

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

**ΤΜΗΜΑ: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
& ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΤΩΝ: ΒΕΡΥΚΙΟΥ ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ
ΤΟΥΛΟΥΚΟΓΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗΣ**

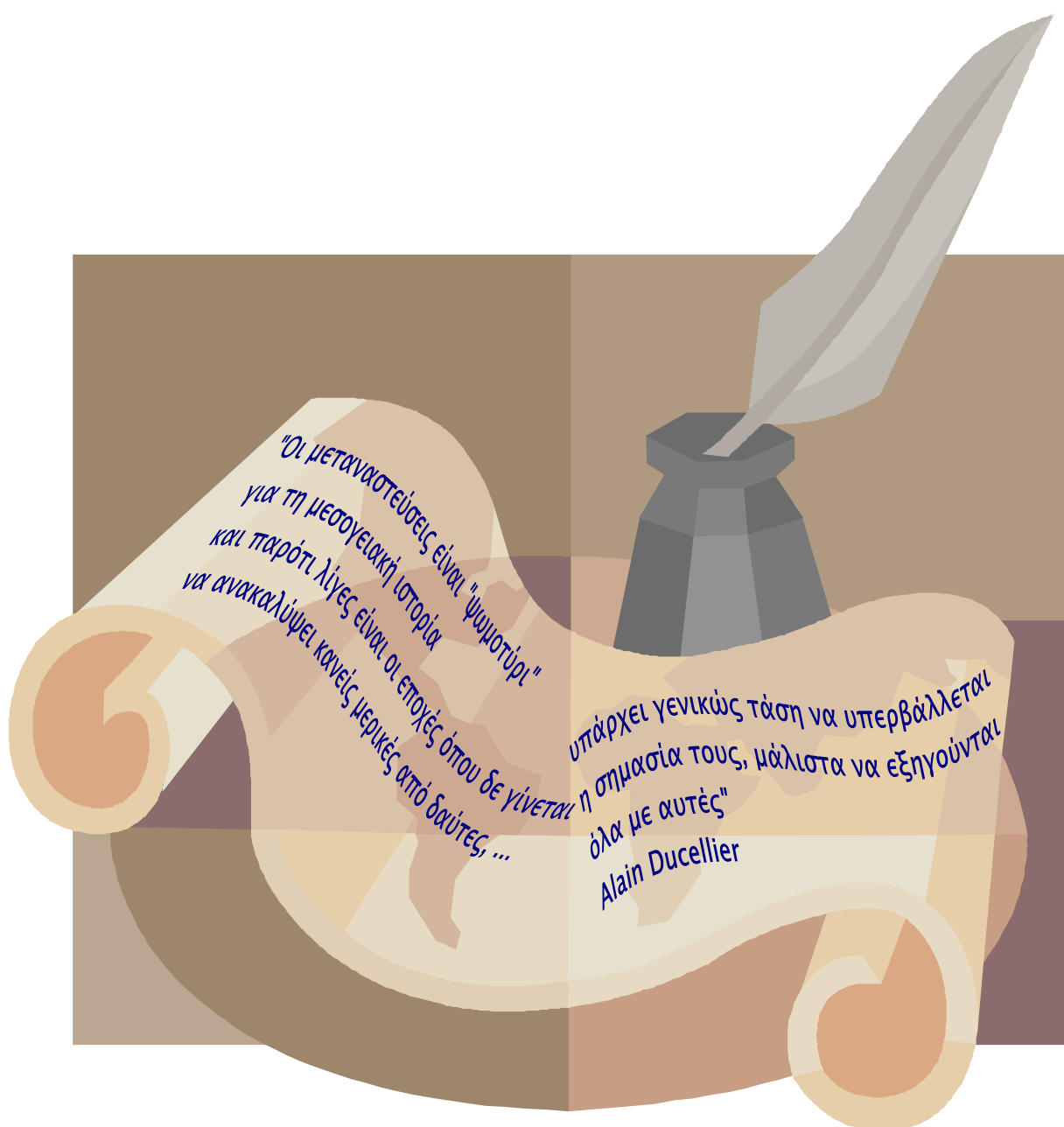
**ΑΘΡΟΑ ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΗ
ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΝΟΜΙΜΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ.
ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΓΟΡΑ
ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΕΒΕΖΑ**

**ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:
ΚΡΙΤΣΙΜΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ**

ΠΡΕΒΕΖΑ 2004

**ΕΝΑΣ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ
ΟΡΙΣΜΟΣ:**
ως
μετανάστευση
ορίζονται
μετακινήσεις
πληθυσμού
από περιοχή σε
περιοχή μέσα
και έξω από τα
όρια μιας
χώρας από και
προς αγροτικά
και αστικά
κέντρα.

Οι
μεταναστεύσεις
έχουν το
χαρακτήρα
μόνιμης,
προσωρινής,
νόμιμης ή
παράνομης
εγκατάστασης.
Συνήθως
πρόκειται για
μαζική ή
τουλάχιστον
μεγάλη
αριθμητικά
μετακίνηση
πληθυσμού.

"Οι μεταναστεύσεις είναι "ψωμοτύρι"
για τη μεσογειακή ιστορία
και παρότι λίγες είναι οι εποχές όπου δε γίνεται
να ανακαλύψει κανείς μερικές από αυτές, ...

υπάρχει γενικώς τάση να υπερβάλλεται
η σημασία τους, μάλιστα να εξηγούνται
όλα με αυτές"
Alain Ducellier

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	1
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	3
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ	4
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ – ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	5
ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	5
1.1. Μια γενική θεώρηση για τις μετακινήσεις των πληθυσμών	5
1.2. Λόγοι μετανάστευσης. Η παγκόσμια πραγματικότητα με αριθμούς.....	7
1.3. Ρεύματα μετανάστευσης. Προς ποιες χώρες κατευθύνονται οι μετανάστες παγκόσμια και στην Ευρώπη	13
1.4. Μετανάστες και Ευρωπαϊκή Ένωση.....	14
1.5. Η σημερινή πραγματικότητα της μετανάστευσης στην Ελλάδα με βάση την απογραφή του 2001 από την Ε.Σ.Υ.Ε.....	15
1.6. Το μαθητικό δυναμικό της μετανάστευσης στην Ελλάδα.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	21
ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	21
2.1. Η εξέλιξη της μεταναστευτικής θεσμικής πολιτικής στην Ελλάδα.....	21
2.2. Από το Ν 4310/1929 στο Ν 2910/2001.....	23
Ουσιαστικές αναφορές.....	23
2.2.1. Ν.4310/1929 – Ν.1975/91 – ΠΔ358/97 – ΠΔ359/97.....	23
2.2.2. Ν.2910/01 Το πρώτο ολοκληρωμένο νομοθέτημα για τους μετανάστες.....	25
2.3. Ο Ν3013/2002 και η τροποποίηση του Ν2910/01.....	33
2.4. Κριτικές παρατηρήσεις στο νομοθετικό πλαίσιο.....	37
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	40
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	40
1.1. Γεωγραφική θέση Δήμου	40
1.2. Πληθυσμιακή κατανομή.....	40
1.3. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου και Νομού Πρέβεζας στις δεκαετίες ‘71, ‘81, ‘91, 2001.	42
1.4. Μορφωτικό επίπεδο	42
1.4.1. Μορφωτικό επίπεδο κατά φύλο σε επίπεδο Δήμου (%).....	42
1.4.2. Μορφωτικό επίπεδο κατά φύλο σε επίπεδο Νομού (%)	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	43
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ – ΑΝΕΡΓΙΑ.....	43
2.1. Απασχόληση	43
2.1.1. Συνολικός οικονομικά ενεργός πληθυσμός, κατά φύλο, σε επίπεδο Δήμου.....	43
2.1.2. Συνολικός οικονομικά ενεργός πληθυσμός, κατά φύλο, σε επίπεδο Νομού.....	43
2.1.3. Συνολικός οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός, κατά φύλο, σε επίπεδο Δήμου...43	
2.1.4. Συνολικός οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός, κατά φύλο, σε επίπεδο Νομού...43	
2.1.5. Εργασιακή κατανομή του ενεργού πληθυσμού του Νομού	44
2.1.6. Εργασιακή κατανομή του ενεργού πληθυσμού του Δήμου.....	44
2.1.7. Ποσοστιαία (%) απασχόληση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στο Δήμο Πρέβεζας και στη χώρα.....	44
2.2. Τομείς οικονομικής δραστηριότητας	45
2.2.1. Πρωτογενής τομέας.....	45
2.2.2. Δευτερογενής τομέας.....	46
2.2.3. Τριτογενής τομέας.....	48

2.3. Η ανεργία στο Νομό και στο Δήμο Πρέβεζας.....	50
2.3.1. Αναγκαία επεξήγηση.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	52
ΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΣΤΗΝ ΠΡΕΒΕΖΑ ΜΙΑ ΖΩΝΤΑΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	52
3.1. Εισαγωγικές διευκρινίσεις.....	52
3.2. Άδειες παραμονής και εργασίας.....	52
3.3. Ασφαλισμένοι αλλοδαποί στο Ι.Κ.Α. Ν. Πρέβεζας. Ποσοστά – Εθνικότητες. Στοιχεία ως το τέλος 2002.....	53
3.4. Ασφαλισμένοι αλλοδαποί στον Ο.Γ.Α. του Δήμου Πρέβεζας.....	55
3.5. Ασφαλισμένοι αλλοδαποί στο ΤΕΒΕ Ν. Πρέβεζας (Στοιχεία Αυγούστου 2003).....	55
3.6. Αλλοδαποί και κοινωνική πολιτική του Ο.Α.Ε.Δ.....	57
3.7. Η διασπορά των αλλοδαπών στους Δήμους του Νομού Πρέβεζας – Εθνότητες.....	58
3.8. Η συμμετοχή των αλλοδαπών στην οικονομική και εργασιακή δραστηριότητα της Πρέβεζας.....	59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	62
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	62
ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ «ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΗ»	62
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ	62
4.1. Οικονομική και εργασιακή δραστηριότητα – Σύντομη ερμηνεία πινάκων	62
4.2. Υπόδειγμα υπολογισμού με βάση τον «πολλαπλασιαστή».....	64
4.3. Αποτελέσματα από τον υπολογισμό του «πολλαπλασιαστή» για την οικονομία και την απασχόληση στην Πρέβεζα – χρήση τοπικών στοιχείων	67
4.4. Αποτέλεσμα με βάση τον «Πολλαπλασιαστή» στη συνολική αύξηση της ζήτησης στο Δήμο Πρέβεζας από το ετήσιο προϊόν εργασίας των αλλοδαπών – Χρήση τοπικών στοιχείων.....	72
4.5. Ορισμένοι περιορισμοί.....	74
4.6. Οι επιπτώσεις στην τοπική αγορά εργασίας και την ανεργία στην Πρέβεζα.....	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο	77
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	77
5.1. Γενικότερα συμπεράσματα.....	77
5.2. Τελικό συμπέρασμα.....	80
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ	83
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	83
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	83
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	84
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	85
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	85
ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ	87

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η δομή και διάρθρωση του πονήματος αυτού έχει ως εξής:

Το πρώτο μέρος παρουσιάζει την έκταση και το βάθος του κοινωνικού φαινομένου, μετανάστευση. Αναλύονται οι παγκόσμιες τάσεις, παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του φαινομένου, για να επικεντρώσουμε στην ευρωπαϊκή και ελληνική μεταναστευτική πραγματικότητα.

Παρουσιάζει επίσης τη θεσμική μεταναστευτική πολιτική, το νομοθετικό και νομικό πλαίσιο παραμονής και εργασίας των αλλοδαπών στην Ελλάδα. Επιχειρείται μια κριτική θεώρηση του νομοθετικού πλαισίου της εισόδου, παραμονής, εργασίας και νομιμοποίησης των αλλοδαπών, οικονομικών μεταναστών μη μελών της Ε.Ε.

Το δεύτερο μέρος εκθέτει το δημογραφικό και οικονομικό τοπίο του Νομού και Δήμου Πρέβεζας με τη βοήθεια στοιχείων που προέρχονται από ασφαλιστικούς φορείς και οργανισμούς. Στο πλαίσιο αυτό σκιαγραφείται η οικονομική θέση των αλλοδαπών στο Νομό και το Δήμο της Πρέβεζας.

Η μέθοδος του «πολλαπλασιαστή» που υπολογίζει τη σχέση μεταναστών – απασχόλησης και τη σχέση μεταναστών και συνολικής αύξησης της ζήτησης, με τη χρησιμοποίηση των τοπικών στοιχείων μας οδηγεί στο τελικό συμπέρασμα.

Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται στο πρώτο μέρος προέρχονται από τη σχετική βιβλιογραφία και το διαδίκτυο, προέρχονται από εφημερίδες της Κυβέρνησης (ΦΕΚ), όπου δημοσιεύτηκαν οι σχετικοί νόμοι και τα Π.Δ. και αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας. Επίσης, στοιχεία συλλέχθηκαν και από σχετική βιβλιογραφία και τον ημερήσιο Αθηναϊκό Τύπο. Τα τοπικά στοιχεία είναι αποτέλεσμα έρευνας που διενεργήθηκε με τη μορφή προσωπικών επισκέψεων στους ασφαλιστικούς οργανισμούς της πόλης, το Δήμο της Πρέβεζας (Γραφείο Μετανάστευσης και πολιτογράφησης), τη Νομαρχία της Πρέβεζας (Γραφείο μεταναστών) του Ο.Α.Ε.Δ. Πρέβεζας, το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ Πρέβεζας.

Κατά τη διάρκεια των επισκέψεων με προετοιμασμένες ερωτήσεις και την ευγενική συνεργασία αρμόδιων υπαλλήλων και προϊσταμένων συγκεντρώθηκαν τα αναγκαία στοιχεία. Με υπόδειγμα τους τύπους του «πολλαπλασιαστή» και με υλικό τα τοπικά στοιχεία έγινε η κατάληξη στα συγκεκριμένα συμπεράσματα για την αύξηση της απασχόλησης, την ανεργία και τη ζήτηση στην περιοχή του Δήμου Πρέβεζας.

Ευχαριστούμε τους υπευθύνους των τοπικών οργανισμών και γραφείων και των την Τοπική και Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση για την βοήθεια, τις πληροφορίες και τα στοιχεία που μας παραχώρησαν.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ – ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

1.1. Μια γενική θεώρηση για τις μετακινήσεις των πληθυσμών

Κάθε άνθρωπος που γεννιέται σε οποιοδήποτε μέρος αυτού του πλανήτη έχει το δικαίωμα να επιλέξει τον τόπο όπου θα κατοικήσει, θα εργαστεί και θα ζήσει.

Η επιλογή του τόπου κατοικίας πάνω σε όλον τον πλανήτη χωρίς τεχνητά σύνορα, είναι δικαίωμα κάθε ανθρώπου. Το δικαίωμα της μετανάστευσης είναι όπως όλα τα άλλα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, αναφαίρετο και αναπαλλοτρίωτο.

Εθνικά σύνορα μπορούν να υπάρχουν για διάφορους άλλους λόγους π.χ. για έλεγχο της εμπορικής κίνησης, όχι όμως για τον περιορισμό της μετακίνησης οποιουδήποτε ανθρώπου.

Σύμφωνα με την άποψη αυτή δεν υπάρχει ηθικό στήριγμα για την απαγόρευση εισόδου μεταναστών σε οποιαδήποτε χώρα.

Η ηθική είναι με το μέρος των μεταναστών διότι είναι ανθρώπινο δικαίωμά τους να μεταναστεύουν.

Η βάση αυτής της άποψης βρίσκεται στην ιδέα ότι η γη και ο πλούτος της ανήκουν στο σύνολο των ανθρώπων και δεν είναι ηθικό να ορίζονται κυριαρχικά δικαιώματα επί μιας περιοχής σε όσους έτυχε να γεννηθούν ή να ζουν σ' αυτή την περιοχή.

Η άποψη αυτή δεν έχει μόνο επιστημονικό ή φιλοσοφικό ενδιαφέρον.

Έχει άμεσες και σημαντικές συνέπειες για την διαμόρφωση μεταναστευτικής πολιτικής.

Η πολιτική που απορρέει από την άποψη αυτή είναι η ελευθερία μετακίνησης και η κατάργηση των εμποδίων στην είσοδο μεταναστών σε οποιαδήποτε χώρα.

Ωστόσο τα ερωτήματα που προκαλούνται από αυτή τη βασική πολιτική είναι πολλά και χωρίς εύκολες απαντήσεις.

Για παράδειγμα:

- Τι έπεται της ελεύθερης μετακίνησης;
- Ποια είναι η θέση και τα δικαιώματα των μεταναστών στη χώρα υποδοχής;
- Έχουν τα ίδια δικαιώματα όπως οι υπόλοιποι πολίτες;
- Δικαιούνται να λαμβάνουν όλες τις κοινωνικές παροχές;
- Δικαιούνται να ψηφίζουν;

Δηλαδή η ελεύθερη μετακίνηση του αλβανού, πακιστανού, ινδού ή βούλγαρου μετανάστη στην Ελλάδα τον καθιστά αυτομάτως πολίτη της Ελλάδας με όλα όσα αυτή η ιδιότητα συνεπάγεται ή οφείλουμε να διαμορφώσουμε κάποιο άλλο, ενδιάμεσο, καθεστώς;

Δεν είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς ότι η άποψη αυτή είναι ακραία, αν σκεφθεί τι συνέπειες θα είχε η γενίκευσή της.

Αν υποθέσουμε ότι γίνεται αποδεκτή η αρχή της ελεύθερης μετακίνησης οποιουδήποτε επιθυμεί να μετακινηθεί σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, και να πραγματοποιήσει όσες μετακινήσεις θέλει χωρίς περιορισμούς, χρονικούς ή άλλους, η τελική κατάσταση ισορροπίας που θα προκύψει είναι δύσκολο να προσδιοριστεί και να γίνει κατανοητή. Είναι δε πολύ πιθανό να υπάρξει τάση μείωσης της παραγωγής και του πλούτου διεθνώς, δεδομένου ότι οποιαδήποτε περιοχή εμφανίζει ανάπτυξη ικανή να προσελκύσει μετανάστες θα κινδυνεύει από υπερπληθυσμό.

Υπάρχει βέβαια και η άποψη που υποστηρίζει ακριβώς το αντίθετο: ότι, κάθε κράτος έχει το δικαίωμα να επιλέγει αν, πόσους και ποιους μετανάστες θα δεχτεί και ότι το δικαίωμα αυτό δεν είναι έκφραση της κρατικής δύναμης αλλά έχει ισχυρή ηθική βάση.

Μια χώρα δεν είναι απλώς μια περιοχή με ορισμένα γεωγραφικά χαρακτηριστικά. Κάθε χώρα είναι μια κοινωνία ανθρώπων με τη δική της ιστορία και πολιτισμό, με τους δικούς της αγώνες για οικονομική ανάπτυξη και ευημερία, με τα δικά της σχέδια για το μέλλον.

Το κράτος ως συλλογική έκφραση αυτής της κοινωνίας έχει την ηθική υποχρέωση και το δικαίωμα να εμποδίσει οποιονδήποτε θέλει παράνομα να εισέλθει στο χώρο της και να επηρεάσει τη ζωή των κατοίκων της.

Συνεπώς, το κράτος μπορεί, στο πλαίσιο της διεθνούς νομιμότητας, να αρνείται την είσοδο σε όσους το ίδιο κρίνει ότι είναι ανεπιθύμητοι για οικονομικούς, πολιτικούς ή άλλους λόγους.

Η άμεση συνέπεια αυτής της άποψης είναι ότι η μεταναστευτική πολιτική που ένα κράτος ασκεί ανήκει στα αποκλειστικά δικαιώματά τους. Για παράδειγμα η απέλαση ή μη ενός παράνομου μετανάστη, η παροχή αδειών διαμονής και εργασίας, οι όροι παροχής αυτών των αδειών, η ένωση της οικογένειας του μετανάστη, είναι μέτρα πολιτικής που ανήκουν στα δικαιώματα της χώρας υποδοχής και όχι στους μετανάστες ή στις χώρες από τις οποίες προέρχονται.

Τα δικαιώματα επί του εδάφους του πλούτου και της υλικής υποδομής μιας χώρας έχουν μόνο εκείνοι οι οποίοι με τις προσπάθειές τους έκαναν τη χώρα τους αυτή που είναι και δημιούργησαν τα αγαθά της, υλικά και πνευματικά. Η λύση βρίσκεται στις προϋποθέσεις που δημιουργεί ως πολιτεία, ως κράτος έτσι ώστε οι μετανάστες να μπορούν να κατοικήσουν ανθρώπινα, να εργαστούν με ασφάλεια, να συμμετάσχουν στη δημιουργία του πλούτου μιας χώρας, έχοντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν και οι πολίτες αυτής της χώρας.

Σε μια πολυπολιτισμική Ευρώπη θα ήταν ανόητο χώρες εντός της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης να δημιουργήσουν τείχη αποκλεισμού. Η μετανάστευση είναι ένα φαινόμενο σε επιτάχυνση. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΗΕ για το 2002, 185 εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο, ζουν σε χώρα άλλη από

εκείνη στην οποία γεννήθηκαν – έναντι 80 εκατομμυρίων μόλις 30 χρόνια νωρίτερα. Είναι φανερό ότι η μεταναστευτική πολιτική θα αποτελέσει τα επόμενα χρόνια μείζονα πρόκληση. Οι μετανάστες μέχρι την τελευταία δεκαετία αποτελούσαν θέμα που απασχολούσε πέντε – έξι χώρες με πραγματικό ενδιαφέρον (Αμερική, Καναδάς, Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, Νότια Αφρική) και λιγότερο άλλες 20-30 χώρες.

Τώρα έχουν αλλάξει δραματικά οι συνθήκες και τουλάχιστον 80-100 χώρες παίζουν συστηματικά στο παιχνίδι αυτό της μετανάστευσης.

Όπως δηλώνει ο Πρόεδρος του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής πολιτικής και πρώην Πρόεδρος της Επιτροπής για την Μετανάστευση του ΟΟΣΑ Δημήτρης Παπαδημητρίου, στον «Οικονομικό Ταχυδρόμο», ήδη υπάρχει μια μεταναστευτική κινητικότητα που έχει τα χαρακτηριστικά του ρεύματος μετανάστευσης «Σε μια προσέγγιση περίπου 185 εκατομμύρια άνθρωποι ζουν στον κύκλο της μετανάστευσης, δηλαδή έχουν φύγει και ζουν εκτός της πατρίδας τους τουλάχιστον ένα χρόνο. Όταν το διάστημα είναι μικρότερο δεν τους λογίζουμε ως μετανάστες. Στο μεγαλύτερο ποσοστό είναι νόμιμοι, αλλά σε ένα ποσοστό, που γίνεται ολοένα και μεγαλύτερο, είναι τώρα παράνομοι μετανάστες. Για παράδειγμα το 1990 οι μετανάστες υπολογίζονταν σε 120 εκατομμύρια. Το 2002 ξαφνικά τα Ενωμένα Έθνη ανακοίνωσαν ότι είναι περίπου 185 εκατομμύρια. Είναι εύλογο να δει κανείς 65 εκατομμύρια ανθρώπους να προστίθενται σε αυτό το ρεύμα»¹.

1.2. Λόγοι μετανάστευσης. Η παγκόσμια πραγματικότητα με αριθμούς

Το 3% του πληθυσμού της γης έχει εγκαταλείψει τη χώρα του, αναζητώντας καλύτερη τύχη σε ξένη χώρα.

Ένας στους τριάντα πέντε ανθρώπους, σε διάφορες γωνιές του πλανήτη, έχει εγκαταλείψει τη φυσική πατρίδα του αναζητώντας σε κάποια άλλη χώρα μια καλύτερη τύχη. Αυτό σημαίνει ότι στο ξεκίνημα του 21^{ου} αιώνα 185 εκ. άτομα (δηλ. 2,9% του παγκόσμιου πληθυσμού) είναι οικονομικοί μετανάστες.

Τα μεγαλύτερα «κύματα» μετανάστευσης παρατηρήθηκαν μεταξύ του 1970 και του 1995 περίοδο κατά την οποία η ανθρωπότητα βρισκόταν διαρκώς εν κινήσει.

Κατά την 15ετία αυτή εγκατέλειψαν το Μεξικό, περίπου 6 εκ. άτομα, ενώ ακολουθούν το Μπαγκλαντές και το Αφγανιστάν με 4,1 εκ. και οι Φιλιππίνες με 2,9 εκατομμύρια.

Από την άλλη, ο μεγαλύτερος αποδέκτης μεταναστών ήταν οι Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς εισέρευσαν στη χώρα 16,7 εκ. ανθρώπινες ψυχές. Έπονται η Ρωσία με 4,1 εκ., η Σαουδική Αραβία με 3,4 εκ., η Ινδία και ο Καναδάς με 3,3 εκ., η Γερμανία με 2,7 εκ. και η Γαλλία με 1,4 εκ..

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, μέχρι το 2000 οι ΗΠΑ απαρithμούσαν 35 εκ. μετανάστες (πρόκειται γι' αυτούς που γεννήθηκαν σε κάποια άλλη χώρα), η Ρωσία 13,3 εκ., η Γερμανία 7,3 εκ., η Ουκρανία 6,9 εκ., η Γαλλία και η Ινδία 6,3εκ., ο Καναδάς 5,8 εκ., η Σαουδική Αραβία 5,3εκ., η Αυστραλία 4,7εκ., το Πακιστάν 4,2εκ., και το Ηνωμένο Βασίλειο 4εκ..

Σε επίπεδο ηπείρων ο μεγαλύτερος αριθμός μεταναστών παρατηρείται στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Ρωσίας, με 56 εκατομμύρια.

Σύμφωνα επίσης με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ, το 2000 οι μετανάστες κάλυπταν το 74% του πληθυσμού στα Ηνωμένα Αραβικά Έθνη, το 58% στο Κουβέιτ, το 40% στην Ιορδανία, το 37% στο Ισραήλ, το 34% στη Σιγκαπούρη, το 26% στη Σαουδική Αραβία, το 25% στην Αυστραλία και την Ελβετία, το 23% στη Νέα Ζηλανδία και το 19% στον Καναδά.

Ενδιαφέρον στο σημείο αυτό έχει να δούμε ορισμένους από τους μύθους και τις πραγματικότητες για τη διεθνή μετανάστευση:

Ως ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού ο αριθμός των μεταναστών έχει σήμερα αυξηθεί μόλις κατά 0,8% σε σχέση με το 1975.

Η μετανάστευση ως φαινόμενο ήταν πολύ μεγαλύτερο τον 19^ο αιώνα απ' ό,τι είναι στις μέρες μας. Τότε, περίπου το 10% του παγκόσμιου πληθυσμού ήταν μετανάστες, ενώ σήμερα το αντίστοιχο ποσοστό είναι μικρότερο του 3%.

Σαράντα χρόνια πριν από τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο το εργατικό δυναμικό αυξήθηκε στον «Νέο Κόσμο» κατά 1/3, ενώ μειώθηκε στην Ευρώπη κατά 1/8.

Σε ορισμένες περιπτώσεις τα μεταναστευτικά κύματα μεταξύ των χωρών είναι μικρότερα απ' ό,τι εκείνα που παρατηρούνται εντός των συνόρων. Για παράδειγμα, περίπου 150εκ. Κινέζοι μεταναστεύουν από την επαρχία στις πόλεις. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη αύξηση που έχει σημειωθεί ποτέ σε πραγματικούς όρους.

Αξίζει να ειπωθεί πως η μετανάστευση είναι πλέον παγκοσμιοποιημένη, ενώ το γεγονός πως τα ποσοστά της φυσικής αύξησης του πληθυσμού σε πολλές ευρωπαϊκές και ασιατικές χώρες είναι σχεδόν μηδενικά, καθιστά τη μετανάστευση καθοριστικό παράγοντα του μεγέθους του πληθυσμού και των πολιτιστικών, θρησκευτικών και εθνικιστικών μεταβολών που συντελούνται σε μια χώρα.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 η Ευρώπη έγινε η ήπειρος των μεταναστών. Η Γηραιά Ήπειρος απαρithμεί τόσους όσους οι πλούσιες χώρες της Βορείου Αμερικής και της Ωκεανίας μαζί. Η Ιαπωνία επίσης δέχεται αυξημένες πιέσεις, για να ανοίξει τα σύνορά της σε μετανάστες.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών η Χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου χρειάζεται περισσότερους από 600.000 μετανάστες ετησίως, για να διατηρήσει τον εργαζόμενο πληθυσμό της στα σημερινά επίπεδα.

Ιδιαίτερα ωφελημένες από το φαινόμενο της μετανάστευσης είναι οι χώρες που λαμβάνουν τα μεγαλύτερα εμβάσματα. Η Ινδία το 2000 έλαβε εμβάσματα

ύψους 11,6 δισ. δολαρίων, το Μεξικό 6,6 δις., η Τουρκία 4,6δισ. και η Αίγυπτος 3,7 δισεκατομμύρια.

Εάν κατατάξουμε τις 20 μεγαλύτερες αποδέκτριες εμβασμάτων με βάση τη συμμετοχή που έχουν αυτά στο Α.Ε.Π. τους, παρατηρούμε ότι στην 1^η θέση του καταλόγου βρίσκεται η Ιορδανία με 21,8% και ακολουθούν η Υεμένη με 13,6%, το Ελ Σαλβαδόρ με 13,3% και η Τζαμάικα με 10,7%.

Στοιχεία του ΟΗΕ δείχνουν ακόμη ότι οι πλούσιες χώρες δέχτηκαν κατά τη δεκαετία του '90 έξι εκατομμύρια αιτήσεις για παροχή ασύλου έναντι 2,2 εκ. τη δεκαετία του '80. Το 2002 στην κορυφή της πυραμίδας βρισκόταν το Ηνωμένο Βασίλειο με 92.000 και ακολουθούσε η Γερμανία.

Πάντως, είναι λάθος που πιστεύουν πολλοί ότι οι περισσότεροι πρόσφυγες καταλήγουν στις χώρες υψηλού εισοδήματος. Αντιθέτως, η πλειοψηφία κατευθύνεται προς Αφρική και Ασία.

Ο ΟΟΣΑ επισημαίνει ωστόσο ότι οι περισσότερες αιτήσεις για άσυλο απορρίπτονται, γεγονός που εντείνει το φαινόμενο της λαθρομετανάστευσης. Οι αρμόδιες αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών υπολογίζουν πως η λαθραία διακίνηση ανθρώπων ανέρχεται σε 10δισ. Δολάρια ετησίως.

Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι οι λόγοι που προκαλούν τα μεταναστευτικά ρεύματα κυρίως είναι οικονομικοί γιατί σε παγκόσμιο επίπεδο οι οικονομικές και βιοτικές ανισότητες είναι πολύ μεγάλες. Έτσι, γίνονται μετακινήσεις πληθυσμών που αναζητούν μια καλύτερη ζωή σε χώρες που βρίσκονται πιο ψηλά σε δείκτες οικονομικής ανάπτυξης από τις χώρες προέλευσης των μεταναστών.

Ένας άλλος κύριος λόγος που προκαλεί ρεύματα μετανάστευσης είναι η πολιτική και κοινωνική καταπίεση που παρατηρείται σε πολλές χώρες της Αφρικής και της Ασίας που προκαλούν προσφυγικά ρεύματα μεταναστών και λαθρομεταναστών, που κατευθύνονται σε γειτονικές χώρες όχι αυξημένης οικονομικής ανάπτυξης.

Ένας άλλος λόγος που δημιουργήσε «κύματα» λαθρομεταναστών την τελευταία δεκαετία που κατευθύνθηκαν προς την Ευρώπη από χώρες της Αφρικής και της Ασίας αναζητώντας μια καλύτερη ζωή ήταν το πολιτικό κλίμα που δημιούργησαν οι πόλεμοι στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ. Επίσης, οι εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη με τις καταρρεύσεις των καθεστώτων του «Υπαρκτού Σοσιαλισμού» και ο πόλεμος στην Γιουγκοσλαβία δημιούργησαν «κύματα» μεταναστών νόμιμων ή παράνομων κυρίως στις χώρες της Ευρώπης.

Εκατοντάδες χιλιάδες μετανάστες χωρίς νόμιμα έγγραφα, προερχόμενοι από την Αφρική, την ανατολική Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή, την κεντρική και νοτιοανατολική Ασία και την Κίνα προσπαθούν να περάσουν κάθε χρόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κυρίως από τα χερσαία ανατολικά σύνορά της και από τη Μεσόγειο Θάλασσα, στο νότο.

Ακολουθούν ταξινομημένα ανά χώρα τα διαθέσιμα στοιχεία για τη λαθρομετανάστευση και τις αιτήσεις ασύλου στην ΕΕ.

ΑΥΣΤΡΙΑ: Το 2001 οι λαθρομετανάστες υπολογίζονταν σε 48.569 και οι αιτούντες άσυλο σε 24.513. Σύμφωνα με το υπουργείου Εσωτερικών της χώρας, το 2001 οι περισσότερες αιτήσεις ασύλου είχαν υποβληθεί από Αφγανούς, Ιρακινούς, Ιρανούς και Ινδούς.

ΒΕΛΓΙΟ: Οι λαθρομετανάστες υπολογίζονται σε 90.000 και αποτελούν το 10% του συνόλου των αλλοδαπών που βρίσκονται στη χώρα, βάσει στοιχείων αντιρατσιστικής οργάνωσης του Βελγίου. Το 2001, στο βελγικό λιμάνι Ζεμπρούγκε βρίσκονταν υπό κράτηση περίπου 4.500 παράνομοι μετανάστες. Τον ίδιο χρόνο, είχαν υποβάλει αίτηση ασύλου 24.549 άτομα. Τη μεγαλύτερη εθνική ομάδα ανάμεσά τους αποτελούσαν οι Ρώσοι (2.424) και ακολουθούσαν οι Αλγερινοί (1.709) και οι πολίτες της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό, πρώην βελγικής αποικίας (1.371).

ΒΡΕΤΑΝΙΑ: Σύμφωνα με εκτιμήσεις εμπειρογνομόνων της συνδικαλιστικής ένωσης της Υπηρεσίας Μετανάστευσης, οι μετανάστες που ζουν στη χώρα χωρίς νόμιμα έγγραφα πλησιάζουν το 1.000.000. Υπολογίζεται επίσης ότι κάθε μήνα άλλοι 800 μετανάστες αποπειρώνται να περάσουν στη βρετανική επικράτεια. Από τις 72.000 αιτήσεις ασύλου που υποβλήθηκαν μέσα στο 2001, οι περισσότερες προέρχονταν από Αφγανούς και Ιρακινούς. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες υπολογίζει ότι ζουν στη χώρα 169.354 πρόσφυγες, αριθμός που αντιστοιχεί στο 1% του παγκόσμιου προσφυγικού πληθυσμού.

ΓΑΛΛΙΑ: Οι λαθρομετανάστες που βρίσκονται στη χώρα υπολογίζονται σε 400.000. Το 2001 υποβλήθηκαν 47.000 αιτήσεις ασύλου, 8.000 περισσότερες από ότι την περασμένη χρονιά. Το 2000, οι περισσότεροι αιτούντες άσυλο ήταν Κινέζοι και ακολουθούσαν οι Κούρδοι από την Τουρκία.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ: Στη χώρα ζουν από 500.000 έως 1.500.000 λαθρομετανάστες και κάθε χρόνο προστίθενται άλλες 100.000 περίπου, υπολογίζει το συνδικαλιστικό όργανο των αστυνομικών. Το 2001 ζήτησαν άσυλο περίπου 90.000 άτομα, γύρω στις 10.000 περισσότεροι από το 2000. Από αυτούς 17.000 προέρχονταν από το Ιράκ, 10.000 από την Τουρκία – κυρίως Κούρδοι – και 5.800 από το Αφγανιστάν. Τη δεκαετία 1990-2000 η Γερμανία δέχτηκε πάνω από το 43% των αιτήσεων ασύλου που είχαν υποβληθεί συνολικά στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΔΑΝΙΑ: Το 2001 υποβλήθηκαν 12.512 αιτήσεις ασύλου, οι περισσότερες από Ιρακινούς και Αφγανούς. Μέσα στο ίδιο έτος δόθηκε άδεια παραμονής σε περίπου 6.200 άτομα. Η Δανία δέχεται κάθε χρόνο το μεγαλύτερο, αναλογικά με τον πληθυσμό της, αριθμό αιτήσεων ασύλου, μετά τον Καναδά, την Τουρκία και την Εσθονία, σύμφωνα με στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

ΕΛΛΑΔΑ: Υπολογίζεται ότι οι λαθρομετανάστες ξεπερνούν το 1.000.000, αποτελώντας σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού. Σύμφωνα με δημογραφικές εκτιμήσεις της Eurostat για την Ελλάδα το 2001, ανά 1.000 κατοίκους ο πληθυσμός αυξήθηκε κατά 3 άτομα, τα 2 από τα οποία ήταν μετανάστες. Οι περισσότεροι από

αυτούς κατάγονται από την Αλβανία, το Ιράκ και τη Ρουμανία. Σύμφωνα με επίσημη εκτίμηση του 2002, η χώρα δέχεται ετησίως την πίεση 250.000 λαθρομεταναστών.

ΙΡΛΑΝΔΙΑ: Η αστυνομία υπολογίζει ότι οι μετανάστες που εργάζονται στη χώρα χωρίς νόμιμα έγγραφα είναι πάνω από 10.000. Οι αιτήσεις ασύλου το 2001 ήταν 10.325 και οι περισσότερες προέρχονταν από Νιγηριανούς και Ρουμάνους.

ΙΣΠΑΝΙΑ: Μέσα στους τρεις πρώτους μήνες του 2002, συνελήφθησαν σχεδόν 1.600 λαθρομετανάστες που είχαν φθάσει με πλοία στη Φουερτεβεντούρα και το γειτονικό νησί Λανσαρότερ, διπλάσιοι από αυτούς την ίδια περίοδο του 2001. Το 2001 απελάθηκαν ή εμποδίστηκαν να εισέλθουν στη χώρα 44.841 λαθρομετανάστες και υποβλήθηκαν 9.358 αιτήσεις ασύλου. Συνολικά, οι λαθρομετανάστες ή οι μετανάστες με ληγμένα έγγραφα προέρχονται από το Μαρόκο, τη Νιγηρία και την Κολομβία.

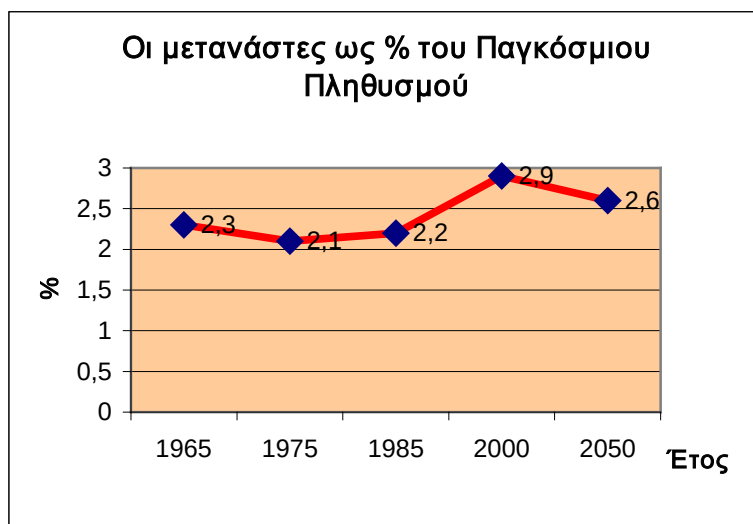
ΙΤΑΛΙΑ: Σύμφωνα με υπολογισμό που θεωρείται συντηρητικός από τη συνεργαζόμενη με μετανάστες ανθρωπιστική οργάνωση της καθολικής εκκλησίας Caritas, οι παράνομοι μετανάστες είναι περίπου 300.000. Οι ιταλικές ακτές αποτελούν ελκυστικό προορισμό για εμπορικά πλοία κάθε είδους και μεγέθους που μεταφέρουν μετανάστες από την Ασία και τη Βόρεια Αφρική. Μετά την άφιξη 1.000 Κούρδων προσφύγων σε λιμάνι της Σικελίας τον Ιούνιο του 2002,, η ιταλική κυβέρνηση κήρυξε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

ΟΛΛΑΝΔΙΑ: Οι λαθρομετανάστες που ζουν στη χώρα υπολογίζονται ανάμεσα σε 46.000 και 111.000 και προέρχονταν κυρίως από πολίτες της Αγκόλας, του Αφγανιστάν και της Σιέρα Λεόνε.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ: Υπάρχουν περίπου 60.000 εργαζόμενοι χωρίς νόμιμα έγγραφα. Οι περισσότεροι λαθρομετανάστες προέρχονται από την Αλγερία και εισέρχονται στη χώρα μέσω της Ισπανίας. Το 2001 υπέβαλαν αίτηση ασύλου 234 άτομα, οι περισσότεροι από την Αγκόλα, που είναι πρώην πορτογαλική αποικία.

ΣΟΥΗΔΙΑ: Περίπου 23.500 αιτήσεις ασύλου υποβλήθηκαν μέσα στο 2001. η μεγαλύτερη ομάδα μεταξύ των αιτούντων είναι οι Ιρακινοί – φθάνουν τους 6.206 – και ακολουθούν οι πολίτες της πρώην Γιουγκοσλαβίας.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ: Οι περιπτώσεις μεταναστών που προσπάθησαν να εισέλθουν παράνομα στη χώρα και έγιναν αντιληπτοί από τις αρχές υπολογίζονται σε 300-400, μέσα στο 2001. η πλειονότητα από αυτούς ήταν Ρώσοι και πολίτες των πρώην σοβιετικών δημοκρατιών. Το 2001 είχαν υποβληθεί 1.651 αιτήσεις ασύλου, κυρίως από πολίτες του Ιράν, του Ιράκ της πρώην ΕΣΣΔ και της πρώην Γιουγκοσλαβίας.

ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΩΣ % ΤΟΥ ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ		
Ωκεανία	☞	19,1
Λατ. Αμερική / Καραϊβική	☞	1,1
Αφρική	☞	2,1
Βόρειος Αμερική	☞	13,0
Ασία	☞	1,4
Ευρώπη	☞	7,7

ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ (ως % ΤΟΥ ΑΕΠ)					
Ιορδανία	☞	21,8%	Πορτογαλία	☞	2,9%
Υεμένη	☞	13,6%	Ινδία	☞	2,5%
Ελ Σαλβαδόρ	☞	13,3%	Τουρκία	☞	2,3%
Τζαμάικα	☞	10,7%	Κολομβία	☞	2,0%
Δομινικανή Δημοκρατία	☞	8,6%	Πακιστάν	☞	1,6%
Εκουαδόρ	☞	8,3%	Ελλάδα	☞	1,4%
Σρι Λάνκα	☞	6,9%	Μεξικό	☞	1,1%
Μαρόκο	☞	6,5%	Ινδονησία	☞	0,8%
Μπαγκλαντές	☞	4,3%	Ισπανία	☞	0,6%
Αίγυπτος	☞	3,8%	Βραζιλία	☞	0,2%

1.3. Ρεύματα μετανάστευσης. Προς ποιες χώρες κατευθύνονται οι μετανάστες παγκόσμια και στην Ευρώπη

Τα μεταναστευτικά ρεύματα έχουν χώρες προέλευσης και χώρες υποδοχής. Ως προς την υποδοχή των μεταναστών υπάρχουν χώρες που από το παρελθόν υποδέχονταν μετανάστες και συνεχίζουν να υποδέχονται και τώρα. Υπάρχουν και νέες χώρες που δέχονται μετανάστες ενώ στο παρελθόν δεν δέχονταν γιατί δεν τις προτιμούσαν οι μετανάστες ή γιατί δεν είχαν δημιουργηθεί οι προϋποθέσεις οικονομικές και κοινωνικές για να στραφούν οι μετανάστες προς τις χώρες αυτές. Έτσι δημιουργήθηκαν κατηγορίες χωρών υποδοχής μεταναστών.

Έχουμε τρεις κατηγορίες χωρών που δέχονται μετανάστες:

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα κράτη που συγκροτήθηκαν από ευρωπαϊούς μετανάστες (Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, Καναδάς, ΗΠΑ), με πλούσια ιστορία υποδοχής μεταναστευτικών κυμάτων.

Οι χώρες αυτές συνεχίζουν να αποτελούν τους σημαντικότερους προορισμούς μεταναστών στον κόσμο, και έχουν αναπτύξει καλά θεσμοθετημένα προγράμματα για μετανάστες.

Στη δεύτερη κατηγορία εντάσσονται οι περισσότερες χώρες της Ευρώπης που δέχθηκαν μετανάστες το δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα, από πρώην αποικίες ή στρατολόγησαν μετανάστες ως προσωρινά φτηνά εργατικά χέρια.

Στην τρίτη κατηγορία εντάσσονται οι χώρες της νότιας Ευρώπης, (Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία, Ελλάδα), που από τη δεκαετία του '60 μέχρι τη δεκαετία του '90 μετατράπηκαν από χώρες που έστελναν μετανάστες σε χώρες υποδοχής μεταναστών, και βρίσκονται στα πρώτα στάδια θεσμοθέτησης μιας μεταναστευτικής πολιτικής.

Μετανάστες από ευρωπαϊκές αποικίες άρχισαν να φτάνουν στην Ευρώπη την δεκαετία του '50. Το 1948 με την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της Ινδονησίας χιλιάδες μετανάστες έφτασαν στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης.

Τη δεκαετία του '60 τα μεταναστευτικά ρεύματα στην Ευρώπη χρησιμοποιήθηκαν από τις ευρωπαϊκές χώρες ως φτηνά εργατικά χέρια. Κυρίως η Γερμανία σύναψε ειδικές συμφωνίες με Τουρκία, Μαρόκο, Γιουγκοσλαβία, Ελλάδα κ.λπ. για την οργανωμένη προσέλκυση των μεταναστών.

Τη δεκαετία του '70 που υπήρχε ραγδαία οικονομική ανάπτυξη έχουμε αλλαγή στάσης των ανεπτυγμένων χωρών της Ευρώπης προς την μετανάστευση. Άρχισαν να παίρνονται τα πρώτα κυβερνητικά μέτρα που ευνοούσαν την επιστροφή των μεταναστών στις χώρες προέλευσής τους.

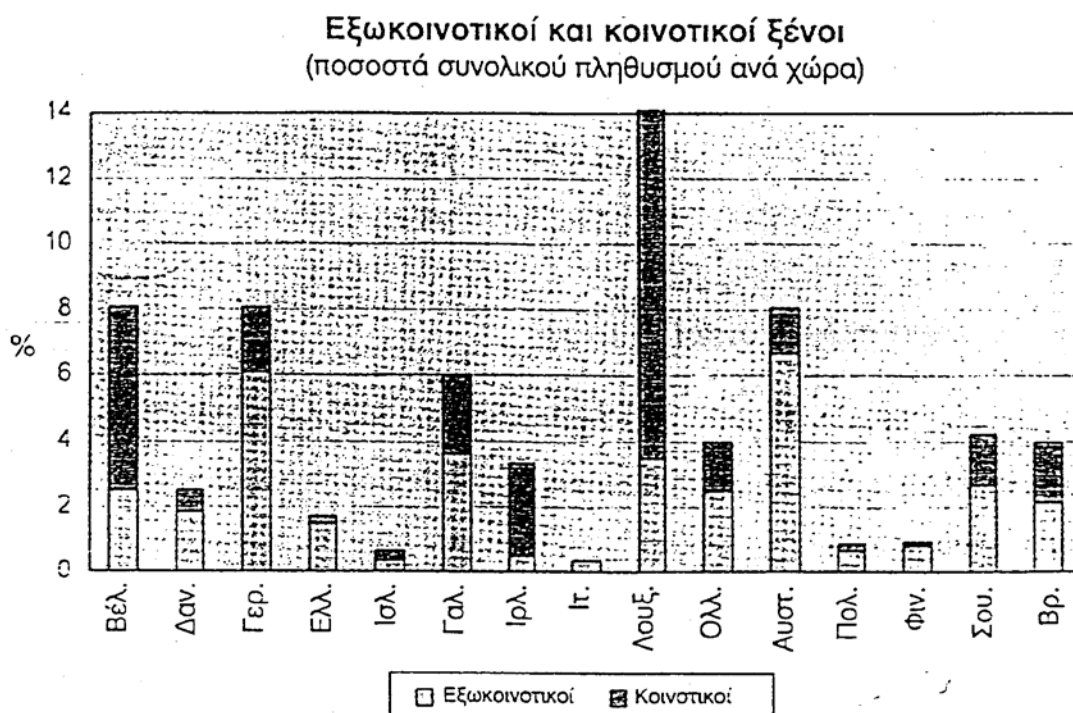
Τα μέτρα αυτά όμως δεν είχαν αποτελέσματα και έτσι ο αριθμός των μεταναστών την δεκαετία του '80 στις ευρωπαϊκές ανεπτυγμένες χώρες αυξήθηκε κυρίως διότι πολλοί μετανάστες έφεραν τις οικογένειές τους, υπήρξε υψηλή γεννητικότητα και αυξήθηκε και ο αριθμός των προσφύγων.

Η κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ την δεκαετία του '80 και αρχές δεκαετίας του '90 δημιούργησε νέο κύμα μετανάστευσης κυρίως προς τις χώρες της Δυτικής και Νότιας Ευρώπης. Πολλοί στράφηκαν προς Γερμανία, Γαλλία, Ελβετία, Ιταλία, Ελλάδα. Η Βρετανία απέφυγε αυξητικές τάσεις μεταναστών.

«Ο συνολικός αριθμός ξένων (ευρωπαίων και μη) σε δεκαπέντε χώρες της Ευρώπης το 1983 αποτελούσε μόλις το 5,8% του συνολικού πληθυσμού, ενώ το 1993 ανήλθε στο 7,3% αυξανόμενος κατά 25%. Κατά μέσο όρο, το 9% του εργατικού δυναμικού των ευρωπαϊκών χωρών το 1993 ήταν ξένοι»².

Υπάρχει και ένας διαχωρισμός που πρέπει να λάβουμε υπ' όψη και αφορά το σύνολο των μεταναστών στην Ευρώπη. Ο διαχωρισμός αυτός αναφέρεται στους «κοινοτικούς» (πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαμένουν σε άλλη χώρα της Ένωσης) και σε «εξωκοινοτικούς».

Η Ελλάδα έχει πολύ υψηλό ποσοστό «εξωκοινοτικών» μεταναστών και πολύ χαμηλό ποσοστό «κοινοτικών» όπως φαίνεται στο γράφημα 1³.

Γράφημα 1

1.4. Μετανάστες και Ευρωπαϊκή Ένωση

Με την ανάπτυξη της νομικής υπόστασης του πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την εφαρμογή των Συνθηκών Σένγκεν και Δουβλίνου έχει διαμορφωθεί ένα διπτό καθεστώς για τους ξένους στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από τη μια έχουμε τους ξένους που προέρχονται από χώρες της Ε.Ε. τους λεγόμενους ενδοκοινοτικούς, που απολαμβάνουν ιδιαίτερης προστασίας λόγω της ευρωπαϊκής ιδιότητάς τους και από την άλλη τους εξωκοινοτικούς που προέρχονται από χώρες εκτός Ε.Ε. και η θέση τους είναι λίγο ως πολύ επισφαλέστερη των ενδοκοινοτικών. Η συνθήκη του Μάαστριχ προβλέπει ένα καθεστώς «Ευρωπαϊού Πολίτη». Δηλαδή κάθε πρόσωπο που φέρει την ιθαγένεια ενός κράτους – μέλους είναι πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρ' όλα αυτά μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση διακρίνουμε διαφορετικά «καθεστώτα ενσωμάτωσης» των μεταναστών με βάση νομικά, οικονομικά, κοινωνικά κριτήρια και ρυθμίσεις κάθε χώρας υποδοχής που προσδιορίζουν διαφορετικά τη θέση του μετανάστη στην κοινωνία.

Είναι αδύναμη στην Ευρώπη η έννοια της «σύντηξης» διαφόρων εθνοτήτων σε μία κοινή μήτρα ενός πολύμορφου έθνους που είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση. Η έννοια της πολιτογράφησης στην Ε.Ε. (απόκτησης υπηκοότητας, ιθαγένειας) είναι διαφοροποιημένη από χώρα σε χώρα μέλος της Ε.Ε.

1.5. Η σημερινή πραγματικότητα της μετανάστευσης στην Ελλάδα με βάση την απογραφή του 2001 από την Ε.Σ.Υ.Ε.

Στη χώρα μας σήμερα ζουν και εργάζονται περίπου 1.000.000 οικονομικοί μετανάστες, όπως ανεπισήμως υπολογίζονται, (καθώς σύμφωνα με την απογραφή του 2001 όλοι οι αλλοδαποί είναι 797.093), ζουν και εργάζονται.

Στην πρώτη φάση της νομιμοποίησης υπέβαλαν αίτηση για προσωρινή άδεια παραμονής 371.641 αλλοδαποί, ενώ στη δεύτερη, για έκδοση κάρτας παραμονής περιορισμένης διάρκειας 212.860.

Οικονομικούς μετανάστες από όλο τον κόσμο συγκεντρώνει η χώρα μας, όπως προκύπτει και από τα στοιχεία της πρώτης φάσης στην οποία συμμετείχαν αλλοδαποί προερχόμενοι από περισσότερες από 120 χώρες, αλλά ο - εκτός συνόρων - βασικός τροφοδότης της ελληνικής αγοράς εργασίας είναι τα Βαλκάνια. Το 78,2% εκείνων που υπέβαλαν αίτηση κατάγεται από τη Βαλκανική Χερσόνησο, ενώ το 91% προέρχεται από δέκα μόνο χώρες, την Αλβανία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, το Πακιστάν, την Ουκρανία, την Πολωνία, τη Γεωργία, την Ινδία, την Αίγυπτο και τις Φιλιππίνες. Οι Αλβανοί είναι, στην πρώτη θέση της λίστας, καλύπτοντας το 65% των οικονομικών μεταναστών, με δεύτερους τους Βούλγαρους (6,8%) και τρίτους τους Ρουμάνους με 4,6%.

Το 74% των μεταναστών είναι άντρες. Οι μετανάστες από ορισμένες χώρες είναι σχεδόν όλοι άνδρες με πολύ μικρή την παρουσία των γυναικών. Οι πακιστανοί 99,5% είναι άνδρες, οι Ινδοί 98,3% είναι άνδρες. Υπάρχουν όμως και χώρες που η μεγάλη πλειοψηφία των μεταναστών που ζουν στην Ελλάδα είναι γυναίκες. Το 83%

των υπηκόων των Φιλιππίνων που βρίσκονται στη χώρα μας είναι γυναίκες. Επίσης το 80% των υπηκόων της Ουκρανίας, το 75% της Ρωσίας, το 74% της Μολδαβίας, το 71% της Αιθιοπίας, το 64% της Σρι Λάνκα, το 63% της Γεωργίας και το 57% της Βουλγαρίας. Τον έγγαμο βίο έχει επιλέξει το 61% των γυναικών μεταναστών και το 50% των ανδρών μεταναστών.

Περισσότεροι από τους μισούς οικονομικούς μετανάστες 51,7% είναι κάτω των 30 ετών, ενώ η πλειονότητα τους 90,8% είναι μέχρι 44 ετών. Οι άνδρες στο σύνολό τους είναι νεότεροι από τις γυναίκες. Οι υπήκοοι της Ρουμανίας είναι οι νεότεροι όλων, καθώς το 64,3% των Ρουμάνων είναι μέχρι 29 ετών. Σχετικά μικρής ηλικίας είναι οι μετανάστες από την Αλβανία, το Μπαγκλαντές και το Ιράκ. Οι γηραιότεροι είναι οι Γεωργιανοί, εκ των οποίων μόνο το 27,2% είναι κάτω των 30 ετών, με τους Φιλιππινέζους και τους Βουλγάρους να ακολουθούν.

Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσής τους το 51% φτάνει μέχρι την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 38% μέχρι την πρωτοβάθμια, το 9% διαθέτει τριτοβάθμια εκπαίδευση και το 2% είναι αναλφάβητο.

Η πλειοψηφία των οικονομικών μεταναστών έχει συγκεντρωθεί στην περιφέρεια Αττικής 44,2%. Δεύτερη είναι η Κεντρική Μακεδονία με 15%. Ακολουθούν η Πελοπόννησος όπου εκεί έχει συγκεντρωθεί το 6,8% των μεταναστών. Στη Στερεά Ελλάδα έχει συγκεντρωθεί το 6,5%, στη Θεσσαλία το 6,1%, στην Κρήτη το 5,7% και στη Δυτική Ελλάδα το 5,3% των μεταναστών.

Οι λιγότεροι μετανάστες έχουν συγκεντρωθεί στην περιφέρεια του Βορείου Αιγαίου όπου εκεί έχει εγκατασταθεί το 0,9% του συνόλου των μεταναστών. Πρέπει εδώ να λάβουμε υπ' όψη το μεταναστευτικό ανθρώπινο δυναμικό που εισήλθε στην Ελλάδα από άποψη προέλευσης για να δούμε και την σχέση ειδικευμένης και ανειδίκευτης εργασίας στο πλέγμα της μεταναστευτικής πολιτικής. Έτσι, στην Ελλάδα εισήλθαν μετανάστες από χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από αφρικανικές χώρες και την Αμερική. Από Έλληνες ομογενείς που προέρχονται από Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης που επέστρεψαν στην Ελλάδα. Από αλλοδαπούς που ζήτησαν πολιτικό άσυλο στη χώρα. Μετανάστες από γειτονικές βαλκανικές χώρες κυρίως. Η μεγαλύτερη μάζα αλλοδαπού δυναμικού προέρχεται από γειτονικές χώρες, Αλβανία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Πολωνία που ως το 1997 η συντριπτική τους πλειοψηφία ήταν παράνομη στη χώρα, ενώ μετά το 1997 δρομολογήθηκαν διαδικασίες νομιμοποίησής τους με την απόκτηση κάρτας εργασίας και άδειας παραμονής, μέσα από νόμους και προεδρικά διατάγματα που διευκόλυναν τις διαδικασίες αυτές. Η διαδικασία νομιμοποίησης των παράνομων μεταναστών μετά το 1997 στην Ελλάδα δημιούργησε μια νέα οικονομική πραγματικότητα για την Ελλάδα αλλά και για τους ίδιους τους μετανάστες. Άρχισαν να συμμετέχουν οι μετανάστες στην διαμόρφωση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π.) και στους ρυθμούς ανάπτυξης της χώρας. Ως ένα βαθμό η αύξηση της ανάπτυξης στην Ελλάδα οφείλεται και στην εργασία των μεταναστών. Η συμμετοχή τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας είναι σημαντική.

Επίσης, η οικονομική ανέλιξη των μεταναστών είναι σημαντική. Έτσι, διακόσιες πενήντα χιλιάδες λογαριασμοί, τραπεζικοί, ανήκουν σε μετανάστες. Η νομιμοποίησή τους βοήθησε στην επαφή τους με τις τράπεζες καθώς έπρεπε να έχουν τραπεζικό λογαριασμό για να αποκτήσουν πράσινη κάρτα. Οι οικονομικοί μετανάστες έχουν μπει δειλά – δειλά και στα στεγαστικά δάνεια. Ενώ ο Έλληνας παίρνει κατά μέσο όρο 80.000€, ο αλλοδαπός παίρνει 40.000€. Το 5% των μεταναστών έχουν ιδιόκτητο σπίτι. Αν υπολογίσουμε πως ο τζίρος στην αγορά ακινήτων το χρόνο στην Ελλάδα είναι 3 δις Ευρώ τα 150 εκατ. Ευρώ αφορούν μετανάστες.

Τελικά, οι αλλοδαποί οικονομικοί μετανάστες δημιουργούν μια νέα κατάσταση στην Ελλάδα διότι έχουν παρέμβαση στην ανάπτυξη της χώρας και επιδρούν σημαντικά στην κοινωνικο-οικονομική και νομοθετική ζωή της.

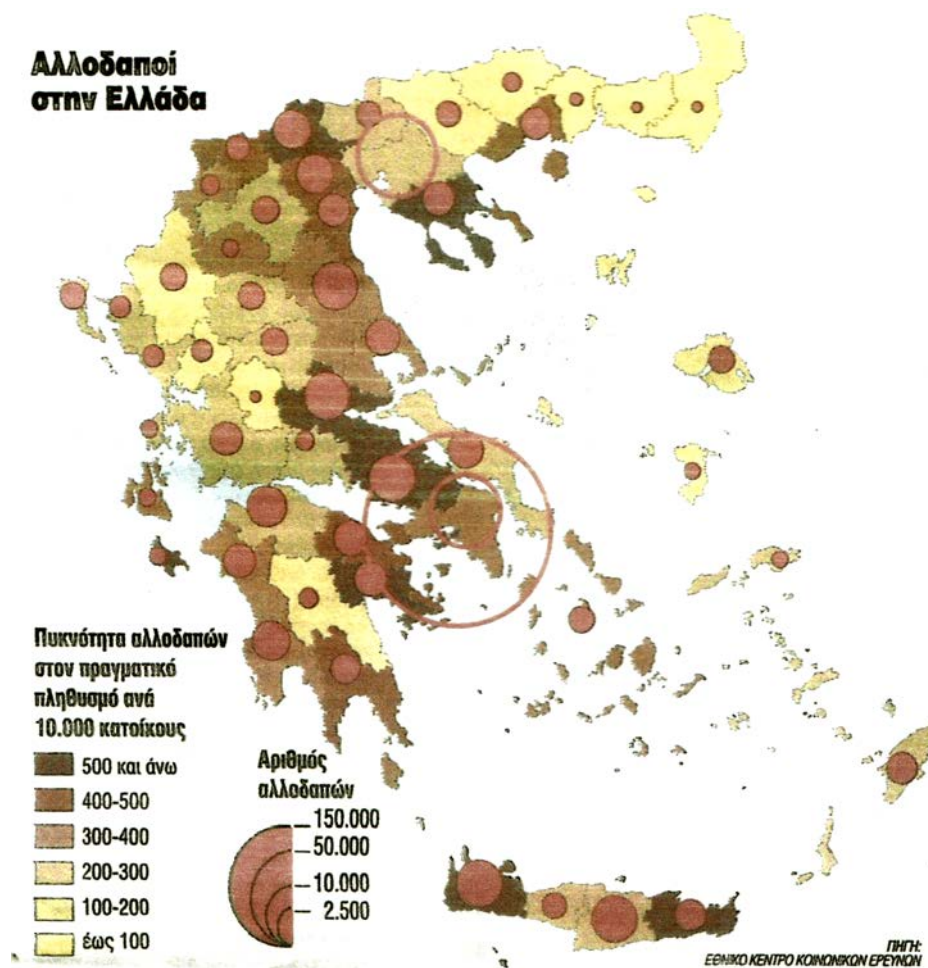
Αυτό που πρέπει τελικά να επισημάνουμε είναι ότι ο «κύκλος» της μετανάστευσης προς την Ελλάδα δεν έχει ολοκληρωθεί. Η Ελλάδα θα συνεχίσει να αποτελεί και να αντιμετωπίζεται ως χώρα υποδοχής μεταναστών γιατί εντείνεται η διεθνοποίηση των οικονομιών και στενεύουν οι σχέσεις της Ελλάδας με τις γειτονικές χώρες.

Η ρευστή κοινωνικοοικονομική κατάσταση σε πολλές Βαλκανικές και γειτονικές χώρες βοηθάει προς μια τέτοια εξέλιξη και για τον επιπρόσθετο λόγο ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζεται ως ενδιάμεσος σταθμός προς την πλουσιότερη κεντρική Ευρώπη.

Και βέβαια το γεγονός ότι τα ελληνικά σύνορα με την διαμόρφωσή τους προσφέρουν δυνατότητες παράνομης μετανάστευσης.

Σύνολο αλλοδαπών που υπέβαλαν αίτηση για άδεια παραμονής το 1998		
Χώρα υπηκοότητας	Αλλοδαποί	Σύνολο
Αλβανία	241.561	65,0%
Βουλγαρία	25.168	6,8%
Ρουμανία	16.954	4,6%
Πακιστάν	10.933	2,9%
Ουκρανία	9.821	2,6%
Πολωνία	8.631	2,3%
Γεωργία	7.548	2,0%
Ινδία	6.405	1,7%
Αίγυπτος	6.231	1,7%
Φιλιππίνες	5.383	1,4%
Μολδαβία	4.396	1,2%
Συρία	3.434	0,9%
Ρωσία	3.139	0,8%

Μπανγκλαντές	3.024	0,8%
Ιράκ	2.833	0,8%
Αρμενία	2.734	0,7%
Γιουγκοσλαβία	2.335	0,6%
Νιγηρία	1.746	0,5%
Αιθιοπία	931	0,2%
Σρι Λάνκα	820	0,2%
Λοιποί	7614	23%

1.6. Το μαθητικό δυναμικό της μετανάστευσης στην Ελλάδα

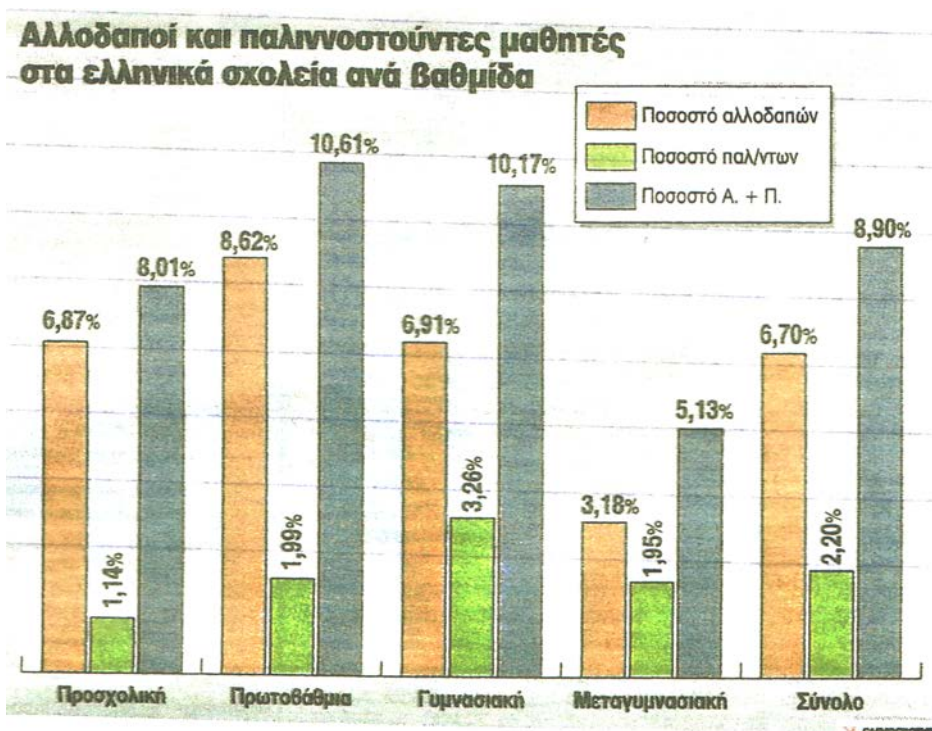
Σύμφωνα με έρευνα του «Ινστιτούτου Παιδείας ομογενών και διαπολιτισμικής εκπαίδευσης», που πραγματοποιήθηκε την περασμένη σχολική χρονιά, 2002-2003, σε όλα τα δημόσια σχολεία της ελληνικής επικράτειας, τα ποσοστά «μεταφράζονται» ως εξής:

- Αλλοδαποί 7 στους 100 μαθητές (7%) και 2,2% παλιννοστούντες.

- 98.241 μαθητές αλλοδαποί με εντυπωσιακή παρουσία στο Δημοτικό που φτάνουν το 8,62
- 31873 παλιννοστούντες μαθητές που οι περισσότεροι απαντώνται στην Κεντρική Μακεδονία.
- Η Ήπειρος στη μέση σχεδόν της κλίμακας με 5,28% αλλοδαπούς μαθητές.
- Στη Ζάκυνθο οι περισσότεροι αλλοδαποί μαθητές 14,93%.
- 27 διαπολιτισμικά σχολεία σ' όλη τη χώρα.
- 5% οι μετανάστες μαθητές στο Δήμο της Πρέβεζας.

Η έρευνα αυτή δείχνει την μεγάλη διασπορά των αλλοδαπών και την συνέχεια που θα έχει στη χώρα το μεταναστευτικό ρεύμα μέσω του μαθητικού δυναμικού που παρουσιάζει υψηλά ποσοστά στο συνολικό μαθητικό δυναμικό της χώρας.

Υπάρχουν επομένως οι προϋποθέσεις για μια πολιτισμένη σχέση των μεταναστών σήμερα και στο μέλλον με την ελληνική κοινωνική και πολιτιστική πραγματικότητα μέσω της παιδαγωγικής σχέσης και πρακτικής. Υπάρχουν και οι προϋποθέσεις ώστε τα φαινόμενα ρατσισμού και ξενοφοβίας να ξεριζωθούν από τη χώρα. Χρειάζεται στο μέλλον να ακολουθηθεί μια πολιτική και παιδαγωγική που να βασίζεται στη συζήτηση πάνω στα καθήκοντα και στα δικαιώματα των πολιτών και των μεταναστών. Μια τακτική που θα προάγει τις αρμονικές σχέσεις των μεταναστών και της ελληνικής κοινωνικής πραγματικότητας.

Αλλοδαποί και παλιννοστούντες μαθητές ανά περιφέρεια			
	Ποσοστό αλλοδαπών	Ποσοστό παλιννοστούντων	ΣΥΝΟΛΟ
Αν. Μακεδονία – Θράκη	2,02%	5,51%	7,53%
Κεντρική Μακεδονία	5,00%	4,82%	9,82%
Δυτική Μακεδονία	2,92%	1,02%	3,94%
Ήπειρος	5,28%	1,53%	6,82%
Θεσσαλία	4,35%	0,58%	4,93%
Ιόνιο	10,29%	1,02%	11,31%
Δυτική Ελλάδα	4,43%	0,54%	4,97%
Στερεά Ελλάδα	6,08%	0,56%	6,64%
Αττική	9,90%	2,02%	11,92%
Πελοπόννησος	7,65%	0,67%	8,32%
Βόρειο Αιγαίο	4,33%	0,57%	4,90%
Νότιο Αιγαίο	7,56%	1,03%	8,59%
Κρήτη	5,62%	0,79%	6,40%

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

2.1. Η εξέλιξη της μεταναστευτικής θεσμικής πολιτικής στην Ελλάδα

Νομοθετήματα που κάλυπταν τους μετανάστες υπήρξαν από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα στην Ελλάδα. Βέβαια τα πρώτα νομοθετήματα ήταν πιο περιορισμένα και δεν είχαν ευρύ φάσμα περιπτώσεων και αναφορών. Οι νόμοι που αναφέρονται στους μετανάστες και ρυθμίζουν την παραμονή και εργασία του στη χώρα είναι:

- Ο Ν4310/1929
- Ο Ν1975/1991
- Το ΠΔ 358/1997
- Το ΠΔ 359/1997
- Ο Ν2910/2001
- Ο Ν3013/2002

Μετά το 1991 η εξέλιξη της μεταναστευτικής νομοθετικής πολιτικής στην Ελλάδα έχει να κάνει με τον τρόπο εισόδου των μεταναστών. Υπάρχει μεγάλος αριθμός παρανόμων μεταναστών στην Ελλάδα. Επομένως, η εξέλιξη της μεταναστευτικής πολιτικής έχει να κάνει με την νομιμοποίηση των παράνομων μεταναστών.

Οι αλλοδαποί στην Ελλάδα μπήκαν κυρίως παράνομα από χώρες της βαλκανικής χερσονήσου, οι πιο πολλοί από τα σύνορα Ελλάδας – Αλβανίας. Όμως μπήκε και ένας σημαντικός αριθμός προσφύγων. Τα κύρια σημεία εισόδου των προσφύγων είναι η μεθόριος με την Τουρκία και τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου. Οι πιο πολλοί μετανάστες που μπήκαν παράνομα στην Ελλάδα είναι Αλβανοί, Ιρακινοί και Ρουμάνοι.

Στις αρχές της δεκαετίας του '90, η ελληνική κυβέρνηση επιχείρησε να χορηγήσει άδειες εποχιακής εργασίας σε Αλβανούς. Ταυτόχρονα ζήτησε από Αλβανία και Τουρκία να υπάρξει συνεργασία για να περιοριστεί ο αριθμός των παράνομων μεταναστών.

Το 1996 η ελληνική κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι η διαδικασία νομιμοποίησης των μεταναστών περιλαμβάνει δυο στάδια. Το στάδιο της λευκής κάρτας και το στάδιο της πράσινης κάρτας που συμπεριλήφθηκε μετά στο προεδρικό διάταγμα 358/1997 και 359/1997. Έτσι, με τα δυο αυτά ΠΔ ξεκίνησε μια σημαντική προσπάθεια για την νομιμοποίηση και ένταξη των παράνομων αλλοδαπών στην

κοινωνικοοικονομική δραστηριότητα της χώρας. Σήμερα αυτά τα ΠΔ έχουν αντικατασταθεί από το άρθρο 66 του Ν2910/01 για τους παράνομους αλλοδαπούς.

Το άρθρο 66 του Ν 2910/01 που αναφέρεται στους παράνομους αλλοδαπούς αναφέρει στην παράγραφο 1α ότι:

«Επιτρέπεται η χορήγηση άδειας παραμονής σε αλλοδαπούς που διαμένουν παράνομα στην Ελλάδα εφόσον είναι κάτοχοι κάρτας παραμονής περιορισμένης χρονικής διάρκειας (πράσινης κάρτας) που έχει λήξει χωρίς να έχει υποβληθεί αίτηση ανανέωσης της ή η αίτηση για ανανέωση έχει απορριφθεί ή κάρτας προσωρινής άδειας παραμονής (λευκής κάρτας) ή άδειας παραμονής που έχει λήξει χωρίς να έχει υποβληθεί αίτηση για ανανέωση της και διαμένουν μετά τη λήξη τους αποδεδειγμένα στη χώρα»⁴.

Επίσης, στην παράγραφο 1β αναφέρεται ότι:

«Όσοι αλλοδαποί έχουν ασκήσει προσφυγή κατά αποφάσεων των αρμοδίων οργάνων του Ο.Α.Ε.Δ., ενώπιον της ειδικής επιτροπής του άρθρου 5 του ΠΔ 359/97 και επιθυμούν να παραιτηθούν από την προσφυγή προκειμένου να υπαχθούν στην διαδικασία του άρθρου 66 του Ν 2910/01»⁵.

Και η παράγραφος 1δ η οποία αναφέρει ότι:

«Οι παράνομοι αλλοδαποί να αποδείξουν ότι διαμένουν στη χώρα, νόμιμα ή παράνομα συνεχώς επί ένα έτος μέχρι την έναρξη ισχύος του άρθρου 66 του Ν 2910/01»⁶.

Μέσα από τις διαδικασίες του άρθρου 66 φαίνεται πως ο παράνομος αλλοδαπός νομιμοποιείται ανάλογα με την περίπτωση και μπορεί να υποβάλλει τα δικαιολογητικά ή στον Ο.Α.Ε.Δ. ή στο Γραφείο μεταναστών και πολιτογράφησης του Δήμου.

Η διαδικασία και η σχέση κάρτας εργασίας και άδειας παραμονής είναι συγκεκριμένη. Η άδεια εργασίας είναι προαπαιτούμενο για την άδεια παραμονής. Η άδεια εργασίας εκδίδεται από το γραφείο μεταναστών της κάθε νομαρχίας. Σχηματικά ακολουθείται ο εξής δρόμος:

Άδεια εργασίας από το γραφείο μεταναστών της Νομαρχίας εφόσον ξεκινήσουν τη διαδικασία με τα ασφαλιστικά ταμεία ΟΓΑ, ΙΚΑ, ΤΕΒΕ. Άδεια παραμονής από το γραφείο μεταναστών του Δήμου.

Όλα αυτά συγκεντρώνονται στις περιφερειακές διοικήσεις των Νομών και η επιτροπή μετανάστευσης σε επίπεδο περιφέρειας γνωμοδοτεί για την χορήγηση ή ανανέωση της άδειας παραμονής του αλλοδαπού. Την τελική απόφαση παίρνει ο Γενικός Γραμματέας της κάθε περιφέρειας της χώρας.

Τα όργανα που ασχολούνται με τους μετανάστες είναι τα γραφεία μεταναστών των Δήμων, τα γραφεία μεταναστών των νομαρχιών, οι περιφερειακές διοικήσεις των νομών και οι επιτροπές μετανάστευσης των περιφερειών.

Όλα αυτά και όλα τα θέματα που ρυθμίζουν τα προβλήματα των μεταναστών αναφέρονται στο νόμο 2910/01 με γενικό τίτλο «Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική επικράτεια. Κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση». Στο νόμο αυτό καθορίζονται οι γενικές προϋποθέσεις εισόδου και παραμονής αλλοδαπών στην Ελλάδα καθώς και η παροχή εξαρτημένης εργασίας. Στο άρθρο 19

παρ. 1 ορίζεται ότι «Επιτρέπεται η είσοδος αλλοδαπού στην Ελλάδα για απασχόληση με σχέση εξαρτημένης εργασίας σε συγκεκριμένο εργοδότη και για συγκεκριμένο είδος απασχόλησης αν του χορηγηθεί άδεια εργασίας από το Νομάρχη»⁷.

Στη συνέχεια με την ψήφιση του Ν 3013/2002 με γενικό τίτλο: «Αναβάθμιση της πολιτικής προστασίας» και στο 6^ο μέρος με τίτλο: «Συμπλήρωση και τροποποίηση διατάξεων του Ν 2910/2001 για είσοδο και παραμονή αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια» γίνεται μια προσπάθεια αναπροσαρμογής και βελτίωσης του Ν 2910/2001.

Έτσι, γίνεται φανερό ότι δημιουργείται ένα νομοθετικό πλαίσιο που επιχειρεί να αντιμετωπίσει πολιτικά, θεσμικά, και οργανωτικά το μεταναστευτικό ρεύμα προς την Ελλάδα. Ένα νομοθετικό πλαίσιο σαφώς πιο προωθημένο από το προηγούμενο κατακερματισμένο και δυσκίνητο θεσμικό πλαίσιο που ήταν προσανατολισμένο κυρίως σε μια αστυνομικού τύπου προσέγγιση του φαινομένου.

Το ότι δημιουργήθηκε αυτό το νομοθετικό πλαίσιο δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν κενά, αδυναμίες και προβλήματα τα οποία στην πορεία πρέπει να εντοπισθούν και να ξεπεραστούν.

2.2. Από το Ν 4310/1929 στο Ν 2910/2001

Ουσιαστικές αναφορές

2.2.1. Ν.4310/1929 – Ν.1975/91 – ΠΔ358/97 – ΠΔ359/97

Ο πρώτος νόμος για την μετανάστευση, την παραμονή και την εργασία των μεταναστών είναι ο Ν. 4310/1929. **Το άρθρο 12 του Ν4310/29** αναφέρει ότι «*πας αλλοδαπός υποχρεούται όπως αναφέρει εις τας αρχάς του τόπου διαμονής του πάσαν αλλαγὴν της αρχικῆς του καταστάσεως*»⁸.

Ενώ το **άρθρο 13 του Ν4310/29**⁹ αναγορεύει σε βασική αρχή της μεταναστευτικής πολιτικής την απαγόρευση της εργασίας όταν δεν υπάρχει άδεια εργασίας. Εν συνεχεία η προσωρινότητα της παραμονής του αλλοδαπού συνδέεται άμεσα με την εξάρτηση της παρουσίας του από την απασχόληση και ειδικά τις σχέσεις που αναπτύσσει με τον εργοδότη του. **Το άρθρο 23 του Ν1975/91** αναφέρει: «*Η άδεια εργασίας ισχύει για ορισμένη χρονική περίοδο και χορηγείται για συγκεκριμένο εργοδότη, είδος απασχόλησης και τόπο εργασίας. Μεταβολή ενός από τους ανωτέρω όρους συνεπάγεται την άρση της άδειας εργασίας*»¹⁰.

Τα ΠΔ 358 και 359 του 1997

Στο νομοθετικό πλαίσιο για τους μετανάστες αλλοδαπούς που ζουν στην Ελλάδα περιλαμβάνονται δύο Προεδρικά Διατάγματα. Το ΠΔ358/97 «προϋποθέσεις και διαδικασία για τη νόμιμη παραμονή και εργασία αλλοδαπών στην Ελλάδα, που δεν είναι υπήκοοι των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και το ΠΔ 359/97 «χορήγηση της κάρτας παραμονής περιορισμένης χρονικής διάρκειας σε αλλοδαπούς».

Σκοπός του ΠΔ358/97 ήταν η καταγραφή των αλλοδαπών που διαμένουν παράνομα στην Ελλάδα και η νομιμοποίησή τους υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Οι διατάξεις του ΠΔ 358/97 εφαρμόζονταν σε κάθε αλλοδαπό που ήταν παράνομα στη χώρα κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του διατάγματος. Οι νόμιμοι αλλοδαποί υπάγονταν στις διατάξεις του Ν1975/91 για τις προϋποθέσεις εισόδου αλλοδαπών στη χώρα.

Αυτό το ΠΔ ακολουθεί μια μέθοδο καταγραφής αλλοδαπών που διαμένουν στην Ελλάδα και αναφέρει ότι ο παράνομος αλλοδαπός μέσα σε προθεσμία 5 μηνών από 1^η Ιανουαρίου 1998 μπορεί να εμφανισθεί σε γραφείο του Ο.Α.Ε.Δ. και να αιτήσει την προσωρινή νομιμοποίηση της παραμονής και εργασίας του στη χώρα σύμφωνα με το ΠΔ 358/97 και τη χορήγηση κάρτας προσωρινής άδειας παραμονής σύμφωνα με το διάταγμα της παραγράφου 5 του άρθρου 16 του Ν2434/96.

Έτσι χορηγείται στον αλλοδαπό «κάρτα προσωρινής άδειας παραμονής» και ισχύει και ως προσωρινή άδεια εργασίας. Επίσης, το ΠΔ 358/1997 καθορίζει και σε ποιους αλλοδαπούς δεν χορηγείται προσωρινή άδεια παραμονής. Αναφέρεται και στις υποχρεώσεις των εργοδοτών.

Συγκεκριμένα στο άρθρο 3 ορίζεται ότι:

«Εργοδότης ο οποίος απασχολεί αλλοδαπό με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και χωρίς να έχουν τηρηθεί οι διατάξεις του Ν1975/91, οφείλει εντός δεκαπενθημέρου από την έναρξη της απασχόλησης και πάντως εντός της άνω προθεσμίας των πέντε μηνών να δηλώσει την απασχόληση αυτή και τα στοιχεία του αλλοδαπού στην αρμόδια υπηρεσία του Ο.Α.Ε.Δ.»¹¹.

Επίσης, αναφέρεται στα δικαιώματα και υποχρεώσεις των αλλοδαπών. Γίνεται αναφορά στην αναστολή των διατάξεων του άρθρου 33 του Ν1975/91 για ποινικές και διοικητικές κυρώσεις γι' αυτή την κατηγορία των αλλοδαπών. Οι διατάξεις του ΠΔ 358/97 δεν αποκλείουν την ισχύ των διατάξεων της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 που κυρώθηκε με το νδ3989/59 για την προστασία των προσφύγων.

Το ΠΔ 359/97, αντιμετωπίζει το πρόβλημα της παράνομης οικονομικής μετανάστευσης με την πρόβλεψη της διαδικασίας των όρων και προϋποθέσεων χορήγησης της κάρτας παραμονής περιορισμένης χρονικής διάρκειας σε αλλοδαπούς. Αυτό το ΠΔ εφαρμόζεται για τους αλλοδαπούς που έχουν υποβάλλει αίτηση – δήλωση και τα έγγραφα του άρθρου 2 του ΠΔ 358/97 στους οποίους έχει ήδη χορηγηθεί η κάρτα προσωρινής άδειας παραμονής.

Γι' αυτό το λόγο αναφέρεται και στις προϋποθέσεις χορήγησης της κάρτας παραμονής περιορισμένης χρονικής διάρκειας την οποία εκδίδει ο Ο.Α.Ε.Δ. μετά τη σύμφωνη γνώμη επιτροπής που συγκροτείται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και σ' αυτή συμμετέχουν ένας πρωτοδίκης του πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του Νομού, εκπρόσωπο της επιθεώρησης εργασίας του νομού, της αστυνομικής διεύθυνσης, του εργατικού κέντρου ή αγροτικής οργάνωσης του νομού και εκπρόσωπο των εργοδοτικών οργανώσεων. Σύμφωνα με το ΠΔ359/97 «ο αλλοδαπός που είναι κάτοχος της κάρτας παραμονής περιορισμένης χρονικής διάρκειας δικαιούται να εξέλθει προσωρινά από το ελληνικό έδαφος και να επιστρέψει, εφόσον από την έξοδό του δεν έχει παρέλθει συνολικά χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δύο μηνών ετησίως. Το ίδιο ισχύει και για την οικογένειά του. Αν δεν τηρηθούν τα παραπάνω η κάρτα ανακαλείται»¹².

Με την δημοσίευση του 2910/01 και μετά την εκκαθάριση ορισμένων εκκρεμοτήτων που αφορούν την κάρτα περιορισμένης χρονικής διάρκειας (πράσινη κάρτα) και τις προσφυγές κατά Ο.Α.Ε.Δ. τα ΠΔ 358/97 και 359/97 καταργούνται. Τη θέση των δύο ΠΔ παίρνει ουσιαστικά το άρθρο 66 του Ν2910/01 που επιδιώκει τη λύση του τεραστίου ζητήματος των αλλοδαπών που ζουν παράνομα στη χώρα και είναι παντελώς ανέλεγκτοι, απροστάτευτοι από το δίκτυ της κοινωνικής προστασίας και ζουν ως παρείσακτοι, υποκείμενοι σε κάθε είδους εκμετάλλευση.

2.2.2. Ν.2910/01 Το πρώτο ολοκληρωμένο νομοθέτημα για τους μετανάστες

Με την ψήφιση του 2910/01 γίνεται μια πρώτη ολοκληρωμένη προσπάθεια διαμόρφωσης μεταναστευτικής πολιτικής στη χώρα μας από τότε που άρχισε το μεγάλο κύμα της μετανάστευσης στις αρχές της δεκαετίας του '90.

Με τον Ν2910/01 δημιουργείται μια φιλοσοφία που ξεφεύγει από το παραδοσιακό πλαίσιο, που έδινε έμφαση αποκλειστικά στα θέματα δημόσιας τάξης και ασφάλειας και υποβάθμιζε την εργασιακή διάσταση παραμελούσε τα θέματα των δικαιωμάτων των αλλοδαπών. Επίσης με το νόμο αυτό οι περισσότερες αρμοδιότητες μεταφέρονται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ενώ μέχρι τώρα τις περισσότερες αρμοδιότητες διατηρούσε το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης. Ρυθμίζει αναλυτικά τα θέματα παροχής άδειας εισόδου και παραμονής καθώς και τα δικαιώματα των αλλοδαπών με συγκεκριμένες διατάξεις.

Ρυθμίζει το μεγάλο θέμα της οικογενειακής συνένωσης και της εκπαίδευσης των αλλοδαπών και δίνει την δυνατότητα της σταδιακής ενσωμάτωσης στον κοινωνικό κορμό της χώρας.

2.2.2.1. Οι καινοτομίες του νόμου 2910/01

Το ΥΠΕΣΔΔΑ σχεδιάζει και συντονίζει τη μεταναστευτική πολιτική της χώρας μέσω της Διευθύνσεως Αλλοδαπών και Μετανάστευσης, που ιδρύεται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η υλοποίηση της πολιτικής αυτής ανατίθεται στις Διευθύνσεις Αλλοδαπών και Μετανάστευσης, που ιδρύονται σε κάθε Περιφέρεια της χώρας.

Η Άδεια Παραμονής Αλλοδαπού παύει να εκδίδεται από τις Αστυνομικές Αρχές και στο εξής θα χορηγείται, θα ανανεώνεται και θα ανακαλείται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας. Η ρύθμιση αυτή πηγάζει από την αντίληψη ότι οι αλλοδαποί δεν είναι μια επιπλέον φορτική αστυνομική ύλη, αλλά πρόσωπα και κοινωνική ομάδα με την οποία πρέπει να ρυθμίσει τις σχέσεις της συνολικά η κοινωνία, μέσα από την θεσμική της εκπροσώπηση.

Συγκροτούνται σε κάθε Περιφέρεια Επιτροπές Μετανάστευσης, με έργο να καλούν τους αλλοδαπούς σε προσωπική συνέντευξη και να γνωμοδοτούν για την προσωπικότητά τους, έτσι ώστε να βοηθούν τον Γ.Γ. της Περιφέρειας στην απόφασή του για χορήγηση ή όχι Άδειας Παραμονής.

Κατοχυρώνονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των αλλοδαπών και λαμβάνεται μέριμνα για την ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία. Ενδεικτικά αναφέρουμε την υποχρεωτική εννιάχρονη εκπαίδευση των παιδιών τους, την υποχρεωτική ασφάλισή τους, την διευκόλυνσή τους για πρόσβαση στην δικαιοσύνη, τον ιστό υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας κ.λ.π.

Πράξεις ρατσισμού και ξενοφοβίας διώκονται πλέον αυτεπάγγελα.

Ποινικές και διοικητικές κυρώσεις, ιδιαίτερα αυστηρές, εισάγονται για τους παραβάτες της θεσπιζόμενης μεταναστευτικής πολιτικής. Τόσο οι μετανάστες, όσο και δημόσιοι υπάλληλοι, υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α., επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας, εργοδότες αλλοδαπών, ιδιοκτήτες και εργαζόμενοι στις συγκοινωνίες και τις μεταφορές κάθε είδους, συμβολαιογράφοι κ.λ.π. απειλούνται με σοβαρότατες κυρώσεις.

Η απέλαση συστοιχίζεται με τα διεθνώς κρατούντα. Παρέχονται δικαστικές εγγυήσεις στους υπό απέλαση αλλοδαπούς, ενώ, για πρώτη φορά, ορίζεται ανώτατο όριο κράτησής τους από τις αστυνομικές αρχές. Περαιτέρω τίθενται οι όροι και οι προϋποθέσεις προκειμένου να δημιουργούνται Ειδικοί χώροι κράτησης των υπό απέλαση αλλοδαπών με σύγχρονες προδιαγραφές και καθορίζονται εγγυήσεις για το νόμιμο της κράτησής τους.

2.2.2.2. Κατηγορίες Αδειών Παραμονής Αλλοδαπών.

Με στόχο την θέσπιση ξεκάθαρων και ενιαίων διαδικασιών χορήγησης και ελέγχου ο Ν2910/01 θεσπίζει τις ακόλουθες κατηγορίες αδειών παραμονής,

ρυθμίζοντας αναλυτικά ανά περίπτωση τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες για την έκδοσή τους. Έχουμε τις εξής άδειες παραμονής:

- i. Άδεια παραμονής για σπουδές
- ii. Άδεια παραμονής για παροχή εξαρτημένης εργασίας
- iii. Άδεια παραμονής για παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου.
- iv. Άδεια παραμονής για παροχή εποχικής εργασίας
- v. Άδεια παραμονής για άσκηση ανεξάρτητης επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- vi. Άδεια παραμονής για οικογενειακή συνένωση
- vii. Άδεια παραμονής για συζύγους Ελλήνων πολιτών και για πολίτες χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- viii. Άδεια παραμονής για αθλητές και προπονητές.
- ix. Άδεια παραμονής για πνευματικούς δημιουργούς.
- x. Άδεια παραμονής για στελέχη εταιριών του Α. Ν. 89
- xi. Άλλες περιπτώσεις αδειών παραμονής. Για πρόσωπα οικονομικώς ανεξάρτητα, για μη δικαιούμενα Α.Π., αλλά παραμένοντα στη χώρα για ανθρωπιστικούς λόγους, για άτομα που αναγκάζονται λόγω ανωτέρας βίας να εγκαταλείψουν την χώρα ιθαγενείας τους, για πρόσωπα διακεκριμένα σε επιστημονική προφορά κ.α.

2.2.2.3. Ειδικότερα: υποχρεώσεις κατόχων Αδείας Παραμονής

Οι αλλοδαποί που έχουν λάβει άδεια παραμονής υποχρεούνται:

- i. Να δηλώνουν στην αρμόδια Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης κάθε αλλαγή της κατοικίας τους.
- ii. Να δηλώνουν στην αρμόδια Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης κάθε αλλαγή της αστικής και δημοτικής τους κατάστασης. Τέτοιες αλλαγές είναι: αλλαγή ιθαγένειας, σύναψη ή / και λύση γάμου, γέννηση τέκνου, αλλαγή ή απώλεια διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου, απώλεια άδειας παραμονής κ.λ.π.
- iii. Να δηλώνουν στην αρμόδια Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης κάθε αλλαγή στις εργασιακές τους σχέσεις. Ιδιαίτερα την λύση της σύμβασης εργασίας και την σύναψη νέας, ή την αλλαγή του τύπου της (από σύμβαση εξαρτημένης εργασίας σε σύμβαση έργου ή σε παροχή ελεύθερων υπηρεσιών). Είναι αυτονόητο ότι στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η σχέση εργασίας κάθε είδους είναι ο λόγος χορήγησης της Άδειας Παραμονής, αντίγραφο της σχετικής σύμβασης τηρείται στον ατομικό φάκελο του αλλοδαπού.

- iv. Να αναχωρούν αμέσως και χωρίς ιδιαίτερη ειδοποίηση από την χώρα μόλις λήξει η άδεια παραμονής τους, εκτός αν εν τω μεταξύ έχουν υποβάλει αίτημα για ανανέωσή της, εφόσον ο νόμος το επιτρέπει.

2.2.2.4. Η Επιτροπή Μετανάστευσης: συγκρότηση, δομή και λειτουργία

α. Τι είναι;

Η Επιτροπή Μετανάστευσης είναι ένα συλλογικό όργανο το οποίο συνιστάται σε κάθε Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Περιφέρειας. Είναι τριμελής και συγκροτείται από:

- i. Τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Αλλοδαπών και Μετανάστευσης ως πρόεδρο.
- ii. Έναν υπάλληλο που υπηρετεί στην παραπάνω Υπηρεσία και
- iii. Έναν εκπρόσωπο της οικείας αστυνομικής αρχής.

β. Συγκρότηση

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας θα εκδώσει απόφαση για την συγκρότηση της επιτροπής, στην οποία θα ορίζονται ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής με τους αναπληρωτές τους. Στην ίδια απόφαση θα ορίζεται ο εισηγητής και ο γραμματέας της επιτροπής με τους αναπληρωτές τους.

γ. Έργο της Επιτροπής Μετανάστευσης

Η επιτροπή Μετανάστευσης γνωμοδοτεί για τη χορήγηση ή την ανανέωση της άδειας παραμονής αλλοδαπού.

Η γνώμη δεν δεσμεύει τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος μπορεί να εκδώσει και διαφορετική απόφαση.

Η επιτροπή για να σχηματίσει γνώμη θα πρέπει να εξετάσει εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, αλλά λαμβάνει υπόψη της και την εν γένει προσωπικότητα του αλλοδαπού.

δ. Συνέντευξη

Το αρμόδιο Τμήμα της Διεύθυνσης Αλλοδαπών και Μετανάστευσης, καλεί τον αλλοδαπό σε συνέντευξη ενώπιον της Επιτροπής Μετανάστευσης.

Οι προσκλήσεις στέλνονται με κάθε πρόσφορο τρόπο ο οποίος αποδεικνύει την παραλαβή τους από τον ενδιαφερόμενο, π.χ. συστημένη επιστολή, courier, με υπάλληλο που θα λάβει την υπογραφή του ενδιαφερόμενου κ.λ.π.

Σε περίπτωση αδικαιολόγητης μη εμφάνισης του αλλοδαπού στην συνέντευξη, η αίτησή του απορρίπτεται.

ε. Λειτουργία της Επιτροπής Μετανάστευσης

Για την λειτουργία της επιτροπής ισχύουν όσα προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία για τα συλλογικά όργανα, δηλ. οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία, σε περίπτωση που απουσιάζει κάποιο τακτικό μέλος αναπληρώνεται από τον αναπληρωτή του, κ.λ.π.

Με την συνέντευξη σκοπός είναι να διαπιστωθεί εάν ο αλλοδαπός έχει την πρόθεση να μείνει στην Ελλάδα, η οικονομική του επιφάνεια, η σοβαρότητά του κ.λ.π.

2.2.2.5. Ο Ν2910/01 Η παραμονή και η εργασία των αλλοδαπών

Με τον Ν2910/01 διευρύνεται το νομικό πλαίσιο εργασίας των αλλοδαπών. Έτσι, χορηγούνται άδειες παραμονής με συγκεκριμένο πλαίσιο εργασίας:

- α] Άδεια παραμονής για παροχή εξαρτημένης εργασίας
- β] Άδεια παραμονής για παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου
- γ] Άδεια παραμονής για παροχή εποχιακής εργασίας
- δ] Άδεια παραμονής για άσκηση ανεξάρτητης επιχειρηματικής δραστηριότητας
- ε] Άδεια παραμονής για αθλητές και προπονητές
- στ] Άδεια παραμονής για πνευματικούς δημιουργούς
- ζ] Άδεια παραμονής για στελέχη εταιρειών.

Παρακάτω γίνεται μια αναφορά στις άδειες παραμονής και εργασίας αλλοδαπών μετά από μελέτη των διατάξεων και άρθρων του Ν2910/01.

Άδεια παραμονής για παροχή εξαρτημένης εργασίας: Εννοείται η εργασία που παρέχεται σε συγκεκριμένο εργοδότη με τις προϋποθέσεις που ορίζει το άρθρο 19 και 21 του Ν2910/01.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την χορήγηση άδειας παραμονής στους αλλοδαπούς που θα παρέχουν εξαρτημένη εργασία στη χώρα μας είναι να έχουν άδεια εργασίας η οποία χορηγείται από τον Νομάρχη μετά από αίτηση του εργοδότη. Εφόσον αυτή χορηγηθεί ο Νομάρχης τη διαβιβάζει στο Ελληνικό Προξενείο ώστε να δοθεί στον αλλοδαπό θεώρηση ενώ συγχρόνως την κοινοποιεί στην Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης. Ο αλλοδαπός μπορεί να συνάπτει σύμβαση εργασίας με άλλο εργοδότη κατά τη διάρκεια ισχύος της άδειας εργασίας και της άδειας παραμονής του.

Άδεια παραμονής για παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου: Εννοείται ότι δεν υπάρχει εντολή από συγκεκριμένο εργοδότη προς τον εργαζόμενο, αλλά αυτό που ενδιαφέρει είναι να παρέχεται η εργασία σε συγκεκριμένο χρόνο. Έργο μπορεί να παρέχει μια καθαρίστρια, ένας κηπουρός, ένας υδραυλικός που δεν

έχουν δική τους επιχείρηση, αλλά ούτε δουλεύουν υπό τις εντολές ενός εργοδότη, αναλαμβάνουν όμως να φέρουν εις πέρας ένα συγκεκριμένο έργο.

Και στις δυο περιπτώσεις δεν υπάρχει εξαρτημένη σχέση με συγκεκριμένο εργοδότη, όπως επίσης δεν ασκείται και επιχειρηματική οικονομική δραστηριότητα.

Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για χορήγηση και παροχή ανεξαρτήτων υπηρεσιών ή έργου καθορίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 19,20,21 και 22 του 2910/01. Και εδώ η απαραίτητη προϋπόθεση για την συγκεκριμένη άδεια είναι να υπάρχει άδεια εργασίας η οποία χορηγείται από το Νομάρχη και διαβιβάζεται στο Ελληνικό Προξενείο και στην Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης.

Άδεια παραμονής για άσκηση ανεξάρτητης επιχειρηματικής δραστηριότητας: Σημαίνει πως ο αλλοδαπός αναλαμβάνει επιχειρηματική δράση, χωρίς να εξαρτάται από κάποιον εργοδότη. Για παράδειγμα, ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα ασκεί ο εστίατορας, ο ξενοδόχος, ο ηλεκτρολόγος κ.α. Το άρθρο 25 του 2910/01 ρυθμίζει τη χορήγηση εισόδου σε αλλοδαπούς για άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας. Οι προϋποθέσεις για τη δραστηριότητα αυτή είναι: α] ο αλλοδαπός πρέπει να διαθέτει επαρκείς οικονομικούς πόρους για την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας, β] θα πρέπει η δραστηριότητα αυτή να συμβάλει στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Ο αλλοδαπός υποβάλλει αίτηση στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου κατοικίας του προσκομίζοντας οικονομοτεχνική μελέτη με το είδος, το ύψος και τις πηγές χρηματοδότησης της επένδυσης. Προσκομίζοντας πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας της χώρας προέλευσης, και στοιχεία που να αποδεικνύουν την επιστημονική επαγγελματική του κατάρτιση καθώς επίσης πιστοποιητικό ποινικού μητρώου. Το ελληνικό προξενείο διαβιβάζει την αίτηση μαζί με τα δικαιολογητικά στην Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης στην περιφέρεια που βρίσκεται ο Δήμος όπου πρόκειται να εγκατασταθεί και να ασκήσει δραστηριότητα ο αλλοδαπός. Η συνολική διαδικασία αναφέρεται στο άρθρο 25 του Ν2910/01.

Άδεια παραμονής για αθλητές και προπονητές: Προκειμένου να χορηγηθεί άδεια παραμονής σε αλλοδαπό αθλητή ή προπονητή αθλήματος, που έχει αναγνωρισθεί από τις ελληνικές αθλητικές αρχές, για την εγγραφή, μεταγραφή ή πρόσληψή τους σε αναγνωρισμένο αθλητικό σωματείο, σε Αθλητική Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Α.Ε.) ή σε τμήμα Αμειβομένων Αθλητών (Τ.Α.Α.) είναι απαραίτητο: α] Να υποβάλει αίτηση στο Δήμο του τόπου κατοικίας του δύο τουλάχιστον μήνες πριν από τη λήξη της θεώρησης εισόδου στην οποία θα αναφέρεται ο συγκεκριμένος σκοπός για τον οποίο ζητά την άδεια παραμονής. Επίσης, όλα τα συνοδευτικά έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 34 του Ν2910/01. β] Ο Δήμος αφού εξετάσει την πληρότητα των δικαιολογητικών διαβιβάζει το φάκελο στην Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Περιφέρειάς του. γ] Μέσω της Επιτροπής Μετανάστευσης και του Γ.Γ. της Περιφέρειας χορηγείται ή όχι άδεια παραμονής για το συγκεκριμένο σκοπό.

Άδεια παραμονής για πνευματικούς δημιουργούς: Με βάση το άρθρο 36 του Ν2910/01 που αναφέρεται στους αλλοδαπούς πνευματικούς δημιουργούς που παρέχουν έργο πνευματικής φύσης (π.χ. συγγραφείς, λογοτέχνες, σκηνοθέτες, ζωγράφους, ηθοποιούς, μέλη καλλιτεχνικών συγκροτημάτων κ.λ.π.), μπορούν να εισέλθουν στη χώρα για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα αφού προσκομίσουν τα σχετικά έγγραφα που προβλέπει ο νόμος στο Ελληνικό Προξενείο για να λάβουν άδεια εισόδου στη χώρα. Η διαδικασία για να εκτελεστεί η συγκεκριμένη δημιουργία σε οποιοδήποτε Δήμο της χώρας προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 36 του Ν2910/01 και είναι η ίδια με αυτή που αναφέρθηκε παραπάνω και για την είσοδο και παραμονή για αθλητές και προπονητές.

Άδεια παραμονής για στελέχη εταιρειών: Στο άρθρο 35 του Ν2910/01 καθορίζονται οι προϋποθέσεις που χορηγείται άδεια παραμονής σε αλλοδαπούς μέλη διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές και υπαλληλικό προσωπικό αλλοδαπών εταιρειών στη χώρα μας. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 35 του νόμου ορίζονται οι αλλοδαποί που ανήκουν σε αυτές τις κατηγορίες. Συγκεκριμένα στην παράγραφο 3 του άρθρου 35 αναφέρεται: *«Στους αλλοδαπούς της παραγράφου 1 χορηγείται άδεια παραμονής εφόσον έχουν σύμβαση εργασίας με την εταιρεία ή εφόσον είναι μέλη διοικητικού συμβουλίου ή διαχειριστές και προσκομίσουν απόφαση του αρμόδιου οργάνου της εταιρείας για την ιδιότητά τους. Να είναι ασφαλισμένοι για κάλυψη εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης και να έχει πιστοποιητικό υγείας από νοσηλευτικό ίδρυμα ότι δεν πάσχει από νόσημα το οποίο σύμφωνα με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ.) μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για την δημόσια υγεία»*¹³. Η τελική απόφαση, για τη χορήγηση άδειας παραμονής για την εταιρική δραστηριότητα μετά την εξέταση των δικαιολογητικών από το Δήμο που θα έχει την δραστηριότητα και την Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Περιφέρειας παίρνεται από τον Γ.Γ. της Περιφέρειας και για χρονικό διάστημα ενός έτους.

2.2.2.6. Ο Ν2910/01 και οι παράνομοι αλλοδαποί

Με το άρθρο 66 του Ν2910/01 «Άδειες παραμονής για αλλοδαπούς που βρίσκονται παράνομα στη χώρα», επιδιώκεται η λύση στο τεράστιο πρόβλημα των αλλοδαπών που ζουν παράνομα στη χώρα. Για την νομιμοποίησή του ο παράνομος αλλοδαπός προσκομίζει έγγραφα που ορίζει το άρθρο 66 εφόσον δεν έχει ταξιδιωτικά έγγραφα που μπορούν να αποδείξουν ότι διαμένει στη χώρα 1 χρόνο, ενώ ταυτόχρονα κάνει και σχετική αίτηση. Η Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης εξετάζει τις αιτήσεις και χορηγεί την άδεια παραμονής 6μηνης διάρκειας. Οι αλλοδαποί που θα πάρουν την άδεια παραμονής μπορούν να ζητήσουν την έκδοση άδειας παραμονής για άσκηση εξαρτημένης εργασίας. Προϋπόθεση όμως γι' αυτό είναι η χορήγηση άδειας εξαρτημένης εργασίας. Η άδεια

εργασίας με όλο το φάκελο διαβιβάζεται από την νομαρχία στην Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης η οποία προβαίνει σε έκδοση ή ανανέωση της άδειας παραμονής για εξαρτημένη εργασία. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και για την άσκηση ανεξαρτήτων υπηρεσιών ή έργου και για άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας.

2.2.2.7. Άλλες περιπτώσεις

Υπάρχει και η «Έκδοση άδειας εργασίας από τις Νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις». Το άρθρο 19 του Ν2910/01 επιτρέπει την είσοδο αλλοδαπών στην Ελλάδα εφόσον τους χορηγηθεί άδεια εργασίας από τον Νομάρχη:

- α) για παροχή εξαρτημένης εργασίας
- β) για εποχιακή εργασία

Η άδειες χορηγούνται από τον Νομάρχη διαβιβάζεται στο Ελληνικό Προξενείο στην αλλοδαπή ώστε να δοθεί θεώρηση εισόδου στον αλλοδαπό και κοινοποιείται στην Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Περιφέρειας.

2.2.2.8. Άδειες εργασίας και Ο.Α.Ε.Δ.

Για όλες τις παραπάνω άδειες παραμονής και εργασίας α, β, γ, και δ λαμβάνεται υπ' όψη η εικόνα του εργατικού δυναμικού της χώρας σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρεί ο Ο.Α.Ε.Δ. Εάν οι ανάγκες της χώρας δεν καλύπτονται από το εγχώριο εργατικό δυναμικό τότε οι κενές θέσεις μπορούν να καλυφθούν από αλλοδαπούς. Ο Ο.Α.Ε.Δ. καταρτίζει το τελευταίο τρίμηνο κάθε χρόνου έκθεση στην οποία καταχωρούνται οι υπάρχουσες ανάγκες σε εργατικό δυναμικό. Με βάση αυτή την έκθεση καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εξωτερικών ο ανώτατος αριθμός αδειών εργασίας κατά έτος σε αλλοδαπούς, κατά ιθαγένεια, κατά νομό, κατά είδος και διάρκεια απασχόλησης. Η απόφαση αυτή διαβιβάζεται στα Γραφεία Ευρέσεως Εργασίας στο εξωτερικό και στις υπηρεσίες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Σε σχέση με την αγορά εργασίας υπάρχει η διαδικασία της μετάκλησης που είναι ή για δμνην εισροή ξένων εργατών στην Ελλάδα μετά από αίτηση του εργοδότη. Ο εργοδότης που επιθυμεί να προσλάβει προσωπικό για παροχή εξαρτημένης εργασίας υποβάλλει αίτηση στην αρμόδια υπηρεσία εργασίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Εφόσον ο Ο.Α.Ε.Δ. εγκρίνει την κάλυψη κενών θέσεων εργασίας από το εξωτερικό, ο εργοδότης επιλέγει από τις ονομαστικές

καταστάσεις οι οποίες έχουν σταλεί στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση από τις Ελληνικές Προξενικές αρχές και τα Γραφεία Ευρέσεως Εργασίας στην αλλοδαπή, τους αλλοδαπούς που τον ενδιαφέρουν. Στη συνέχεια, υποβάλλει αίτηση στο Νομάρχη με την οποία ζητά τη χορήγηση άδειας εργασίας στους αλλοδαπούς που επέλεξε. Η αίτηση του εργοδότη συνοδεύεται από βεβαίωση ότι θα προσλάβει τους συγκεκριμένους αλλοδαπούς και εγγυητική επιστολή από την Τράπεζα ποσού ίσου τουλάχιστον με τις τριμηνιαίες αποδοχές ανειδίκευτου εργάτη για την κάλυψη των δαπανών τρίμηνης διαβίωσης του αλλοδαπού και ποσού που καλύπτει τις δαπάνες επαναπροώθησης ή απέλασής του.

2.3. Ο Ν3013/2002 και η τροποποίηση του Ν2910/01

Ο Ν2910/01 τροποποιήθηκε σ' ορισμένα άρθρα του από τον Ν3013/02 «Αναβάθμιση της πολιτικής προστασίας» που στο έκτο μέρος του «Συμπλήρωση και τροποποίηση διατάξεων του Ν2910/01 (ΦΕΚ91Α΄)» και με τα άρθρα 19,20,21,22,23,24 και 25 τροποποιεί συγκεκριμένες διατάξεις του 2910/01.

Το άρθρο 19 παρ. 1^α του 3013/02 προσθέτει εδάφια στην παρα.1 του άρθρου 9 του Ν2910/01 που έχουν ως εξής: «Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της περιφέρειας μπορεί να συστήνονται σε κάθε περιφερειακή διεύθυνση αλλοδαπών και μετανάστευσης επιπλέον μέχρι δύο τριμελείς επιτροπές μετανάστευσης, εφόσον τούτο επιβάλλεται για την ταχύτερη διεκπεραίωση του έργου τους».

Το άρθρο 19 παρ. 3 του 3013/02 τροποποιεί την παράγραφο 8 του άρθρου 19 του Ν2910/01 και προσθέτει εδάφια για τις άδειες εργασίας που έχουν ως εξής: «Εάν η σύμβαση εργασίας καταρτίζεται για χρονικό διάστημα μικρότερο του ενός έτους, η άδεια εργασίας κατά την αρχική της χορήγησης, θα χορηγείται για ένα έτος. Μετά την πάροδο έξι ετών η άδεια εργασίας έχει διετή διάρκεια. Ύστερα από συνολική δεκαετή παραμονή στην Ελλάδα μπορεί να χορηγείται άδεια εργασίας αόριστης διάρκειας».

Το άρθρο 19 παρ. 5^α του 3013/02 την παρ. 1 του άρθρου 33 του Ν2910/01 ως εξής: «Στον αλλοδαπό σύζυγο ημεδαπού ή πολίτη χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης χορηγείται άδεια παραμονής διάρκειας τουλάχιστον πέντε (5) ετών χωρίς να απαιτείται άδεια εργασίας. Η άδεια αυτή ανανεώνεται αυτοδικαίως για χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε (5) ετών. Η ίδια άδεια καλύπτει και τα κάτω των 18 ετών άγαμα τέκνα του αλλοδαπού εφόσον αυτός ασκεί τη γονική μέριμνα».

Το άρθρο 20 του 3013/02 τροποποιεί παραγράφους του άρθρου 37 του Ν2910/01 για άδειες παραμονής προσθέτοντας: «Οι άδειες παραμονής της παραγράφου αυτής καθώς και όσες έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το άρθρο 13 του

N2713/99 και είναι σε ισχύ επέχουν και θέση άδειας εργασίας. Ειδικά για τις άδειες παραμονής που χορηγούνται για ανθρωπιστικούς λόγους δεν απαιτείται η καταβολή των παραβόλων του άρθρου 71». «Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της περιφέρειας επιτρέπεται να χορηγείται άδεια παραμονής διάρκειας πέντε (5) ετών σε αλλοδαπούς γονείς ανήλικων ημεδαπών ή γονείς ημεδαπών που απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια με προϋπόθεση την ιδιότητά τους ως ομογενών. Η άδεια αυτή ανανεώνεται κάθε φορά με τη λήξη της για χρονικό διάστημα μέχρι πέντε (5) έτη και επέχει θέση άδειας εργασίας».

Το άρθρο 21 του 3013/02 αντικαθιστά παραγράφους του άρθρου 38 του Ν2910/01 για παρατάσεις αδειών παραμονής, για απασχολούμενους στην αγροτική οικονομία, για προσωπική κράτηση και απέλαση αλλοδαπού. «Παράταση του χρόνου παραμονής μέχρι έξι μήνες μπορεί να χορηγηθεί σε αλλοδαπό για λόγους εξαιρετικούς, ιδιαίτερα λόγω ανωτέρας βίας, ανθρωπιστικών, επαγγελματικών ή σοβαρών προσωπικών λόγων εφόσον διαθέτει επαρκείς πόρους διαβίωσης. Η αίτηση υποβάλλεται πριν τη λήξη της θεώρησης εισόδου ή του ελεύθερου χρόνου διαμονής στην αστυνομική αρχή του τόπου διαμονής και καταχωρείται στο διαβατήριο του υπό μορφή σφραγίδας». Στην περίπτωση στ' της παρ. 6 του άρθρου 66 του Ν2910/01 προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Εφόσον πρόκειται για απασχολούμενους στην αγροτική οικονομία αρκούν και υπεύθυνες δηλώσεις του ν1599/86 ότι πρόκειται να ασχοληθούν με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα». Στο τέλος του άρθρου 66 του ν.2910/2001 προστίθεται ένατη παράγραφος, που έχει ως εξής: «Η καταχώριση αλλοδαπού στον κατάλογο ανεπιθύμητων συνεπεία διοικητικής απέλασης ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία, για παράνομη είσοδο, έξοδο, παραμονή ή εργασία στο ελληνικό έδαφος, ο οποίος έχει λάβει την άδεια παραμονής της παραγράφου 1 του άρθρου 66 του ν.2910/01 και εφόσον στηρίζεται σε γεγονότα που έγιναν σε χρόνο προγενέστερο της έκδοσης της ανωτέρω άδειας παραμονής, δεν συνεπάγεται έναντι των κατόχων της οποιοδήποτε έννομο αποτέλεσμα και επέρχεται, αυτοδικαίως, διαγραφή τους από τον ίδιο κατάλογο». Η παράγραφος 3 του άρθρου 44 του ν.2910/01 (ΦΕΚ91Α') αντικαθίσταται ως ακολούθως: «Εφόσον ο αλλοδαπός, εκ των εν γένει περιστάσεων, κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, με απόφαση των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου, διατάσσεται η προσωρινή κράτησή του μέχρι την έκδοση, εντός τριών ημερών, απόφασης περί της απέλασής του. Εφόσον εκδοθεί απόφαση απέλασης, η κράτηση συνεχίζεται μέχρι την εκτέλεση της απέλασης, σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες. Ο αλλοδαπός πρέπει να πληροφορείται στη γλώσσα που κατανοεί τους λόγους της κράτησής του. ο αλλοδαπός που κρατείται έχει το δικαίωμα να προβάλει αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησής του ενώπιον του προέδρου του διοικητικού πρωτοδικείου στην περιφέρεια του οποίου κρατείται, ο οποίος κρίνει για τη νομιμότητά της, με ανάλογη εφαρμογή της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 243 του ν.2717/1999(ΦΕΚ97Α'). Το άρθρο 22 του 3013/02 προσθέτει παραγράφους του

άρθρου 71 του 2910/01 για διάθεση εσόδων από παράβολα που πληρώνουν οι αλλοδαποί. Στο άρθρο 71 του Ν2910/01(ΦΕΚ91Α'), προστίθεται παράγραφος 6 ως ακολούθως: «Επίσης, ποσοστό 25% των εσόδων από τα παράβολα της παρ. 1 του άρθρου 71 διατίθεται για την κάλυψη δαπανών υπουργείων και ν.π.δ.δ. που διαχειρίζονται θέματα μεταναστευτικής πολιτικής και για την επιχορήγηση των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης και του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής. Από τους πόρους αυτούς καλύπτεται και η δαπάνη για την αποζημίωση των ελών των Επιτροπών Μετανάστευσης, του γραμματέα και τους εισηγητή, που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών».

Το άρθρο 23 του 3013/02 αντικαθιστά το άρθρο 73 του Ν2910/01 για την ίδρυση ινστιτούτου μεταναστευτικής πολιτικής (Ι.ΜΕ.ΠΟ) ως εξής: «1. Με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, συνιστάται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής (Ι.ΜΕ.ΠΟ.) και καθορίζονται οι πόροι του. το νομικό αυτό πρόσωπο θα υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και θα έχει έδρα στο Νομό Αττικής. 2. Σκοποί του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής είναι η έρευνα και η εκπόνηση μελετών για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της μεταναστευτικής πολιτικής. 3. α. Το Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο, που αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και επτά ακόμη μέλη με τριετή θητεία. β. Ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και τα λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και επιλέγονται από καθηγητές Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι., ανώτατα στελέχη του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, διευθυντές επιστημονικών ινστιτούτων, επιστήμονες και προσωπικότητες με κύρος και εμπειρία σε θέματα σχετικά με τη μετανάστευση. γ. Ο Γενικός Διευθυντής του Ινστιτούτου προσλαμβάνεται ύστερα από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου με σύμβαση μίσθωσης εργασίας ορισμένου χρόνου που μπορεί να ανανεώνεται και προΐστανται των υπηρεσιών του Ινστιτούτου. δ. Για την επίτευξη των σκοπών του το Ινστιτούτο μπορεί, μετά από προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, να συνάπτει συμβάσεις μίσθωσης έργου με επιστημονικούς φορείς και μεμονωμένους επιστήμονες του εσωτερικού και του εξωτερικού. ε. Με κανονισμό οργανωτικής διάρθρωσης και λειτουργίας, που εκδίδεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθορίζονται η οργάνωση, ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού, η διάρθρωση, η στελέχωση και η λειτουργία των υπηρεσιών του Ινστιτούτου, οι αμοιβές των οργάνων διοίκησής του και του προσωπικού του, τα απαιτούμενα προσόντα για τη θέση του γενικού διευθυντή, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια».

Το άρθρο 24 του 3013/02 αντικαθιστά την παράγραφο 6 του άρθρου 76 του Ν2910/01 για τις προσωρινές άδειες παραμονής ως εξής: «Οι βεβαιώσεις και οι προσωρινές άδειες παραμονής που χορηγούνται με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 76 του Ν2910/01 αντικαθίστανται από προσωρινές άδειες παραμονής εξάμηνης διάρκειας, οι οποίες επέχουν και θέση άδειας εργασίας, εφόσον τα πρόσωπα στα οποία χορηγήθηκαν οι βεβαιώσεις της ανωτέρω παραγράφου κριθούν αλλογενείς αλλοδαποί και εξακολουθούν να διαμένουν στην Ελλάδα. Η ανανέωση των ανωτέρω αδειών παραμονής γίνεται με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία των διατάξεων των παραγράφων 6,7 και 8 του άρθρου 66 του Ν2910/01, όπως αυτές ισχύουν, οι οποίες εφαρμόζονται ανάλογα».

Το άρθρο 25 του 3013/02 συμπληρώνει το άρθρο 13 του Ν2713/99 για εκκρεμείς άδειες παραμονής και εργασίας, διευκρινίζει και ισοδυναμεί ορολογίες του Ν2910/01, εξαιρεί με βάση το Ν2910/01 τα άρθρα 1 και 2 του Ν2503/97 και του άρθρου 8 του Ν3200/55 για τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, αντικαθιστά την παράγραφο 9 του άρθρου 1 του Ν2790/2000 για ομογενείς και παλιννοστούντες προσθέτει παραγράφους στο Ν2910/01 για την ελληνική ιθαγένεια, παρατείνει τις προθεσμίες του άρθρου 10 του Ν2647/98 για έξι μήνες και προσθέτει την παράγραφο 9 στο άρθρο 66 του Ν2910/01 για άδειες παραμονής των οποίων η ισχύς έληξε ή θα λήξει ως εξής: 1.α. Σε αλλοδαπούς που υπέβαλαν αιτήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Ν2713/99, οι οποίες είναι εκκρεμείς ή άδειες που έχουν χορηγηθεί, κατ' εφαρμογή της ίδιας διάταξης και έληξαν ή λήγουν εντός του τρέχοντος έτους, χορηγείται με διαπιστωτική πράξη του αρμόδιου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, άδεια παραμονής, η οποία επέχει και θέση άδειας εργασίας, ισχύος μέχρι 31.12.2002. β. Εφόσον στους ανωτέρω αλλοδαπούς έχουν χορηγηθεί, στο παρελθόν, άδειες παραμονής, οι οποίες, αποδεδειγμένως, υπερβαίνουν τη δεκαετία, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, παρέχεται άδεια παραμονής αόριστης διάρκειας. γ. Στους αλλοδαπούς της περίπτωσης α' της παρούσας παραγράφου, εφόσον δεν υπάγονται στη ρύθμιση της προηγούμενης περίπτωσης και για το χρονικό διάστημα από 1.1.2003 και εφεξής, χορηγείται άδεια παραμονής, σύμφωνα με τις προβλέψεις των διατάξεων του Ν2910/2001. 2. Όπου στις διατάξεις του Ν2910/01 ή στις παρούσες ρυθμίσεις αναφέρεται «άδεια παραμονής», ο όρος αυτός λειτουργεί ισοδύναμα προς τον όρο «άδεια διαμονής». 3. Η διάταξη του άρθρου 1 παρ. 2 του Ν2503/97 για την άσκηση προσφυγής κατά πράξεων του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 8 του Ν3200/55, δεν εφαρμόζεται για τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του Ν2910/01. 4. Η παρ. 9 του άρθρου 1 του Ν2790/00 αντικαθίσταται ως εξής: «9. Ομογενείς, οι οποίοι διαμένουν στην Ελλάδα με ένδειξη θεώρησης «Παλιννόστηση» ανεξαρτήτως του χρόνου έλευσής τους και του χρόνου λήξης του διαβατηρίου τους ή της θεώρησης εισόδου, εφόσον δεν έχει διαπιστωθεί η ελληνική ιθαγένεια μέχρι της ισχύος του παρόντος νόμου, σύμφωνα με τις διατάξεις του

άρθρου 1 παρ. 9 του Ν2790/00 μπορούν να αποκτήσουν ελληνική ιθαγένεια ή Ειδικό Δελτίο Ταυτότητας Ομογενούς, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 76 του Ν2910/01. Εκκρεμείς, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, αιτήσεις ομογενών για τη διαπίστωση ελληνικής ιθαγένειας εξετάζονται με βάση τις διατάξεις του παρόντος άρθρου». 5. Στο άρθρο 69 του Ν2910/01 προστίθενται παράγραφοι 10 και 11 ως εξής: «10. Τα τέκνα αυτών που αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 6 και 7 γίνονται Έλληνες, αν κατά την ημερομηνία της δήλωσης είναι Άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους. 11. Τέκνο που γεννήθηκε από Ελληνίδα μητέρα και απώλεσε την ελληνική ιθαγένεια, λόγω νομιμοποίησης ή αναγνώρισης από αλλοδαπό πατέρα, την ανακτά αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου κατοικίας του ή διαμονής του». 6. Η προθεσμία του άρθρου 10 του Ν2647/98 παρατείνεται για έξι (6) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. 7. Όπου στις διατάξεις του Ν2910/01 προβλέπεται κλήση του αλλοδαπού για συνέντευξη ενώπιον της Επιτροπής Μετανάστευσης του άρθρου 9 του ίδιου νόμου, καθώς και παροχή γνώμης της Επιτροπής, η κλήση αυτή και η παροχή της οικείας γνώμης πραγματοποιείται μόνον σε όσες περιπτώσεις κρίνεται τούτο αναγκαίο, κατά την εκτίμηση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος εκδίδει την άδεια παραμονής. 8. Στο άρθρο 66 του Ν2910/01 προστίθεται παράγραφος 9 η οποία έχει ως εξής: «9. Άδειες παραμονής, των οποίων η ισχύς έληξε ή θα λήξει παρατείνονται, αυτοδικαίως, μέχρι 31.12.2002».

2.4. Κριτικές παρατηρήσεις στο νομοθετικό πλαίσιο

Παρ' ότι υπάρχει μια θετική εξέλιξη στο νομοθετικό πλαίσιο διατρέχει τον κίνδυνο να μην εφαρμοστεί στον επιθυμητό βαθμό εάν δεν ενσωματωθεί στη δομή του το στοιχείο του κοινωνικού ελέγχου, με την συμμετοχή εκπροσώπων των κοινωνικών φορέων στην Επιτροπή Μετανάστευσης και Επιτροπή Πολιτογράφησης.

Επίσης, χρειάζεται διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των υπηρεσιών που καλούνται να εφαρμόσουν την μεταναστευτική πολιτική δηλαδή ο Ο.Α.Ε.Δ., οι επιθεωρήσεις εργασίας, η επιτροπή μετανάστευσης, τα προξενεία. Ειδικά για τον Ο.Α.Ε.Δ. φάνηκαν τα προβλήματα κατά την εφαρμογή των ΠΔ358/97 και 359/97 για την καταγραφή και την νομιμοποίηση των αλλοδαπών που υπήρξε μεγάλη καθυστέρηση στη διαδικασία και ελλιπής συλλογή των στοιχείων των αλλοδαπών γεγονός που επιδρά ανασταλτικά στο σχεδιασμό μακροπρόθεσμης μεταναστευτικής πολιτικής (π.χ. μέχρι 30/4/99 είχαν υποβληθεί 225.691 αιτήσεις αλλοδαπών και απ' αυτές είχαν εξετασθεί μέχρι 31/10/99 οι 72.692. Βέβαια, παρά τα

ανωτέρω προβλήματα ο Ο.Α.Ε.Δ. αποτελεί σήμερα την πιο μεγάλη και ισχυρή μονάδα στην οποία αναθέτουμε σήμερα την υλοποίηση πολιτικών για την απασχόληση αλλοδαπών. Πρέπει να ενισχυθεί για την αποτελεσματικότερη ανταπόκρισή του στις νέες αρμοδιότητες, έτσι ώστε να γίνει μια ευέλικτη μονάδα με οργανωτική αυτονομία και με εξειδικευμένο προσωπικό και με υπηρεσίες «φιλικές» προς τους αλλοδαπούς. Σε ό,τι αφορά τις επιθεωρήσεις εργασίας υπάρχει μια αδυναμία στο να επιτελέσουν το ελεγκτικό τους έργο ως προς την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας και έτσι έχει αφήσει μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης παράνομη αγοράς εργασίας μέσα στην οποία σημαντική θέση έχει η παράνομη απασχόληση αλλοδαπών. Η αδυναμία αυτή είναι πιο εμφανής στην περίπτωση των αλλοδαπών γιατί οι παράνομοι αλλοδαποί φοβούνται να καταφύγουν σε καταγγελίες και προσφυγή στη δικαιοσύνη, μήπως κατ' αυτό τον τρόπο απελαθούν. Η υπαγωγή των επιθεωρήσεων εργασίας στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας και η δημιουργία ειδικού σώματος επιθεωρητών εργασίας δίνει ελπίδες για αποτελεσματική λειτουργία αυτού του ελεγκτικού μηχανισμού.

Παράλληλα με όλα αυτά η αντιμετώπιση της μετανάστευσης δεν μπορεί να γίνει μόνο με πολιτικές που υλοποιούνται στο εσωτερικό της χώρας. Θα πρέπει να υπάρξουν ενεργητικές πολιτικές προς τις χώρες προέλευσης των μεταναστών και ιδιαίτερα τις βαλκανικές με σκοπό την οικονομική ανάπτυξη και κοινωνικο-πολιτική σταθερότητα στις χώρες αυτές ώστε να περιορισθούν στην πηγή τους τα αίτια της μετανάστευσης. Οι πολιτικές αυτές θα πρέπει να αναπτυχθούν, τόσο σε διμερές επίπεδο όσο και στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου θα πρέπει η χώρα μας να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ανάληψη πρωτοβουλιών και την κατάρτιση προγραμμάτων που θα αφορούν τις χώρες αυτές.

**ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΠΡΕΒΕΖΑ**

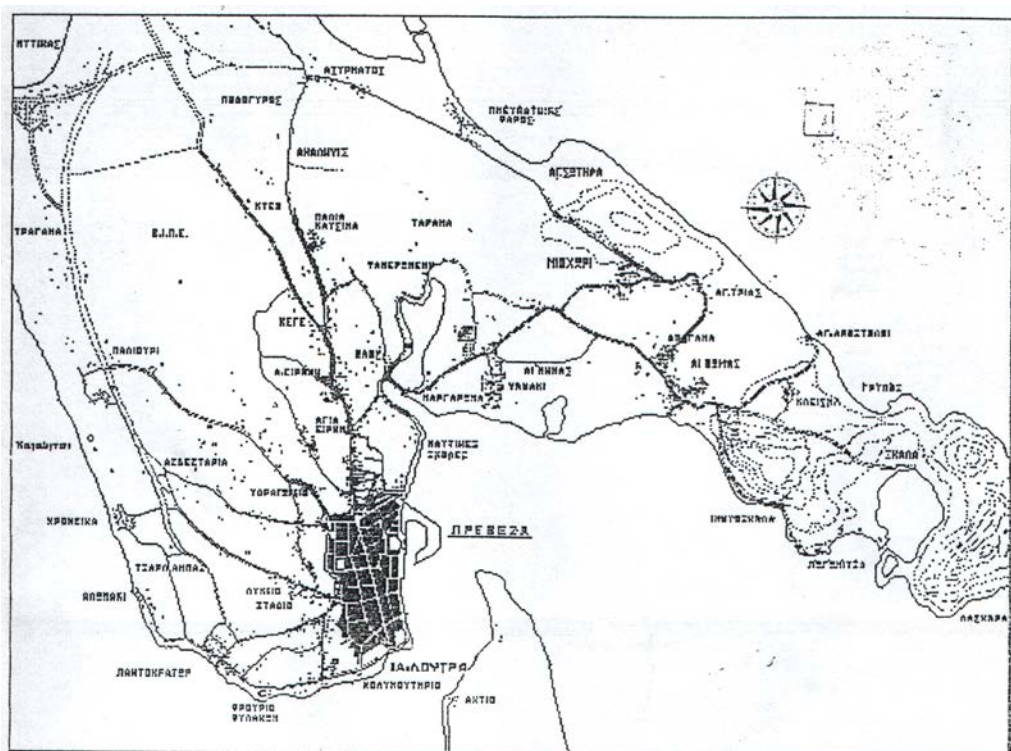
– ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

– ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

**ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΕΒΕΖΑ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1.1. Γεωγραφική θέση Δήμου

Στο νοτιότερο άκρο της Ηπείρου στο μυχώ της ομώνυμης χερσονήσου της Πρέβεζας, νότια των ερειπίων της αρχαίας Νικόπολης βρίσκεται κτισμένη η πόλη της Πρέβεζας.

Βόρεια της πεδινής έκτασης της πόλης βρίσκονται τα βουνά του Ζαλόγγου και ο ομώνυμος Δήμος, ανατολικά ο Αμβρακικός Κόλπος, δυτικά το Ιόνιο Πέλαγος και νότια ο πορθμός του Αμβρακικού (μπούκα) και το ακρωτήριο του Ακτίου στο νομό Αιτωλοακαρνανίας.

1.2. Πληθυσμιακή κατανομή

Η πρώτη προσέγγιση πληθυσμιακή κατανομή στο Δήμο Πρέβεζας των μεταναστών – και μετά την διεύρυνσή του από το πρόγραμμα ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ με τις πρώην Κοινότητες Μύτικα, Νικόπολης, Μιχαλιτσίου και Φλαμπούρων – είναι:

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Αλβανοί (οικονομικοί μετανάστες)	1.200
Ρωσοπόντιοι (από πρώην ΕΣΣΔ)	200
Μετανάστες από Ευρωπαϊκή Ένωση	120
Τσιγγάνοι	100
Μετανάστες από πρώην Ανατολικές Χώρες	150
ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ	~ 1.770

Από αυτούς οι πληθυσμιακές ομάδες των μεταναστών από Ευρωπαϊκή Ένωση και από τις πρώην χώρες της ΕΣΣΔ δεν μπορούν να θεωρηθούν μειονεκτούσες γιατί και οικονομικά είναι αποκαταστημένες και τυχαίνουν γενικής κοινωνικής αποδοχής.

Ουσιαστικά δηλαδή οι μειονεκτούσες ομάδες είναι οι Τσιγγάνοι, οι Αλβανοί υπήκοοι και οι υπόλοιποι μετανάστες από άλλες χώρες.

Με την ευκαιρία θα αναφέρουμε και την πληθυσμιακή κατανομή στο διευρυμένο Δήμο σύμφωνα με την απογραφή του 1991 και του 2001:

Σύμφωνα με την απογραφή του 1991			
ΟΙΚΙΣΜΟΣ Ή ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ		ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	
Δ.Δ. Πρέβεζα		13.341	
Οικισμός Αγίων Αποστόλων		239	
Οικισμός Αγίου Θωμά		302	
Οικισμός Νεοχωρίου		247	
Οικισμός Παντοκράτορα		354	
Οικισμός Ψαθάκι		636	
ΣΥΝΟΛΟ Δ.Δ. Πρέβεζας		15.119	
Δ.Δ. Νικόπολις		331	
Δ.Δ. Μύτικας		866	
Δ.Δ. Μιχαλίτσι		389	
Δ.Δ. Φλαπούρων		181	
ΣΥΝΟΛΟ		16.906	
Σύμφωνα με την απογραφή του 2001			
ΟΙΚΙΣΜΟΣ Ή ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΥΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Δήμος Πρέβεζας στο σύνολο μαζί με Δ.Δ. και οικισμούς	9.708	9.827	19.535

Αύξηση από 1991 έως 2001 κατά 2.629 άτομα ή ποσοστό 13,4%.

1.3. Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου και Νομού Πρέβεζας στις δεκαετίες '71, '81, '91, 2001.

Έτος απογραφής	Δήμος Πρέβεζας	Νομός Πρέβεζας	Περιφέρεια Ηπείρου	Χώρα
1961	~	62.525	352.676	8.388.553
1971	12.973	56.584	382.785	8.894.981
1981	13.624	55.905	419.635	9.667.336
1991	16.906	58.628	416.328	10.134.534
2001	19.535	59.334	396.732	10.215.539

Ο πληθυσμός της πόλης της Πρέβεζας μετά την διεύρυνσή του, σύμφωνα με την εφαρμογή του προγράμματος ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ ανέρχεται σε 16.906 το '91 και 19.535 το 2001 κατοίκους (διεύρυνση με τις πρώην κοινότητες Μύτικα, Μιχαλιτσίου, Νικόπολις, και Φλαμπούρων).

1.4. Μορφωτικό επίπεδο

1.4.1. Μορφωτικό επίπεδο κατά φύλο σε επίπεδο Δήμου (%)

	Ανώτατη Εκπαίδευση	Μέση	Βασική	Γραφή Ανάγνωση	Αγράμματοι
Άνδρες	6,5	5,7	29,9	4,9	1,7
Γυναίκες	3	4,5	59,1	6,4	7,2

1.4.2. Μορφωτικό επίπεδο κατά φύλο σε επίπεδο Νομού (%)

	Ανώτατη Εκπαίδευση	Μέση	Βασική	Γραφή Ανάγνωση	Αγράμματοι
Άνδρες	3	3,1	32,4	7,3	1,5
Γυναίκες	1,6	2,5	27,1	9,3	11,2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ – ΑΝΕΡΓΙΑ

2.1. Απασχόληση

2.1.1. Συνολικός οικονομικά ενεργός πληθυσμός, κατά φύλο, σε επίπεδο Δήμου

	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Ποσοστό(%)
Σύνολο	6.026	5.533	100
Άνδρες	4.032	3.372	66,91
Γυναίκες	1.994	1.751	33,08

2.1.2. Συνολικός οικονομικά ενεργός πληθυσμός, κατά φύλο, σε επίπεδο Νομού

	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Ποσοστό(%)
Σύνολο	22.781	20.660	100
Άνδρες	16.648	15.303	73,07
Γυναίκες	6.133	5.357	26,92

2.1.3. Συνολικός οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός, κατά φύλο, σε επίπεδο Δήμου

	Σύνολο	Ποσοστό(%)
Σύνολο	6.924	100
Άνδρες	2.366	34,17
Γυναίκες	4.558	65,82

2.1.4. Συνολικός οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός, κατά φύλο, σε επίπεδο Νομού

	Σύνολο	Ποσοστό(%)
Σύνολο	28.246	100
Άνδρες	8.975	31,77
Γυναίκες	19.271	68,22

2.1.5. Εργασιακή κατανομή του ενεργού πληθυσμού του Νομού

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ			
Ομάδες Επαγγελματιών	Σύνολο	Άρρενες	Θήλυς
Επιστήμονες Ελεύθεροι επαγγελματίες	2.147	1.171	976
Διοικητικά στελέχη	242	210	32
Υπάλληλοι γραφείου κτλ	1.434	890	544
Έμποροι και πωλητές	1.568	1.091	477
Παροχή υπηρεσιών	2.051	1.448	603
Γεωργικά επαγγέλματα	7.893	5.723	2.170
Μεταφορές επισκευές κτλ	4.576	4.445	551
Νέοι άνεργοι	2.138	1.200	518
Λοιποί	732	470	262
ΣΥΝΟΛΟ	22.781	16.648	6.133

2.1.6. Εργασιακή κατανομή του ενεργού πληθυσμού του Δήμου

ΕΙΔΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΩΝ)	
Εργοδότες – Επαγγελματίες	500
Παραγωγοί – Αγρότες	1.500
Μέλη οικογενειών εργαζόμενοι	533
Έμμισθοι Δημόσιος-Ιδιωτικός τομέας	2.5503.000
Νέοι απασχολούμενοι	493
Νέοι άνεργοι	450
ΣΥΝΟΛΟ	6.026

2.1.7. Ποσοστιαία (%) απασχόληση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στο Δήμο Πρέβεζας και στη χώρα

	Υπηρεσίες	Μεταποίηση	Πρωτογενής	Νέοι κλπ
Δήμος	51,8	23,9	18,9	5,4
Νομός	28,2	17,5	47,4	4,8
Χώρα	38,4	28,7	28,1	6,9

2.2. Τομείς οικονομικής δραστηριότητας

2.2.1. Πρωτογενής τομέας

2.2.1.1. Μέγεθος καλλιεργούμενων εκτάσεων και κυριότερες καλλιέργειες

Πίνακας που δίνει τις καλλιεργούμενες εκτάσεις στο Δήμο Πρέβεζας σε σχέση με τις αντίστοιχες της Περιφέρειας Ηπείρου.

Εκτάσεις (σε εκτάρια)	Δήμος	Περιφέρεια Ηπείρου
Καλλιεργούμενες	2.400	29.890
Βοσκοτόπια	330	54.080
Δάση	70	11.580
Σύνολο	3.150	103.590

Πίνακας που δίνει τις κυριότερες καλλιέργειες στο Δήμο Πρέβεζας και την διάρθρωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων.

Είδος καλλιέργειας	Στρέμματα	Ποσοστό(%)
Εκτατικές καλλιέργειες	6.070	22,1
Εντατικές καλλιέργειες	3.207	11,7
Δεντροκαλλιέργειες		
Ελιές	6.000	21,8
Εσπεριδοειδή	5.200	18,9
Άλλα	7.023	25,5
Σύνολο	27.500	100,0

Κατανομή κατά φύλο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού που ασχολείται με τη γεωργία στο Νομό Πρέβεζας.

ΟΜΑΔΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	%	ΑΡΡΕΝΕΣ	%	ΘΗΛΥΣ	%
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ	22.781		16.648		6.133	
Γεωργικά επαγγέλματα	7.893	34,6	5.723	34,4	2.710	44,2

2.2.1.2. Βασικά προβλήματα, τάσεις και προοπτικές πρωτογενούς τομέα

Η γεωργική παραγωγή της περιοχής του νομού Πρέβεζας ταλανίζεται από τον αιώνια κακό σχεδιασμό και την έλλειψη προσανατολισμών και οργανωτικής δομής.

Έτσι εμφανίζονται να επικρατούν τα κτηνοτροφικά φυτά (καλαμπόκι, μηδική κτλ) στην περιοχή του Αχέροντα, η κτηνοτροφία και τα κτηνοτροφικά φυτά (χοιροτροφικές μονάδες) στην περιοχή της Φιλιππιάδας, η ανοιχτή κτηνοτροφία στις ορεινές περιοχές, η ελαιοκαλλιέργεια και η βοοτροφία στις λοφώδεις περιοχές και οι εντατικές καλλιέργειες μαζί με την εντατική και ημιεντατική (Ιβάρια) αλιεία στην χερσόνησο της Πρέβεζας.

Παρά τα οποία προβλήματα λάθους κατευθύνσεων και οργανωτικής ανεπάρκειας ο πρωτογενής τομέας αποτελούσε και αποτελεί τον βασικό μοχλό της οικονομίας της περιοχής, γιατί απλά έχει τις δυνατότητες και τις προϋποθέσεις γι' αυτό.

2.2.2. Δευτερογενής τομέας

2.2.2.1. Κλάδοι βιομηχανικής – βιοτεχνικής δραστηριότητας εκτός ΒΙ.ΠΕ.

Βιοτεχνικές μονάδες εκτός βιομηχανικής ζώνης στο Νομό
(Τα στοιχεία ανήκουν στην απογραφή του 1991)

Είδος Μονάδας	Αριθμός Μονάδων	Απασχολούμενοι
Επισκευών	45	100
Υποστήριξης	32	117
Ξύλου	46	146
Μετάλλου	23	49
Ποτών	4	14
Ύφανσης	15	95
Υποδημάτων	29	36

Πρέπει οπωσδήποτε να αναφερθούν οι μονάδες που δημιουργήθηκαν εκτός βιομηχανικής περιοχής, είναι διάσπαρτες σε όλο το Νομό, απασχολούνται με τρόφιμα, ζωτροφές και γενικά με την επεξεργασία μεταποίηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων και απασχολούν έμμεσα και άμεσα ένα μεγάλο τμήμα του αγροτικού πληθυσμού (Μονάδες επεξεργασίας κρεάτων, κατασκευής ζωτροφών, κονσερβοποίησης οπωροκηπευτικών και ελιάς, εργοτάξια κτλ.)

2.2.2.2. ΒΙ.ΠΕ.

1. Αριθμός βιομηχανικών – βιοτεχνικών γηπέδων

Η έκταση της Βιομηχανικής Περιοχής Πρέβεζας είναι 1.650 στρέμματα περίπου. Τα γήπεδα της περιοχής δεν έχουν ορισθεί πλήρως. Σήμερα είναι οροθετημένα από την ΕΤΒΑ περίπου 20 γήπεδα εκ των οποίων τα 18 είναι κατειλημμένα.

2. Μεγέθη βιομηχανικής – βιοτεχνικής δραστηριότητας.

Βιομηχανικές μονάδες εντός της βιομηχανικής ζώνης (ΒΙ.ΠΕ.)
(Τα στοιχεία ανήκουν στην απογραφή του 1991)

Μονάδες	Απασχολούμενα Άτομα	Ισχύς σε Hp	Κόστος Επένδυσης
20	900	9.000	8,5 δις

3. Αριθμός εγκατεστημένων βιομηχανικών – βιοτεχνικών μονάδων εντός ΒΙ.ΠΕ.

α/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
01	Εκκοκκιστήρια (Σουλιώτης)
02	Εκκοκκιστήριο (ΕΑΣΠ)
03	Τυποποιητήριο ελαίου (ΕΑΣΠ)
04	Συσκευαστήριο οπωροκηπευτικών (ΕΑΣΠ)
05	Μηχανουργείο κατασκευής θερμοκηπίων (Ηρ. Κακκωνάς)
06	Βιοτεχνία πλαστικών κατασκευών (Σκληρός)
07	Ασφαλτογαλακτώματα (ΗΠΕΙΡΩΤΑΝ)
08	Ασφαλτικά (Γ. Κανδύλης)
09	Έτοιμο Σκυρόδεμα (Μιχαλόπουλος)
10	Εργ. Επίπλων (Κατωπόδης)
11	Κλωστήρια (Αργυρός)
12	Πυρηνελαιουργείο (Λαϊνάς)
13	Επεξεργασία μπαχαρικών
14	Μεταλλικά έπιπλα (Ράπτης)
15	Αποθήκη και επεξεργασία ζωοτροφών
16	Μονάδα βιολογικού καθαρισμού Δήμου Πρέβεζας
17	Κλωστοϋφαντουργική
18	Αποθήκες διακίνησης ειδών υγιεινής (Μπότσιος)
19	Έτοιμο σκυρόδεμα (ΑΧΕΡΩΝ ΜΠΕΤΟΝ)
20	Συνεταιρισμοί Κηπευτικών Προϊόντων

4. Ιστορικό ίδρυσης της ΒΙ.ΠΕ.

Η βιομηχανική Περιοχή Πρέβεζας ιδρύθηκε με τον Ν.742/12-10-77 (ΦΕΚ Α΄319) «Περί βιομηχανικών περιοχών» και υπόκειται στις διατάξεις του Ν4458/65 όπως αυτός εκάστοτε ισχύει.

5. Βασικά προβλήματα και επιπτώσεις από τη λειτουργία της ΒΙ.ΠΕ. στο Δήμο

Η προ εικοσαετίας καθορισθείσα ΒΙ.ΠΕ. δεν είναι δυνατόν πλέον να υποδεχθεί ρυπογόνες βιομηχανίες λόγω των αντιφατικών συνθηκών γειτνιάσεως της με:

α) Την ζώνη απολύτου προστασίας RAMSAR (η ΒΙ.ΠΕ. εφάπτεται σχεδόν της ζώνης RAMSAR)

β) Τους οικισμούς Μύτικα, Ελαιώνα, Υδραγωγείου κ.τ.λ. όπως αυτοί με την επέκτασή τους έχουν μέχρι σήμερα διαμορφωθεί.

γ) Την παραλιακή τουριστική ζώνη από Παντοκράτορα έως Μονολίθι, όπου ήδη έχουν εγκατασταθεί και λειτουργούν με επιτυχία σημαντικές ξενοδοχειακές μονάδες Camping, Club, ενοικιαζόμενα δωμάτια κ.α.

2.2.2.3. Βασικά προβλήματα, τάσεις και προοπτικές δευτερογενούς τομέα.

Τα προβλήματα της δευτερογενούς παραγωγής αποτελούν κοινό τόπο πια για τον Ελληνικό χώρο και εστιάζονται στα εξής:

α. Η αναρχία στον τρόπο επιλογής του τόπου εγκατάστασης των μονάδων.

Συγκεκριμένα δεν υφίσταται – ή αν υφίσταται είναι ανενεργό- εκείνο το θεσμικό πλαίσιο που θα συγκεκριμενοποιεί την χωροταξική τοποθέτηση δράσεων και δραστηριοτήτων παραγωγής.

β. Το ευκαιριακό - συγκυριακό του λόγου κατασκευής μιας μονάδας. Συγκεκριμένα οι συγκυρίες και οι ευκαιρίες της αγοράς καθορίζουν το αν και το που θα γίνει μια νέα μονάδα και όχι ο προγραμματισμός και ο έλεγχος βιωσιμότητας ή πληρότητας της επένδυσης.

2.2.3. Τριτογενής τομέας

Απασχολεί το 51,8% του οικονομικά ενεργά πληθυσμού του Δήμου Πρέβεζας.

2.2.3.1. Κλάδοι τριτογενούς τομέα (εμπόριο, τουρισμός, υπηρεσίες κλπ)

Τριτογενής Παραγωγή (συνολικά)	Εμπόριο	Υπηρεσίες	Τουρισμός
2.233 μονάδες	446 μονάδες	292 μονάδες	11 μονάδες μεγάλες
4.679 απασχολούμενοι	660 απασχολούμενοι	1.028 απασχολούμενοι	----- απασχολούμενοι

2.2.3.2. Μέγεθος τριτογενούς τομέα συνολικά και κατά κλάδο

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	ΚΑΜΠΙΝΓΚ
11 Μονάδες	4 Μονάδες
574 Δωμάτια	405 Σκηνές
1.160 Κλίνες	204 Διαμερισματάκια

ΕΜΠΟΡΙΟ

ΧΟΝΔΡΙΚΟ	ΛΙΑΝΙΚΟ
51 Μονάδες	353 Μονάδες
129 Απασχολούμενοι	542 Απασχολούμενοι

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Εστιατόρια κτλ	105 Μονάδες	213 Απασχολούμενοι
Επικοινωνίες κτλ	15 Μονάδες	247 Απασχολούμενοι
Τράπεζες κτλ	6 Μονάδες	90 Απασχολούμενοι
Υπηρεσ. Εξυπηρέτησης	44 Μονάδες	64 Απασχολούμενοι
Ασφάλειες	8 Μονάδες	25 Απασχολούμενοι

2.2.3.3. Βασικά προβλήματα, τάσεις και προοπτικές του τριτογενούς τομέα.

Τα βασικά προβλήματα του τριτογενούς τομέα δεν θα μπορούσαν να ξεφύγουν από τα βασικά προβλήματα της Ελληνικής Οικονομίας.

Η έλλειψη προγραμματισμού από τη μια και η έλλειψη συντονισμού από την άλλη αποτελούν πάγια αιτία που προκαλούν όλες τις αδυναμίες του τομέα της παροχής υπηρεσιών.

2.3. Η ανεργία στο Νομό και στο Δήμο Πρέβεζας

Η δραστηριότητα στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα της οικονομίας της Πρέβεζας δημιουργεί απασχόληση δυνατότητες και προοπτικές. Όλη αυτή η δραστηριότητα όμως δεν είναι αρκετή για την απορρόφηση του συνόλου του εργατοϋπαλληλικού δυναμικού της περιοχής. Έτσι, το φαινόμενο της ανεργίας διατηρείται και αυξάνεται ιδίως τα τελευταία χρόνια παρά τα προγράμματα απασχόλησης και υποαπασχόλησης που εφαρμόζονται.

	Σύνολο οικονομικά ενεργών (1)	Απασχολούμενοι (2)	ΑΝΕΡΓΟΙ		Ποσοστό επί %		Οικονομικά μη ενεργοί
			ΣΥΝΟΛΟ	ΝΕΟΙ	1	2	
ΣΥΝΟΛΟ	22.781	20.660	4.000	2.138	17,55	19,36	28.246
ΑΝΔΡΕΣ	16.648	15.303	2.560	1.200	15,37	16,72	8.975
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	6.133	5.357	1.440	938	23,47	26,88	19.271

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Άνεργοι στο Νομό (Πηγή: Ο.Α.Ε.Α. Ν. Πρέβεζας)

	Σύνολο οικονομικά ενεργών (1)	Απασχολούμενοι (2)	ΑΝΕΡΓΟΙ		Ποσοστό επί %		Οικονομικά μη ενεργοί
			ΣΥΝΟΛΟ	ΝΕΟΙ	1	2	
ΣΥΝΟΛΟ	6.026	5.533	830	450	13,77	15	6.924
ΑΝΔΡΕΣ	4.032	3.782	430	182	10,66	11,36	2.366
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1.994	1.751	400	268	20,06	22,84	4.558

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Άνεργοι στο Δήμο (Πηγή: Ο.Α.Ε.Α. Ν. Πρέβεζας)

Διαβάζοντας τον Πίνακα 1 βλέπουμε ότι η ανεργία στο σύνολο των οικονομικά ενεργών στο νομό είναι 17,55% και επί των απασχολούμενων είναι 19,36%. Στο Δήμο Πρέβεζας 13,77% επί των οικονομικά ενεργών και 15% επί των απασχολούμενων. Εδώ βέβαια πρέπει να αναφέρουμε ότι στα ποσοστά αυτά περιλαμβάνονται και άτομα τα οποία δουλεύουν σε διάφορες εργασίες αλλά δηλώνονται ως άνεργοι στην ειδικότητα τους επειδή δεν βρίσκουν δουλειά σ' αυτή την ειδικότητα (άτομα που ετεροαπασχολούνται). Επίσης, στα ποσοστά αυτά περιλαμβάνονται και άτομα που δουλεύουν για ορισμένο χρονικό διάστημα ή υποαπασχολούμενοι. Έτσι, είναι δύσκολο να βρούμε το ακριβές ποσοστό ανέργων.

Υπολογίζονται με βάση τα στοιχεία και κατά προσέγγιση οι «καθαροί» άνεργοι στο νομό είναι 15% και στο Δήμο Πρέβεζας 12%.

2.3.1. Αναγκαία επεξήγηση

Τα δημογραφικά, τα οικονομικά στοιχεία του νομού και της πόλης της Πρέβεζας, καθώς και τα ποσοστά ανεργίας, τα αναφέρουμε εδώ γιατί θα μας φανούν χρήσιμα στην εξαγωγή των τελικών συμπερασμάτων σε σχέση με τους αλλοδαπούς και τους μετανάστες στην Πρέβεζα. Δηλαδή κατά πόσο η παρουσία των οικονομικών μεταναστών δημιουργεί επιπτώσεις στην τοπική αγορά εργασίας, την ανεργία και την ζήτηση στην Πρέβεζα. Επίσης, θα συγκριθεί η νέα οικονομική και αναπτυξιακή πραγματικότητα που υπάρχει στην Πρέβεζα με την συμμετοχή των μεταναστών και πώς συσχετίζεται με την τοπική αγορά εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΣΤΗΝ ΠΡΕΒΕΖΑ ΜΙΑ ΖΩΝΤΑΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

3.1. Εισαγωγικές διευκρινίσεις

Η πλειοψηφία των αλλοδαπών που ζουν και εργάζονται στην Πρέβεζα είναι ανειδίκευτοι εργάτες απασχολούνται κυρίως στον τομέα της οικοδομής και στην αγροτική παραγωγή. Σε ό,τι αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδό τους η συντριπτική πλειοψηφία τους είναι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό γύρω στο 9% που είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η μεγάλη πλειοψηφία είναι Αλβανοί. Άρχισαν να φτάνουν στην Πρέβεζα στις αρχές της δεκαετίας του '90, ελάχιστοι με νόμιμη διαδικασία, οι περισσότεροι από τα ελληνοαλβανικά σύνορα με παράνομη διάβαση των συνόρων. Οι Πίνακες που παρουσιάζονται παρακάτω δείχνουν συγκεκριμένα την παρουσία και δραστηριότητα των αλλοδαπών μέσα από τα στοιχεία του γραφείου αλλοδαπών και μετανάστευσης του Δήμου Πρέβεζας, του Ι.Κ.Α. Ν. Πρέβεζας, του Ο.Γ.Α. του Δήμου Πρέβεζας, του ΤΕΒΕ Ν. Πρέβεζας, του Ο.Α.Ε.Δ. Ν. Πρέβεζας. Επίσης, σημαντικά στοιχεία από το Εργατικό Κέντρο Πρέβεζας και το ΙΝΕ – ΓΣΕΕ παράρτημα Ηπείρου που δείχνουν την διασπορά των αλλοδαπών μεταναστών στα γεωγραφικά διαμερίσματα του νομού Πρέβεζας και την εθνική τους προέλευση.

Στους Πίνακες Α, Β και Γ φαίνεται η συμμετοχή των αλλοδαπών ως ποσοστό (%) στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό και τους απασχολούμενους της Πρέβεζας, η συμμετοχή τους στα ασφαλιστικά ταμεία σε σχέση με τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό και τους απασχολούμενους και η απασχόλησή τους στον αγροτικό τομέα, τον ιδιωτικό τομέα (οικοδομική και άλλη δραστηριότητα), τον επαγγελματικό τομέα και τις υπηρεσίες.

3.2. Άδειες παραμονής και εργασίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία του γραφείου αλλοδαπών και μετανάστευσης του Δήμου Πρέβεζας υπάρχει μια πραγματικότητα στην εφαρμογή του Ν.2910/01 για τις άδειες παραμονής και εργασίας.

Για το έτος 2003 από 1/1/2003 έως 23/7/2003 έχουν γίνει 632 αιτήσεις για άδεια παραμονής. Από αυτές έχουν εκδοθεί περίπου 330 άδειες παραμονής ή το 60%. Από 12/7/2003 υπάρχει ενιαία κάρτα που προσαρμόζεται στο διαβατήριο.

Από τις 632 αιτήσεις:

[α] Το 32% αφορά οικογενειακή συνένωση (άνδρας για γυναίκα και μέλη οικογένειας κάτω των 14 ετών), ατομική άδεια από 14-18 ετών, και αυτοτελή άδεια από 18-21 ετών.

[β] Το 60% αφορά άδεια παραμονής εξαρτημένης εργασίας.

[γ] Το 5% αφορά άδεια παραμονής ανεξαρτήτων υπηρεσιών ή έργου

[δ] Το 2,8% αφορά άδεια παραμονής ως σύζυγος Έλληνα ή Ευρωπαϊκού πολίτη (για 5 έτη)

[ε] Το 0,2% αφορά άδεια παραμονής ανεξάρτητης επιχειρηματικής δραστηριότητας.

(ΠΗΓΗ: Γραφείο αλλοδαπών και μετανάστευσης του Δήμου ΠΡΕΒΕΖΑΣ)

3.3. Ασφαλισμένοι αλλοδαποί στο Ι.Κ.Α. Ν. Πρέβεζας. Ποσοστά – Εθνικότητες. Στοιχεία ως το τέλος 2002

Στους Πίνακες 1,2 και 3 φαίνονται το σύνολο των ασφαλισμένων στο Ι.Κ.Α. και το ποσοστό επί % των αλλοδαπών ασφαλισμένων, οι εθνικότητα των ασφαλιστικών στο Ι.Κ.Α. Νομού Πρέβεζας και η κατανομή τους στους Δήμους του Νομού Πρέβεζας.

Ενεργοί Ασφαλιζόμενοι	7.532
Συνταξιούχοι	3.674
Ασφαλισμένοι σε χώρες της ΕΕ	1.038
Ασφαλισμένοι που πληρώνουν μετρητοίς	760
ΣΥΝΟΛΟ	13.004

Πίνακας 1.

Το 25% των 13.004 ατόμων είναι αλλοδαποί.

3.251 άτομα είναι αλλοδαποί ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ του Ν. Πρέβεζας σε σύνολο 13.004 ατόμων.

2.900 αλλοδαποί ασφαλισμένοι στο Δήμο Πρέβεζας σε σύνολο 10.403 ασφαλισμένων, ποσοστό 27,9%.

Αυτό το 25% με βάση την εθνικότητα προσδιορίζεται ως εξής:

Εθνικότητα	Ποσοστό (%)	Πλήθος	Δραστηριότητα
Αλβανοί	80%	2.605	Οικοδομικές εργασίες
Ινδοί	12%	390	Αλιεία
Ρώσοι – Βούλγαροι – Ρουμάνοι – Δομινικανοί	7,5%	249	-Βούλγαρος:κτηνίατρος -Ρουμάνες – Δομινικανές: σε καμπαρέ -Ρωσίδες:οικιακή βοήθεια
Ρωσοπόντιοι – Παλιννοστούντες	0,5%	7	Οικοδομικές εργασίες
ΣΥΝΟΛΟ:	100%	3.251	

Πίνακας 2.

ΠΗΓΗ: Ι.Κ.Α. Ν. Πρέβεζας που περιλαμβάνει τους Δήμους Θεσπρωτικού, Ζαλόγγου, Λούρου και Πρέβεζας.

	Ασφαλισμένοι σύνολο	Ασφαλισμένοι Δήμου Πρέβεζας	Ασφαλισμένοι Δήμου Ζαλόγγου	Ασφαλισμένοι Δήμου Λούρου	Ασφαλισμένοι Δήμου Θεσπρωτικού
Πλήθος ασφαλισμένων	13.004	10.403	910	1.040	651
%	100%	80%	7%	8%	5%
Αλλοδαποί	3.251	2.900	150	160	41
%	100%	89,20%	4,61%	4,92%	1,27%

Πίνακας 3. Πηγή: Ι.Κ.Α. Νομού Πρέβεζας

Σχεδόν το σύνολο των αλλοδαπών γυναικών δουλεύουν λαντζιέρες.

Υπάρχουν και εποχιακοί Γάλλοι εργαζόμενοι, περίπου 30 άτομα, που δουλεύουν δύο μήνες το καλοκαίρι στην Γ.Γ.Ξ.Ε. ΗΠΕΙΡΟΥ Ε.Π.Ε.

3.4. Ασφαλισμένοι αλλοδαποί στον Ο.Γ.Α. του Δήμου Πρέβεζας

ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΟΓΑ ΚΛΑΔΟΥ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ				ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΣΤΟΝ ΟΓΑ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟΥΣ ΑΣΦ. ΟΓΑ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ	ΗΠΕΙΡΟΣ	ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	%
738.888	38.897	9.064	987	140 Αλλοδαποί από τους οποίους οι 10 είναι βορειοηπειρώτες, 2 Ρώσοι, 1 Πολωνός	14,18
738.938	38.947	9.114	1.037	190	19,25%

Υπάρχουν άλλοι 50 αλλοδαποί που εκκρεμεί η είσοδός τους στην κύρια ασφάλιση του ΟΓΑ

Αν εισέλθουν και οι 50 στον κλάδο κύριας ασφάλισης του ΟΓΑ, τότε το ποσοστό των αλλοδαπών στο σύνολο των ασφαλισμένων στο Δήμο Πρέβεζας φτάνει το 19,25%.

Πηγή: Γραφείο ΟΓΑ Δήμου Πρέβεζας

3.5. Ασφαλισμένοι αλλοδαποί στο ΤΕΒΕ Ν. Πρέβεζας (Στοιχεία Αυγούστου 2003)

Στους Πίνακες 1 και 2 φαίνονται το είδος της δραστηριότητας, η εθνικότητα, η διασπορά τους στους Δήμους του Νομού και το πλήθος των αλλοδαπών των ασφαλισμένων στο ΤΕΒΕ Νομού Πρέβεζας.

ΥΠΗΚ/ΤΗΤΑ	ΕΘΝ/ΤΗΤΑ	ΠΛΗΘΟΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ
Ελληνική	ΚΟΛΟΜΒΙΑ	1 0,047%	Αλιευτικής και Αγροτικής εκμετάλλευσης	Πρέβεζα
Αμερικάνικη	ΠΟΥΕΡΤΟ-ΡΙΚΟ	1 0,047%	Ψησταριά - Πιτσαρία	Πρέβεζα
Ρουμάνικη	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	1 0,047%	Καφετέρια	Λούρος

Ελληνική	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	1 0,047%	Καφέ –Μπαρ	Πρέβεζα
Ελληνική	ΡΩΣΙΑ	3 0,14%	Βιοτεχνία υλικών συσκευασίας	Πρέβεζα
Γιουγκοσλάβικη	ΤΟΥΡΚΙΑ	1 0,047%	Εκμετάλλευση καφενείου	Πρέβεζα
Αλβανική	ΑΛΒΑΝΙΑ 0,56%	12 Οι 6 είναι βορειοηπειρώτες	1 Πωλήτρια πλανόδια 1 Επιδιορθώσεις ενδυμάτων 2 Σιδηρές κατασκευές 2 Καφέ – Μπαρ 1 Επιδιόρθωση υποδημάτων 1 Αγιογράφος 1 Ξυλουργός 1 Καθηγήτρια Μουσικής 1 Εκμετάλλευση περιπτέρου 1 Λευκά Είδη	Πρέβεζα
Ολλανδική	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	1 0,047%	Εστιατόριο Καφέ - Μπαρ	Πάργα
Γερμανική	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4 0,18%	1 Μικροπωλητής 2 Εμπόριο Αυτ/των 1 Πωλητής οπτικών ειδών	Πάργα Πρέβεζα Καναλάκι
Ιταλική	ΙΤΑΛΙΑ	8 0,47% 1 πωλητής ετοιμών ενδυμάτων	2 Εκμ. τουρ. σκάφους 2 Είδη υγιεινής 1 Είδη δώρων 1 Πίτσα εξπρές 1 Εμπόριο διακίν. ιχθύων	Πρέβεζα
Ελληνική	ΙΤΑΛΙΑ	2 0,47%	1 Είδη δώρων 1 Φροντιστήριο Ιταλικών	Πρέβεζα
Γαλλική	ΓΑΛΛΙΑ	1 0,047%	Κατάστημα ποδηλάτων – Επιδιορθώσεις	Πρέβεζα
Αγγλική	ΑΓΓΛΙΑ	3 0,14%	1 Φροντιστής 1 Συντήρηση σκαφών 1 Οικοδομικά υλικά	Πρέβεζα
Ελληνική	ΦΙΛΑΝΔΙΑ	1 0,047%	Κατασκευή θαλάσσιων σκαφών	Πρέβεζα
Ελληνική	ΤΣΕΧΟΣΛΟ ΒΑΚΙΑ	1 0,047%	Φροντιστής	Πρέβεζα
Κύπρια	ΚΥΠΡΟΣ	1 0,047%	Ανθοπώλης	Πρέβεζα
		42 1,98%		

Πίνακας 1

Σύνολο ασφαλιζόμενων στο ΤΕΒΕ Ν. Πρέβεζας εκτός της περιοχής Φιλιππιάδας 2.120, ποσοστό αλλοδαπών 1,98%.

Σύνολο ασφαλισμένων στο Δ. Πρέβεζας 1.300, ποσοστό αλλοδαπών 2,92%

ΠΗΓΗ: ΤΕΒΕ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΤΕΒΕ ΣΤΟ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ							
A/A	ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ ΘΕΣ/ΚΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΡΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΦΑΝΑΡΙΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΓΑΣ	ΔΙΑΦΟΡΑ ΧΩΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
ΑΣΦ. ΤΕΒΕ	2.120	120	140	190	230	140	1.300
ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	42	-	1	1	2	-	38
ΠΟΣΟΣΤΟ %	1,98	0	0,52	0,52	0,86	0	2,92

Πίνακας 2

Από το 1,98% επί του συνόλου 2.120 ασφαλισμένων στο ΤΕΒΕ Ν. Πρέβεζας, το 1,04% είναι από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το 0,94% από χώρες εκτός Ε.Ε.

Στο Δήμο Πρέβεζας από το 2,92% επί του συνόλου 1.300 ασφαλισμένων στο Δήμο Πρέβεζας το 1,46% είναι από χώρες της Ε.Ε. και το 1,46% είναι από χώρες εκτός Ε.Ε.

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΤΕΛΟΣ 2002

3.6. Αλλοδαποί και κοινωνική πολιτική του Ο.Α.Ε.Δ.

Εδώ φαίνεται η σχέση των αλλοδαπών με τον ΟΑΕΔ Νομού Πρέβεζας.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	
Σύνολο εγγεγραμμένων ανέργων	4.000
Εγγεγραμμένοι αλλοδαποί άνεργοι	120 / 4.000
Σύνολο επιδοτούμενων ανέργων	1.200
Επιδοτούμενοι αλλοδαποί	30 / 1.200
Πλήθος αλλοδαπών που παίρνει οικογενειακό επίδομα	130
Πλήθος βορειοηπειρωτών που παίρνει οικογενειακό επίδομα	30

Με βάση τα προγράμματα του ΟΑΕΔ:

Δεν επιδοτούνται Έλληνες ιδιώτες για να προσλαμβάνουν αλλοδαπούς.

Δεν υπάρχουν προγράμματα του ΟΑΕΔ που να επιδοτούν αλλοδαπούς Ελεύθερους Επαγγελματίες για επέκταση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

Υπάρχει πρόγραμμα επιδότησης αλλοδαπών Επαγγελματιών για πρόσληψη Ελλήνων εργαζομένων. Στην πόλη της Πρέβεζας έχουμε 2 τέτοιες περιπτώσεις Αλβανών Επαγγελματιών.

Το σύνολο των στοιχείων του πίνακα αφορά κυρίως Αλβανούς Αλλοδαπούς.

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ Τέλος 2002

3.7. Η διασπορά των αλλοδαπών στους Δήμους του Νομού Πρέβεζας – Εθνότητες

Οι πίνακες 1,2 και 3 μας δείχνουν την διασπορά των αλλοδαπών στους Δήμους του Νομού Πρέβεζας, το πλήθος και την εθνολογική τους προέλευση. Τα στοιχεία αυτά είναι από το Εργατικό Κέντρο Πρέβεζας και το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ παράρτημα Ηπείρου στο τέλος του 2001.

Αλλοδαποί στους Δήμους του νομού Πρέβεζας		
ΔΗΜΟΣ	ΠΛΗΘΟΣ	ΕΘΝΟΤΗΤΑ
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	388	369 Αλβανική, 2 Ουκρανική, 1 Πολωνική, 6 Βουλγαρική, 1 Αιγυπτιακή, 1 Πακιστανική, 1 Ρουμάνικη, 1 Αρμένικη, 1 Μολδαβική, 1 Λευκορωσική, 1 Γεωργιανή, 3 Ρωσική, συν 19*
ΖΑΛΟΓΓΟΥ	185	181 Αλβανοί, 4 Βούλγαροι
ΛΟΥΡΟΥ	112	101 Αλβανοί, 3 Ρουμάνοι, 1 Ρώσος, 2 Βούλγαροι, 1 Ουσμπέκος, 2 Ουκρανοί, 2 Σκοπτιανοί.
ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ	137	128 Αλβανοί, 2 Ινδοί, 7 Γεωργιανοί.
ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ	85	79 Αλβανοί, 1 Μπαγκλαντές, 1 Πολωνός, 1 Βούλγαρος, 1 Ουκρανός, 1 Ρώσος, 1 Μολδαβός.
ΑΝΩΓΕΙΟΥ	16	13 Αλβανοί, 3 Ουκρανοί.
ΦΑΝΑΡΙΟΥ	249	247 Αλβανοί, 1 Κροάτης, 1 Ρουμάνος.
ΠΑΡΓΑΣ	143	140 Αλβανοί, 2 Βούλγαροι, 1 Κινέζος.
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΡΑΝΙΑΣ	12	12 Αλβανοί
ΟΑΕΔ	42	40 Αλβανοί, 1 Σέρβος, 1 Γεωργιανός
ΣΥΝΟΛΟ:	1.369	

Πίνακας 1

Από τους 1.369 αλλοδαπούς σ' όλο το νομό οι 1.314 είναι Αλβανοί και οι 55 ανήκουν σε άλλες 22 Εθνότητες. (Βλέπε πίνακα Εθνοτήτων αλλοδαπών που μένουν και εργάζονται στον νομό Πρέβεζας).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΘΝΟΤΗΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΜΕΝΟΥΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ Ε.Ε.				
Αλβανική	Ρουμάνικη	Βουλγαρική	Σκοπιανή	Σέρβικη
Μολδαβική	Λευκορωσική	Ρωσική	Ουκρανική	Πολωνική
Αιγυπτιακή	Πακιστανική	Αρμενική	Γεωργιανή	Κινέζικη
Ουζμπεκιστανή	Ινδική	Μπαγκλαντές	Κροατική	Τουρκική
Κολομβιανή	Πουέρτο Ρίκο	–		

Πίνακας 2

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΘΝΟΤΗΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.			
Ολλανδική	Γερμανική	Ιταλική	Γαλλική
Αγγλική	Φιλανδική	Τσεχοσλοβακική	Κυπριακή

Πολίτες από 8 Εθνότητες ζουν και εργάζονται στο Ν. Πρέβεζας από χώρες της Ε.Ε.

Συνολικά έχουμε πολίτες από 30 Εθνότητες.

Πηγή: Εργατικό Κέντρο Πρέβεζας και ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, παράρτημα Ηπείρου.

3.8. Η συμμετοχή των αλλοδαπών στην οικονομική και εργασιακή δραστηριότητα της Πρέβεζας

Στους Πίνακες Α, Β και Γ φαίνεται η συμμετοχή των αλλοδαπών στην οικονομική και εργασιακή δραστηριότητα της Πρέβεζας ως σύνολο και ως συμμετοχή στα ασφαλιστικά ταμεία και ως συμμετοχή στους τομείς επαγγελματικής και οικονομικής δραστηριότητας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	6.026	ΑΠΑΣΧΟΛΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΝΕΡΓΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ	5.533 ή 91,81%
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ	8.615	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	3.082 ή 35,77%

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ 9.108	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ 3.082 ή 33,83%
ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1991 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ 16.906 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ 19.535 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΑΥΞΗΣΗ 2.629 ΑΤΟΜΑ Ή ΠΟΣΟΣΤΟ 13,4%. ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗΚΕ ΤΟ 2001	
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΠΟΛΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ 2001 ΜΑΖΙ ΜΕ ΜΕΓΑΛΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ 19.535 άτομα	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ 3.082 ή ποσοστό 15,77%

ΠΙΝΑΚΑΣ Α. Πηγή: Απογραφές 1991 & 2001. Ασφαλιστικά ταμεία Νομού Πρέβεζας

Αριθμητικά δεδομένα των αλλοδαπών των ασφαλιστικών ταμείων και η σχέση τους με τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της Πρέβεζας						
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜ ΕΝΟΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜ ΕΝΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜ ΕΝΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΣΤΟ ΙΚΑ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜ ΕΝΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΣΤΟ ΤΕΒΕ ΕΚΤΟΣ ΧΩΡΩΝ Ε.Ε.	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜ ΕΝΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΣΤΟ ΤΕΒΕ ΑΠΟ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜ ΕΝΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΣΤΟΝ ΟΓΑ
6.026	5.533	3.082	2.900	20	22	140

ΠΙΝΑΚΑΣ Β. ΠΗΓΗ: ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ 1991 – 2001 –ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ (ΝΟΜΙΜΩΝ) ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ			
Αγροτικός τομέας	Ιδιωτικός τομέας	Επαγγελματικός τομέας - υπηρεσίες	Σύνολο
150	2.900	32	3.082

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ «ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΗ»

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ

4.1. Οικονομική και εργασιακή δραστηριότητα – Σύντομη ερμηνεία πινάκων

Μια πρώτη ανάγνωση των σχετικών πινάκων δείχνει ότι οι αλλοδαποί στο Νομό και Δήμο Πρέβεζας αποτελούν μια συγκροτημένη κοινωνικό-οικονομική πληθυσμιακή ομάδα που συνεισφέρει σημαντικά στην οικονομική δραστηριότητα του νομού και της πόλης.

Κυρίαρχο στοιχείο είναι οι Αλβανοί μετανάστες (90% περίπου στο νομό, 80% στο Δήμο). Όμως υπάρχει ένα πλήθος εθνότητων – 22 εθνότητες αλλοδαπών (ολιγάριθμη η κάθε μία) εκτός χωρών Ευρωπαϊκής Ένωσης – που απασχολούνται σε διάφορες εργασίες (πίνακας εθνότητων)¹⁴.

Η κύρια δραστηριότητά τους είναι στον οικοδομικό – κατασκευαστικό εργασιακό χώρο, ακολουθεί ο γεωργικός εργασιακός χώρος και ο επαγγελματικός με μια διασπορά στα επαγγέλματα (βλέπε πίνακες ΙΚΑ –ΤΕΒΕ – ΟΓΑ) η οποία καλύπτει όλον σχεδόν τον εργατικό, αγροτικό και επαγγελματοβιοτεχνικό χώρο.

Ασφαλισμένοι αλλοδαποί στο Ι.Κ.Α. Ν. Πρέβεζας είναι 3.251. Απ' αυτούς οι 2.300 περίπου δραστηριοποιούνται στο Δήμο Πρέβεζας. Το 80% είναι Αλβανοί, το 12% Ινδοί, το 7,5% Ρώσοι, Βούλγαροι, Ρουμάνοι, Δομινικανοί, το 0,5% Ρωσοπόντιοι παλιννοστούντες (πίνακας Ι.Κ.Α.)¹⁵.

Κύρια απασχολούνται στις οικοδομικές δραστηριότητες ενώ το σύνολο των αλλοδαπών γυναικών δουλεύουν λαντζέρισσες, οικιακοί βοηθοί και ορισμένες σε μπαρ – καμπαρέ.

Υπάρχει μια ομάδα αλλοδαπών που είναι ασφαλισμένοι στο ΤΕΒΕ Ν. Πρέβεζας και ασχολούνται με επαγγελματοβιοτεχνικές δραστηριότητες, αλιευτικές και αγροτικές εκμεταλλεύσεις, σιδηροκατασκευές, επιδιορθώσεις υποδημάτων και ενδυμάτων, ξυλουργικές εργασίες, εκμετάλλευση καταστημάτων όπως ψισταριές, καφενεία, περίπτερα, πλανόδιες πωλήσεις. Υπάρχει μια αγιογράφος και μια καθηγήτρια μουσικής. Οι αλλοδαποί αυτοί που είναι από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως Αλβανία, Τουρκία, Ρωσία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Πουέρτο – Ρίκο, Κολομβία έχουν σημαντική παρουσία στον επαγγελματικό και μικροβιοτεχνικό

χώρο. Υπάρχουν βέβαια και οι αλλοδαποί από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως Ολλανδία, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Αγγλία, Τσεχοσλοβακία, Κύπρος όπου είναι ασφαλισμένοι στο ΤΕΒΕ που ασχολούνται με εμπόριο ψαριών, είδη υγιεινής, είδη δώρων, εκμετάλλευση τουριστικών σκαφών, εμπόριο αυτοκινήτων, φροντιστήρια ιταλικών και Αγγλικών, οικοδομικά υλικά, ανθοπωλεία κ.α.

Στο σύνολο των 2.120 ασφαλισμένων στο ΤΕΒΕ Ν. Πρέβεζας οι αλλοδαποί είναι 42 το 1,98%, ενώ στο σύνολο ασφαλισμένων στο ΤΕΒΕ στο Δήμο Πρέβεζας που είναι 1.300 οι αλλοδαποί είναι 38 το 2,92%. Από τους 38 ή 2,92% το 1,46% είναι από χώρες της Ε.Ε. και το 1,46% από χώρες εκτός Ε.Ε. (πίνακες ΤΕΒΕ)¹⁶. Ένα σημαντικό τμήμα των αλλοδαπών στην περιοχή του Δήμου Πρέβεζας απασχολούνται στον αγροτικό τομέα ως εργάτες γης. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ο.Γ.Α. στον κλάδο κύριας ασφάλισης στο Νομό Πρέβεζας είναι 9.064 ασφαλισμένοι, στο Δήμο Πρέβεζας 987 ασφαλισμένοι. Από τους 987 στο Δήμο οι 140 είναι αλλοδαποί κύρια Αλβανοί δηλαδή το 14,18% των ασφαλισμένων. Υπάρχουν άλλοι 50 αλλοδαποί που εκκρεμεί η είσοδός τους στην κύρια ασφάλιση του ΟΓΑ. Αν εισέλθουν και αυτοί στον κλάδο κύριας ασφάλισης τότε ο αριθμός ανεβαίνει στους 190 σε σύνολο 1037 ασφαλισμένων, ποσοστό 19,25% (πίνακας ΟΓΑ Δήμου Πρέβεζας)¹⁷.

Είναι ένα ποσοστό αρκετά μεγάλο αν λάβουμε υπ' όψη ότι απασχολούνται κυρίως στον τομέα των κηπευτικών προϊόντων που η παραγωγή έχει αυξηθεί την τελευταία δεκαετία (όπως φαίνεται στον πίνακα για την διάρθρωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων, εντατικές καλλιέργειες 3.207 στρέμματα) και έχει παράλληλα αντικατασταθεί ένα μεγάλο ποσοστό από το εργατικό προσωπικό γης από αλλοδαπούς εργάτες.

Η κοινωνική πολιτική σε σχέση με τους αλλοδαπούς είναι πολύ αδύναμη ακόμη στην Ελλάδα για δύο βασικούς λόγους: α) Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό αλλοδαπών δεν έχουν καταγραφεί ή είναι παράνομο. Β) Οι νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν παροχές σε αλλοδαπούς κυρίως στην επαγγελματική τους δραστηριότητα είναι ακόμα σε αρχικό στάδιο. Αυτό φαίνεται και από την κατάσταση που επικρατεί και στο νομό Πρέβεζας με βάση τα στοιχεία του ΟΑΕΔ Ν. Πρέβεζας¹⁸.

Σε σύνολο 4000 εγγεγραμμένων ανέργων οι άνεργοι αλλοδαποί είναι 120, ενώ σε σύνολο 1.200 επιδοτούμενων ανέργων οι επιδοτούμενοι αλλοδαποί είναι 30. επίσης, με βάση τα προγράμματα του ΟΑΕΔ δεν επιδοτούνται Έλληνες ιδιώτες γι να προσλαμβάνουν αλλοδαπούς, ενώ επιδοτούνται για να προσλαμβάνουν μόνο Έλληνες. Δεν υπάρχουν προγράμματα του ΟΑΕΔ που να επιδοτούν αλλοδαπούς ελεύθερους επαγγελματίες για επέκταση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Υπάρχει πρόγραμμα επιδότησης αλλοδαπών επαγγελματιών για την πρόσληψη Ελλήνων εργαζομένων (στην Πρέβεζα υπάρχουν δύο τέτοιες περιπτώσεις).

Από το γραφείο αλλοδαπών και μετανάστευσης Δήμου Πρέβεζας γίνεται γνωστό ότι η διαδικασία που ακολουθείται έχει δύο σκέλη. Το ένα αφορά την έκδοση

κάρτας εργασίας από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, περιφερειακή διοίκηση και περιφέρεια Ηπείρου.

Το άλλο σκέλος αφορά την παραλαβή αιτήσεων για άδεια παραμονής από τον συγκεκριμένο δήμο. Υπάρχει και η νομιμοποίηση των παράνομων αλλοδαπών που γίνεται βάσει του άρθρο 66 του 2910/01 που αντικατέστησε τα Π.Δ. 358/97 και 359/97. Έτσι έχουμε 632 αιτήσεις για άδεια παραμονής μέχρι 23/7/2003 και απ' αυτές έχουν εκδοθεί 330 άδειες παραμονής, 60% περίπου των αιτήσεων. Οι άδειες παραμονής αφορούν είδος εργασίας που αναφέρεται στα στοιχεία του γραφείου αλλοδαπών και μετανάστευσης του Δήμου Πρέβεζας¹⁹.

Με βάση τα στοιχεία αυτά το 60% αφορά άδειες παραμονής εξαρτημένης εργασίας, το 32% άδειες για οικογενειακή συνένωση. Το υπόλοιπο 8% άδειες, ως συζύγου Έλληνα, ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου και ανεξάρτητης επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Παρατηρώντας τους πίνακες Α και Β διαπιστώνουμε ότι οι απασχολούμενοι στο Δήμο Πρέβεζας μαζί με τους αλλοδαπούς είναι 8615 άτομα και απ' αυτούς οι 3082 ή ποσοστό 35,77% είναι αλλοδαποί. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός στο Δήμο Πρέβεζας μαζί με τους αλλοδαπούς είναι 9.108 άτομα, απ' αυτούς οι 3082 ή ποσοστό 33,83% είναι αλλοδαποί. Με βάση την απογραφή του 2001 ο πληθυσμός της πόλης φτάνει τα 19.535 άτομα, από αυτούς οι 3082 είναι αλλοδαποί ποσοστό 15,77%. Εδώ λαμβάνουμε υπ' όψιν τα στοιχεία των ασφαλιστικών ταμείων και όταν μιλάμε για 3082 άτομα αυτοί είναι απασχολούμενοι οι οποίοι έχουν οικογένειες και άτομα των οικογενειών δεν καταγράφονται από τα Ταμεία. Άρα το ποσοστό 15,77% είναι μικρότερο από το πραγματικό ποσοστό αλλοδαπών στο Δήμο Πρέβεζας που μπορεί να φτάνει 17% ή 18% αν υπολογίσουμε αυτές τις περιπτώσεις καθώς και τις περιπτώσεις των παράνομων αλλοδαπών ή αυτών που μπήκαν στη διαδικασία της νομιμοποίησης.

4.2. Υπόδειγμα υπολογισμού με βάση τον «πολλαπλασιαστή»

Για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι μετανάστες αυξάνουν την απασχόληση και τα εισοδήματα, εκτίθεται παρακάτω ένας απλός υπολογισμός που βασίζεται στην έννοια του «πολλαπλασιαστή» του John Maynard Keynes. Ο αναγνώστης που ενδιαφέρεται για μια πληρέστερη ανάλυση, μπορεί να καταφύγει στην εργασία των Σαρρή και Ζωγραφάκη (1999) που στηρίζει τους υπολογισμούς της σε ένα μοντέλο γενικής ισορροπίας.

Οι περισσότεροι οικονομικοί μετανάστες εργάζονται σε δουλειές στις οποίες δεν ανταγωνίζονται τους Έλληνες. Επομένως, δεν καταλαμβάνουν μια θέση εργασίας την οποία διεκδικούν Έλληνες. Ο μεγαλύτερος όγκος αυτών των εργασιών

βρίσκεται στον αγροτικό τομέα και σε ορισμένες ειδικότητες του κλάδου της οικοδομής. Οι μετανάστες αυτοί, όχι μόνο δεν αφαιρούν δουλειά από τους Έλληνες, αλλά δημιουργούν δουλειά γι' αυτούς.

Έστω ότι το καθαρό ετήσιο προϊόν της εργασίας τους, αφού αφαιρέσουμε τα έξοδα για την αγορά πρώτων υλών, μηχανημάτων κ.λ.π., ανέρχεται σε Y . Το μερίδιο των μισθών των μεταναστών σε αυτό το προϊόν ανέρχεται σε L/Y , όπου L η μάζα των μισθών, ενώ το μερίδιο των κερδών ανέρχεται σε P/Y , όπου P η μάζα των κερδών ($P+L=Y$). Εάν η ροπή προς κατανάλωση των μεταναστών και των εργοδοτών τους είναι c_L και c_P αντίστοιχα, τότε η κατανάλωση των μεν ανέρχεται σε $c_L L(1-t)$, ενώ η κατανάλωση των δε ανέρχεται σε $c_P P(1-t)$ όπου P η μάζα των κερδών, (t) το ποσοστό του εισοδήματος που καταβάλουν σε φόρους οι εργοδότες ή μεταβιβάζουν στο εξωτερικό οι μετανάστες.

Η συνολική κατανάλωση (μεταναστών και εργοδοτών) ανέρχεται σε $c_L L(1-t) + c_P P(1-t)$ και η συνολική κατανάλωση για εγχώρια προϊόντα ανέρχεται σε $(1-m)(1-t)[c_L L + c_P P]$, όπου m είναι ο βαθμός διείσδυσης των εισαγωγών στην εγχώρια αγορά.

Η συνολική κατανάλωση των μεταναστών και των εργοδοτών μετατρέπεται σε ζήτηση για εγχώρια προϊόντα, σε ζήτηση που απευθύνεται σε άλλες επιχειρήσεις. Η συνολική ζήτηση που θα δημιουργηθεί έτσι, θα ανέρχεται σε $C = (1-m)(1-t)[c_L L + c_P P]$, ήτοι σε C/Y του αρχικού καθαρού προϊόντος Y , με $C = (1-m)(1-t)[c_L(L/Y) + c_P(P/Y)]Y$.

Αυτοί οι οποίοι θα παράγουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που ζητούν οι μετανάστες και οι εργοδότες τους, θα βρεθούν, αφού πουλήσουν στους πελάτες τους τα προϊόντα τους, με ένα εισόδημα $Y_1 = C = (1-m)(1-t)[(C_L(L/Y) + C_P(P/Y))]Y$

Θέτοντας $c = (1-m)(1-t)[c_L(L/Y) + c_P(P/Y)]$, τότε $Y_1 = C = cy$, όπου (c) η μέση ροπή προς κατανάλωση. Εάν υποθέσουμε ότι αυτοί οι οποίοι θα παράγουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που ζητούν οι μετανάστες και οι εργοδότες τους θα δαπανήσουν το εισόδημα που αποκτούν από την παραγωγή αυτών των αγαθών και υπηρεσιών, κατά τον ίδιο τρόπο με τον οποίο δαπάνησαν το εισόδημά τους οι πελάτες τους (οι μετανάστες και οι εργοδότες που πραγματοποίησαν τον πρώτο κύκλο παραγωγής), τότε θα δαπανήσουν το (C/Y) του εισοδήματός τους για εγχώρια αγαθά και υπηρεσίες, άρα το $C_1 = (C/Y)Y_1 = cy_1 = c^2Y$. Το προϊόν Y_1 είναι και εισόδημα, άρα θα κάνει και αυτό την ίδια διαδρομή με το Y : θα μετατραπεί και αυτό σε ζήτηση για άλλες επιχειρήσεις, επομένως και σε νέο εισόδημα, το οποίο θα δαπανηθεί κατά την ίδια αναλογία, και ούτω καθεξής.

Συνεχίζοντας με τον ίδιο τρόπο, βρίσκουμε ότι η τελική αύξηση του προϊόντος, πέραν του προϊόντος του πρώτου κύκλου παραγωγής (στον οποίο συμμετείχαν οι μετανάστες) είναι το άθροισμα $Y_1 + Y_2 + Y_3 + \dots + Y_v$ ($v \rightarrow \infty$). Αυτή η παραγωγή έχει γίνει δυνατή μόνον χάρη στην εργασία των μεταναστών, επειδή αυτοί καταλαμβάνουν θέσεις εργασίας που αλλιώς θα έμεναν κενές. Άρα χωρίς τους

μετανάστες, δεν θα είχαμε την αύξηση της παραγωγής ούτε κατά τον πρώτο κύκλο (αύξηση Y), ούτε κατά τους επόμενους (αύξηση $Y_1 + Y_2 + Y_3 + \dots Y_v$).

Για να αυξηθεί όμως η παραγωγή κατά $Y_1 + Y_2 + Y_3 + \dots Y_v$, θα πρέπει να απασχοληθούν επιπλέον άτομα. Η εργασία των μεταναστών, δημιουργεί επομένως απασχόληση για επιπλέον άτομα. Η επιπλέον αύξηση της παραγωγής είναι $Y_1 + Y_2 + Y_3 + \dots Y_v = Y (c_1 + c_2 + c_3 + \dots c_v) = c / (1-c)$. Για τις παραμέτρους m , t , c_L , (L/Y) , c_P , (P/Y) , είναι δυνατό να κάνουμε ορισμένες εύλογες υποθέσεις: ότι $m = 0.2$ όσο δηλαδή η διείσδυση των εισαγωγών στην εγχώρια αγορά, $t = 0.2$ για το ποσοστό του εισοδήματος που καταβάλλεται ως φόρος, $c_L = 0.5$ διότι γνωρίζουμε πως οι μετανάστες μεταβιβάζουν στο εξωτερικό, ένα μεγάλο μέρος των εισοδημάτων τους, $(L/Y) = 0.4$ και $(P/Y) = 0.6$ διότι γνωρίζουμε από την καθημερινή εμπειρία πως το μεγαλύτερο μέρος του καθαρού προϊόντος των μεταναστών το ιδιοποιείται ο εργοδότης, $c_P = 0.8$ διότι το ποσοστό του εισοδήματος που αποταμιεύουν κατά μέσο όρο οι Έλληνες ανέρχεται σε 20% περίπου.

Με αυτά τα δεδομένα, προκύπτει $c = 0.45$ περίπου και επιπλέον αύξηση της παραγωγής κατά 80%. Επομένως, εάν υποθέσουμε ότι η παραγωγικότητα των μεταναστών είναι ίση με αυτήν των αυτοχθόνων εργαζομένων, η απασχόληση 100 μεταναστών σε εργασίες που δεν αποδέχονται οι Έλληνες, δημιουργεί 80 θέσεις εργασίας για τους τελευταίους. Επειδή η παραγωγικότητα των μεταναστών είναι ενδεχομένως μικρότερη, είναι εύλογο να δεχθούμε ότι τελικά δημιουργούνται κάπως λιγότερες θέσεις εργασίας π.χ. 70.

Εάν τώρα εξετάσουμε πού δουλεύουν οι μετανάστες, θα διαπιστώσουμε ότι στο μεγαλύτερο μέρος τους απασχολούνται σε θέσεις εργασίας τις οποίες δεν διεκδικούν οι Έλληνες. Αφού, λοιπόν, 100 οικονομικοί μετανάστες, από αυτούς που δεν καταλαμβάνουν θέσεις που θα ήθελαν οι Έλληνες, δημιουργούν 70 θέσεις εργασίας, οι θέσεις που δημιουργούνται για τους Έλληνες, κατά πάσα πιθανότητα, είναι περισσότερες από τον αριθμό των Ελλήνων που μετατοπίζονται από ορισμένους μετανάστες (όπως π.χ. στην οικοδομή).

Εάν, για παράδειγμα, οι οικονομικοί μετανάστες είναι 100 και οι 60 από αυτούς εργάζονται σε δουλειές που δεν θέλουν οι Έλληνες, ενώ οι 40 μετατοπίζουν Έλληνες, τότε, η μεταβολή της απασχόλησης θα είναι η εξής: οι 60 μετανάστες που εργάζονται σε δουλειές που δεν θέλουν οι Έλληνες δημιουργούν $60 \cdot 70\% = 42$ θέσεις εργασίας για Έλληνες, ενώ οι 40 μετατοπίζουν Έλληνες. Άρα η παρουσία των μεταναστών στην χώρα μας μεταβάλλει την απασχόληση κατά 42 μείον 40 ίσον +2. Οι μετανάστες, λοιπόν, δεν μειώνουν την απασχόληση των Ελλήνων, εφόσον το ποσοστό εκείνων που εργάζονται σε δουλειές που δεν αποδέχονται οι Έλληνες, υπερβαίνει το 60%.

Και δεν είναι μόνον αυτό: σε πολλές περιπτώσεις, χάρη στη δουλειά των μεταναστών, περισώζεται η δουλειά του εργοδότη, που χωρίς τους μετανάστες θα είχε οδηγηθεί σε παύση της λειτουργίας της επιχείρησής του. Ακόμη, παραλείψαμε την αύξηση της ζήτησης που δημιουργεί η δουλειά των μεταναστών επειδή

καθιστούν κερδοφόρες μια σειρά επιχειρήσεων και τις ωθούν έτσι σε νέες επενδύσεις.

4.3. Αποτελέσματα από τον υπολογισμό του «πολλαπλασιαστή» για την οικονομία και την απασχόληση στην Πρέβεζα – χρήση τοπικών στοιχείων

Εφαρμόζοντας την έννοια του «πολλαπλασιαστή» χρησιμοποιώντας τα διαθέσιμα στοιχεία για τους μετανάστες αλλοδαπούς στον αγροτικό τομέα και στον ιδιωτικό τομέα που κυριαρχεί η οικοδομική δραστηριότητα στο Δήμο Πρέβεζας, θα δούμε αν οι αλλοδαποί εργαζόμενοι αυξάνουν τα εισοδήματα, την παραγωγή, την απασχόληση και την ανάπτυξη στην περιοχή μας, και τις επιπτώσεις στην τοπική αγορά εργασίας.

Έχουμε τα εξής διαθέσιμα στοιχεία:

- ⊃ 2.900 αλλοδαπούς στον ιδιωτικό τομέα,
- ⊃ 150 αλλοδαπούς στον αγροτικό τομέα
- ⊃ στον ιδιωτικό τομέα το 80% των θέσεων των αλλοδαπών δεν εκτοπίζει Έλληνες εργαζόμενους δηλαδή 2.320 άτομα.
- ⊃ Το 20% των αλλοδαπών εκτοπίζει Έλληνες εργαζόμενους, δηλ. 580 άτομα.
- ⊃ Οι 150 στον αγροτικό τομέα 100% δεν εκτοπίζουν Έλληνες εργαζόμενους.
- ⊃ Συνολικά υπάρχει ένα δυναμικό μεταναστών $2.320 + 150 = 2.470$ άτομα, που δεν εκτοπίζουν Έλληνες εργαζόμενους.
- ⊃ Ο ιδιωτικός τομέας κυριαρχείται από την οικοδομική δραστηριότητα όσον αφορά την απασχόληση των αλλοδαπών.

Συμβολισμοί πολλαπλασιαστή:

- Y** = καθαρό ετήσιο προϊόν εργασίας αλλοδαπών (δηλ. το κέρδος + οι μισθοί των αλλοδαπών)
- L** = η μάζα των μισθών των αλλοδαπών
- L/Y** = το μερίδιο των μισθών των αλλοδαπών
- P** = η μάζα των κερδών των εργοδοτών
- P/Y** = το μερίδιο των κερδών των εργοδοτών
- Y** = $P + L$

Προσεγγίζοντας την πραγματικότητα λαμβάνουμε:

- Ημέρες εργασίας στον ιδιωτικό τομέα (οικοδομική δραστηριότητα κυρίως):
200
- Αξία μεροκάματου

40€

- Μάζα μεροκάματων για ένα έτος για 1 άτομο
 $200 \times 40 = 8000€$
- Μάζα μισθών (μεροκάματων αλλοδαπών για 1 έτος για 2320 άτομα είναι:
 $8000€ \times 2320 = 18.560.000€$
- Ημέρες εργασίας στον αγροτικό τομέα
300
- Αξία μεροκάματου
25€
- Μάζα μεροκάματων για ένα έτος για 1 άτομο
 $300 \times 25 = 7.500€$
- Μάζα μεροκάματων αλλοδαπών για 1 έτος για 150 άτομα είναι
 $7.500 \times 150 = 1.125.000€$
- Συνολική μάζα μεροκάματων για ένα έτος για 2.470 εργαζόμενους στον ιδιωτικό και αγροτικό τομέα
 $18.560.000 + 1.125.000 = 19.685.000€$

APA

L = 19.685.000€

- Λαμβάνουμε 20% κέρδος των εργοδοτών στον αγροτικό τομέα.
- Λαμβάνουμε 18% κέρδος στον ιδιωτικό τομέα (κυρίως εργολαβικό κέρδος).
- Έχουμε: $20\% \times 1.125.000 = 1.350.000€$
Κέρδος $1.350.000 - 1.125.000 = 225.000€$
- $18\% \times 18.560.000 = 3.340.800€$
κέρδος $3.340.800 - 18.560.000 = 3.340.800€$
- Σύνολο $3.340.800 + 225.000 = 3.565.800€$

P = 3.565.800€

$$Y = P + L = 3.565.800€ + 19.685.000€ = 23.250.800€$$

Y = 23.250.800€

$$L / Y = 19.685.000 / 23.250.000 = 0.846$$

L / Y = 0.846

$$P / Y = 3.565.800 / 23.250.800 = 0.153$$

P / Y = 0.153

Συνεχίζουμε συγκεντρώνοντας:

- $Y = 23.250.800\text{€}$
 - $L = 19.685.000\text{€}$
 - $P = 3.565.800\text{€}$
 - $L / Y = 0.846$
 - $P / Y = 0.153$
- Ετήσιο εισόδημα αλλοδαπών στην αγροτική οικονομία 1.125.000€
 - Ετήσιο εισόδημα αλλοδαπών στον ιδιωτικό τομέα 18.560.000€
 - Συνολικό ετήσιο εισόδημα αλλοδαπών 19.685.000€
 - Κέρδος στον αγροτικό τομέα 225.000€
 - Κέρδος στον ιδιωτικό τομέα 3.340.800€
 - Συνολικό κέρδος 3.565.800€

C_L = Ροπή προς κατανάλωση των μεταναστών

C_P = Ροπή προς κατανάλωση των εργοδοτών

Κατανάλωση των μεταναστών $C_L \cdot L (1 - t)$

Κατανάλωση των εργοδοτών $C_P \cdot P (1 - t)$

P = η μάζα των κερδών των εργοδοτών

L = η μάζα των μισθών των αλλοδαπών

t = το ποσοστό εισοδήματος που καταβάλλουν σε φόρους οι εργοδότες ή μεταβιβάζουν στο εξωτερικό οι μετανάστες

$C_L = 0,5$ διότι γνωρίζουμε πως οι μετανάστες μεταβιβάζουν στο εξωτερικό ένα μεγάλο μέρος του εισοδήματος, έτσι προσεγγίζουμε την κατανάλωση στο μισό.

$t = 0,2$ για το ποσοστό εισοδήματος που καταβάλλεται ως φόρος διότι την φορολογία την λαμβάνουμε ως 20% επί των συνολικών κερδών δηλαδή 0,2.

$C_P = 0,8$ διότι το ποσοστό του εισοδήματος που αποταμιεύουν κατά μέσο όρο οι Έλληνες ανέρχεται στο 20% άρα η κατανάλωση φτάνει στο 80% δηλαδή 0,8.

$L / Y = 0,84$ μερίδιο μισθών αλλοδαπών

$P / Y = 0,16$ μερίδιο κερδών εργοδοτών

Η κατανάλωση των μεταναστών

$$C_L \cdot L (1 - t) = 0.5 \cdot 19.685.000(1-0.2) \\ = 9.842.500 \cdot 0.8 = 7.874.000\text{€}$$

Η κατανάλωση των εργοδοτών

$$C_P \cdot P(1 - t) = 0,8 \cdot 3.565.800\text{€} (1 - 0,2) \\ = 2.852.640 \cdot 0,8 = 2.282.112\text{€}$$

→ Η συνολική κατανάλωση των μεταναστών και εργοδοτών είναι:

$$C_L \cdot L(1 - t) + C_P \cdot P(1 - t) = \\ 7.874.000 + 2.282.112 = \mathbf{10.156.112\text{€}}$$

→ Η συνολική κατανάλωση για εγχώρια προϊόντα ανέρχεται σε:

$$(1 - m) (1 - t) (C_L \cdot L + C_P \cdot P) \\ m = \text{o βαθμός διείσδυσης των εισαγωγών στην εγχώρια αγορά } m = \\ 0,2 \text{ υποθέτουμε} \\ (1 - 0,2) (1 - 0,2) (0,5 \cdot 19.685.000 + 0,8 \cdot 3.565.800) = \\ 0,8 \cdot 0,8 \cdot (9.842.500 + 2.852.640) = \\ 0,64 \cdot 12.695.140 = \mathbf{8.124.889,6\text{€}}$$

συνολική κατανάλωση για εγχώρια προϊόντα

Έτσι, η συνολική κατανάλωση των μεταναστών και των εργοδοτών μετατρέπεται σε ζήτηση για εγχώρια προϊόντα, σε ζήτηση που απευθύνεται σε άλλες επιχειρήσεις.

Η συνολική ζήτηση που θα δημιουργηθεί έτσι ανέρχεται σε:

$$C = \text{συνολική ζήτηση} \\ C = (1 - m) (1 - t) (C_L \cdot L + C_P \cdot P) = \\ = 8.124.889,6$$

σε C / Y του αρχικού καθαρού προϊόντος Y

$$\text{δηλαδή: } 8.124.889,6 / 23.250.800 = 0,349$$

$$\text{με } C = (1 - m) (1 - t) [C_L (L/Y) + C_P (P/Y)]Y = \\ 0,8 \cdot 0,8 (0,5 \cdot 0,846 + 0,8 \cdot 0,153) \cdot 23.250.800\text{€} = \\ 0,64 \cdot 0,5454 \times 23.250.800 = \\ 0,3493056 \times 23.250.800 = \mathbf{8.115.832\text{€}}$$

Αυτοί οι οποίοι θα παράγουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που ζητούν οι μετανάστες και οι εργοδότες τους θα βρεθούν αφού πουλήσουν στους πελάτες τους τα προϊόντα τους με ένα εισόδημα

$$Y_1 = C = (1 - m) (1 - t) [C_L (L/Y) + C_P (P/Y)]Y = \\ = \mathbf{8.115.832\text{€}}$$

θέτοντας

$$c = (1 - m)(1 - t) [c_L (L/Y) + c_P (P/Y)] = 0,349056 \text{ τότε}$$

$$Y_1 = C = cY = 8.115.832\text{€} \Rightarrow C = c \cdot Y$$

$$(c = \text{η μέση ροπή προς κατανάλωση} = 0,349056)$$

Εάν υποθέσουμε ότι αυτοί οι οποίοι θα παράγουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που ζητούν οι μετανάστες και οι εργοδότες τους θα δαπανήσουν το εισόδημα που αποκτούν από την παραγωγή αυτών των αγαθών και υπηρεσιών κατά τον ίδιο τρόπο με τον οποίο δαπάνησαν το εισόδημά τους οι πελάτες τους (οι μετανάστες και οι εργοδότες που πραγματοποίησαν τον πρώτο κύκλο παραγωγής) τότε θα δαπανήσουν το (C/Y) του εισοδήματός τους δηλαδή 0,349 για εγχώρια αγαθά και υπηρεσίες άρα το

$$C_1 = (C/Y)Y_1 = cY_1 = c^2Y = 0.121801Y$$

$$C1 = 0.349 \times 8.115.832\text{€} = 2.832.426\text{€}$$

$$\text{ή } C1 = c^2Y = (0.349)^2 \times 23.250.800 = 2.832.426\text{€}$$

Το προϊόν $Y1 = 8.115.832\text{€}$ είναι και εισόδημα άρα θα κάνει την ίδια διαδρομή με το $Y = 23.250.800$ δηλαδή θα μετατραπεί και αυτό σε ζήτηση για άλλες επιχειρήσεις επομένως και σε νέο εισόδημα, το οποίο θα δαπανηθεί κατά την ίδια αναλογία και ούτω καθεξής.

Συνεχίζοντας με τον ίδιο τρόπο βρίσκουμε ότι η τελική αύξηση του προϊόντος πέραν του προϊόντος του πρώτου κύκλου παραγωγής (στον οποίο συμμετέχουν οι μετανάστες) είναι το άθροισμα $Y_1+Y_2+Y_3+\dots+Y_v$. Αυτή η παραγωγή έχει γίνει δυνατή μόνο χάρη στην εργασία των μεταναστών επειδή αυτοί καταλαμβάνουν θέσεις εργασίας που αλλιώς θα έμεναν κενές. Στην περίπτωση της Πρέβεζας το 80% των θέσεων περίπου θα έμεναν κενές. Άρα, χωρίς τους μετανάστες δεν θα είχαμε την αύξηση παραγωγής ούτε κατά τον πρώτο κύκλο (αύξηση Y) ούτε κατά τους επόμενους (αύξηση $Y_1+Y_2+Y_3+\dots+Y_v$).

Για να αυξηθεί όμως η παραγωγή κατά $Y_1+Y_2+Y_3+\dots+Y_v$ θα πρέπει να απασχοληθούν επιπλέον άτομα. Η εργασία των μεταναστών δημιουργεί απασχόληση για επιπλέον άτομα. Η επιπλέον αύξηση της παραγωγής είναι

$$Y_1+Y_2+Y_3+\dots+Y_v = Y (c1+c2+c3+\dots+cn)=c/(1-c) = 0.349/(1-0.349) = 0.349/0.651=0.53 \approx 0.35/0.65=0.538 \approx 0.54=54\%$$

Στην περίπτωση μας προκύπτει $c = 0,349 \approx 0,35$ και αύξηση της παραγωγής 54%.

Επομένως, εάν υποθέσουμε ότι η παραγωγικότητα των μεταναστών είναι ίση με αυτήν των αυτοχθόνων εργαζομένων, η απασχόληση 100 μεταναστών σε εργασίες που δεν αποδέχονται οι Έλληνες δημιουργούν 54 θέσεις εργασίας για τους Έλληνες.

Ενδεχομένως η παραγωγικότητα των αλλοδαπών είναι μικρότερη. Έτσι δεχόμαστε ότι δημιουργούνται 50 θέσεις εργασίας για Έλληνες.

Οι θέσεις που δημιουργούνται για τους Έλληνες είναι περισσότερες από τον αριθμό των Ελλήνων που μετατοπίζονται από ορισμένους μετανάστες (π.χ. οικοδομική δραστηριότητα). Εάν οι οικονομικοί μετανάστες είναι 100 και οι 80 εργάζονται σε δουλειές που δεν θέλουν οι Έλληνες ενώ οι 20 μετατοπίζουν Έλληνες. Η μεταβολή της απασχόλησης στην Πρέβεζα είναι η εξής: οι 80 μετανάστες που εργάζονται σε δουλειές που δεν θέλουν οι Έλληνες δημιουργούν $80 \times 50\% = 40$ θέσεις εργασίας για Έλληνες ενώ οι 20 μετατοπίζουν Έλληνες. Άρα, η παρουσία αλλοδαπών στην πόλη μας μεταβάλλει την απασχόληση κατά $40 - 20 = +20$. Οι αλλοδαποί δεν μειώνουν την απασχόληση των Ελλήνων εφόσον το ποσοστό εκείνων που εργάζονται σε δουλειές που δεν αποδέχονται οι Έλληνες υπερβαίνει το 60%, στην περίπτωση μας έχουμε 80%.

Άρα, η συνολική μεταβολή της απασχόλησης στην Πρέβεζα είναι

$X = +20 (2.470 \text{ αλλοδαποί} / 100) = 494$ άτομα νέες καθαρές θέσεις εργασίας από την παρουσία των μεταναστών αλλοδαπών, τις οποίες τελικά καταλαμβάνουν Έλληνες. Το 2.470 είναι το 80% των 2.320 της οικοδομικής δραστηριότητας και οι 150 της αγροτικής οικονομίας στην Πρέβεζα.

Σύνολο 2.470 άτομα.

Έτσι, έχουμε από την εργασία των αλλοδαπών 494 νέες θέσεις εργασίας που στον κύκλο της συνολικής αύξησης της παραγωγής στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Πρέβεζας τελικά καταλαμβάνουν Έλληνες εργαζόμενοι.

4.4. Αποτέλεσμα με βάση τον «Πολλαπλασιαστή» στη συνολική αύξηση της ζήτησης στο Δήμο Πρέβεζας από το ετήσιο προϊόν εργασίας των αλλοδαπών – Χρήση τοπικών στοιχείων

Η συνολική αύξηση της ζήτησης από την εργασία των αλλοδαπών στο Δήμο Πρέβεζας είναι ένα επιπλέον στοιχείο για την θετική συνεισφορά τους στην οικονομική ανάπτυξη της πόλης.

Η συνολική αύξηση της ζήτησης υπολογίζεται από το συνολικό καθαρό ετήσιο προϊόν εργασίας των αλλοδαπών.

Y = καθαρό συνολικό ετήσιο προϊόν εργασίας των αλλοδαπών (κέρδος + αμοιβή των αλλοδαπών)

Y_1 = καθαρό ετήσιο προϊόν εργασίας ενός εργάτη αλλοδαπού

L_1 = η μάζα των μισθών του αλλοδαπού εργάτη

P_1 = η μάζα του κέρδους του εργοδότη από έναν εργάτη

L_1/Y_1 = το μερίδιο του μισθού του αλλοδαπού

P_1/Y_1 = το μερίδιο του κέρδους του εργοδότη από έναν εργάτη αλλοδαπό.

Έχουμε:

$$Y = 23.250.800$$

$$Y_1 = 23.250.800/2.470=9.414\text{€ από τον έναν εργάτη αλλοδαπό}$$

$$P_1 = 3.565.800/2.470 = 1.444\text{€ κέρδος από έναν εργάτη αλλοδαπό}$$

$$L_1 = 19.685.000/2470=7.970\text{€ η αμοιβή για έναν αλλοδαπό.}$$

Από τα 9.414€ θα υπολογίσουμε το ποσοστό που παίρνει ο εργάτης αλλοδαπός ως αμοιβή και το κέρδος του εργοδότη.

Έτσι έχουμε:

$$L_1 / Y_1 = 7.970/9414=0.846 \text{ το ποσοστό του αλλοδαπού}$$

$$P_1 / Y_1 = 1.444/9.414 = 0,153 \text{ το ποσοστό του εργοδότη}$$

Δηλαδή, από τα 9.414€ ετήσιο καθαρό προϊόν από έναν αλλοδαπό, τα 7.971€ παίρνει ο αλλοδαπός ως αμοιβή και 1.444€ ο εργοδότης ως κέρδος.

Ο αλλοδαπός το 40% το δαπανά στην αγορά και το 60% το μεταβιβάζει στο εξωτερικό.

Έτσι έχουμε 3.188€ δαπάνη στην αγορά και 4.782€ στο εξωτερικό.

Ο Έλληνας εργοδότης από τα 1.444€ το 20% το αποταμιεύει, δηλαδή 289€ και το 80% δηλαδή, 1.155 € το καταναλώνει.

Από τα 1155€ το 20% το χρησιμοποιεί για αγορά εισαγομένων ειδών, 231€ και το 80% για αγορά εγχώριων προϊόντων, 924€.

Έτσι, ο εργοδότης και ο μετανάστης καταναλώνουν:

$$3.188\text{€}+924\text{€}=4.112\text{€ για αγορά εγχώριων προϊόντων.}$$

Η συνολική κατανάλωση του εργοδότη και του μετανάστη δηλαδή τα 4.112€ μετατρέπονται σε ζήτηση για εγχώρια προϊόντα.

Η ζήτηση αυτή που ανέρχεται σε 4.112€ είναι το 44% του αρχικού καθαρού προϊόντος των 9.414€. Αυτοί που θα παράγουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που ζητούν ο εργοδότης και ο μετανάστης θα βρεθούν αφού πουλήσουν στους εν λόγω πελάτες τους τα προϊόντα τους με ένα εισόδημα 4.112€.

Το εισόδημα αυτό θα το δαπανήσουν περίπου κατά τον ίδιο τρόπο με τον οποίο δαπάνησαν το εισόδημά τους ο εργοδότης και ο μετανάστης. Θα δαπανήσουν δηλαδή, το 44% του εισοδήματος για εγχώρια αγαθά.

$$4.112 \times 44\% = 1.891\text{€}$$

Άρα, στα αρχικά 4.112€ θα προσθέσουμε τα 1.891€

$$4.112 + 1.891 = \mathbf{6.003\text{€}}$$

Έτσι θα συνεχίσουμε ως τον τελικό μηδενισμό του εισοδήματος προς κατανάλωση εγχώριων προϊόντων.

$$\text{Δηλαδή, } 1831 \times 44\% = 832\text{€}$$

Συνολική αύξηση της ζήτησης:

$$4.112 + 1891 + 832 = 6835\text{€}$$

Έτσι φτάνουμε σε μια συνολική αύξηση της ζήτησης 7.583€ και επομένως αύξηση της παραγωγής κατά 7.583€. Για να αυξηθεί η παραγωγή 7.583€ θα πρέπει να απασχοληθεί ένα επί πλέον άτομο. Η εργασία του μετανάστη δημιουργεί επομένως απασχόληση για ένα επί πλέον άτομο.

Ο μετανάστης παράγει προϊόν 9.414€ το έτος, ενώ το επί πλέον άτομο που θα απασχοληθεί χάρη στη δουλειά του μετανάστη (που κατά πάσα πιθανότητα θα είναι Έλληνας και θα έχει μεγαλύτερη παραγωγικότητα) παράγει 7.583€ Έτσι: $7.583 \times 50\% = 11.510\text{€}$.

Στην Πρέβεζα έχουμε 2.470 αλλοδαπούς που δεν εκτοπίζουν Έλληνες εργαζόμενους, συν τις 434 νέες θέσεις. Έχουμε 2.964 εργαζόμενους.

Αρα, $2.964 \times 11.510\text{€} = 34.115.640\text{ €}$ το έτος συνολική αύξηση της ζήτησης συνυπολογίζοντας και τις 494 νέες θέσεις εργασίας που ήδη έχει δημιουργήσει η ετήσια εργασία των 2.470 αλλοδαπών.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΖΗΤΗΣΗΣ: 34.115.640€

Αν λάβουμε υπ' όψη και την εργασία των παράνομων αλλοδαπών, τότε:

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΖΗΤΗΣΗΣ: 40.000.000 €

4.5. Ορισμένοι περιορισμοί

Ο υπολογισμός έγινε με βάση τα τοπικά στοιχεία στο Δήμο Πρέβεζας.

Λάβαμε υπ' όψη μας ότι η εργασία στην οικοδομική δραστηριότητα δεν υπολογίστηκε στις 365 ημέρες του έτους αλλά στις 200 ημέρες λόγω καιρικών συνθηκών, και στον αγροτικό τομέα 300 μέρες λόγω καλυμμένων εκτάσεων. Πήραμε ως αμοιβή την ελάχιστη που ισχύει στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Πρέβεζας και το ελάχιστο κέρδος για τις αγροτικές και μικρομεσαίες ιδιωτικές επιχειρήσεις (είναι μέσα στα νομοθετημένα πλαίσια).

Επίσης, οι εργαζόμενοι αλλοδαποί με βάση την τοπική πραγματικότητα δεν δουλεύει ένας σε κάθε εργοδότη αλλά απασχολούνται στην οικοδομική δραστηριότητα, στις ιδιωτικές επιχειρήσεις από 2 έως 5 άτομα και στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις 2 έως 4 άτομα. Υπάρχουν όμως και πολλές περιπτώσεις απασχόλησης ενός αλλοδαπού εργαζομένου.

4.6. Οι επιπτώσεις στην τοπική αγορά εργασίας και την ανεργία στην Πρέβεζα

Με βάση τους υπολογισμούς έχουμε από την εργασία των αλλοδαπών 494 νέες θέσεις εργασίας στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Πρέβεζας και συνολική ετήσια αύξηση της ζήτησης 40.000.000Ευρώ. Τις νέες θέσεις εργασίας πρέπει φυσιολογικά και εφόσον υπάρχει ανεργία να τις καταλαμβάνουν άλλοι εργαζόμενοι και κυρίως Έλληνες εργαζόμενοι.

Με βάση τα στοιχεία που δώσαμε προηγούμενα σε πίνακες η ανεργία «τρέχει» σήμερα στο Νομό Πρέβεζας με 15% και στο Δήμο Πρέβεζας με 12%. Φυσιολογικά έπρεπε εφόσον έχουμε δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αυτές να καταλαμβάνονται από άνεργους και έτσι να μειώνεται η ανεργία. Δηλαδή, στο Δήμο Πρέβεζας αν καταλαμβάνονταν οι 494 νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται από την εργασιακή δραστηριότητα των αλλοδαπών από ντόπιους άνεργους έπρεπε η ανεργία να πέσει από 12% σε 5,57%. Όμως αυτό δεν συμβαίνει. Δεν συμβαίνει γιατί οι 494 νέες θέσεις εργασίας δημιουργούνται κυρίως στον πρωτογενή τομέα, στην αγροτική παραγωγή και στο ευρύ φάσμα της οικοδομής, στην «περιοχή» της ανειδίκευτης εργασίας.

Οι άνεργοι στο Δήμο Πρέβεζας και από παλιότερα απόφευγαν να δουλέψουν στην αγροτική παραγωγή και στην οικοδομή. Οι άνεργοι στο Δήμο Πρέβεζας ένα ποσοστό ήδη υποαπασχολείται ή ετεροαπασχολείται και δηλώνεται και στους πίνακες της ανεργίας σε άλλους κλάδους εκτός αγροτικής παραγωγής και οικοδομής, ένα άλλο σεβαστό ποσοστό παραμένει άνεργο ελπίζοντας την είσοδό του στο Δημόσιο κυρίως τομέα μέσω των προκηρύξεων και των διαγωνισμών και ένα άλλο ποσοστό είναι άνεργοι ειδικοτήτων με πτυχία της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. – Τ.Ε.Ι. (επιστημονικό δυναμικό)οι οποίοι προσπαθούν με βάση την ειδικότητά τους να βρουν εργασία και έτσι ή αλλιώς έχουν αποκλείσει την εργασιακή τους εξασφάλιση στον αγροτικό τομέα και στα επαγγέλματα της οικοδομής.

Φαίνεται ότι οι 494 νέες θέσεις εργασίας αν και κατά ποσό έχουν καταληφθεί ή θα καταληφθούν αυτό θα γίνει στην πλειοψηφία από τους ίδιους τους αλλοδαπούς ή από μέλη των οικογενειών των αλλοδαπών ή από παράνομους αλλοδαπούς.

Έτσι, η εργασιακή δραστηριότητα των αλλοδαπών δημιούργησε και θα δημιουργεί θέσεις εργασίας αλλά είναι κυρίως θέσεις ανειδίκευτης εργασίας στη φάση που περνάμε. Είναι μια θετική συνεισφορά και επίπτωση στην τοπική αγορά εργασίας, όμως η ανεργία δεν θα υποχωρήσει αν δεν δημιουργηθούν θέσεις εργασίας σ' όλο το φάσμα της εργασιακής δραστηριότητας από την «περιοχή» της ανειδίκευτης εργασίας ως την «περιοχή» της ειδικευμένης εργασίας που κυρίως ενδιαφέρει τους ντόπιους άνεργους. Έτι η ανεργία δεν θα υποχωρήσει αν δεν παρθούν μέτρα αναπτυξιακού χαρακτήρα στον Δημόσιο και Ιδιωτικό τομέα που να δημιουργούν θέσεις ειδικευμένης εργασίας. Έτσι, θα δημιουργηθεί μια νέα δυναμική

και αναπτυξιακή προοπτική που θα δημιουργήσει νέα οικονομική πραγματικότητα στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Πρέβεζας. Διότι θα επιδρά θετικά στην οικονομία της πόλης η θετική εργασιακή δραστηριότητα των αλλοδαπών με θετικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας κυρίως της ανειδίκευτης εργασίας και θα επιδρά επίσης θετικά το αποτέλεσμα από την αναπτυξιακή δράση του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα στο χώρο της ειδικευμένης κυρίως εργασίας.

Έτσι, η αρμονική σύζευξη αυτών των δύο ρευμάτων οικονομικής και εργασιακής δραστηριότητας θα δώσει μια νέα ποιότητα και ποσότητα στην οικονομική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής και θα δημιουργήσει μεγάλη αύξηση της ζήτησης, αύξηση της κίνησης της τοπικής αγοράς, αναζωογόνηση της επαγγελματικής και οικονομικής δραστηριότητας, αύξηση της ανάπτυξης. Έτσι θα έχουμε αποτελεσματική και ραγδαία μείωση της ανεργίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

5.1. Γενικότερα συμπεράσματα

Μια σειρά από οικονομικές μελέτες έχουν δείξει ότι είναι πολύ δύσκολο να απαντήσει κάποιος για τις επιπτώσεις της μετανάστευσης στις οικονομίες υποδοχής και μάλιστα σε ένα δήμο. Για να απαντηθεί αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθούν διάφορα μοντέλα οικονομικής ανάλυσης που να ενσωματώνουν τα διαθέσιμα στοιχεία σε σχέση με το κόστος εργασίας. Έτσι, ανάλογα με τις υποθέσεις του οικονομικού μοντέλου προκύπτουν διαφορετικά αποτελέσματα. Με δεδομένες αυτές τις δυσκολίες και τα διαθέσιμα στοιχεία μπορούμε να βγάλουμε ορισμένα συμπεράσματα για τις επιπτώσεις στην οικονομία της πόλης από την παρουσία των αλλοδαπών.

- Ένα πρώτο συμπέρασμα είναι ότι οι αλλοδαποί στο Δήμο Πρέβεζας αύξησαν το ρυθμό μεγέθυνσης του εργατικού δυναμικού (πίνακας Β) και την δυνατότητα της οικονομίας να αναπτύσσεται ταχύτερα και σε περισσότερο χρόνο.
- Οι αλλοδαποί στο Δήμο βάσει των διαθεσίμων στοιχείων (πίνακες Ι.Κ.Α. – Ο.Γ.Α.) χρησιμοποιούνται ως εργασιακή δύναμη χαμηλής ειδίκευσης (οικοδομική δραστηριότητα, εργάτες γης) δέχονται χαμηλότερες αμοιβές. Υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό με επαγγελματοβιοτεχνική δραστηριότητα (πίνακας ΤΕΒΕ) που θεωρείται ανεβασμένο στη στάθμη της εργασιακής κλίμακας με διασπορά σε 14 διαφορετικά αυτόνομα επαγγέλματα.
- Στην αγροτική οικονομία βελτιώθηκαν οι επιδώσεις (αύξηση παραγωγής ιδίως στα κηπευτικά προϊόντα) γιατί αυξήθηκε το εργατικό δυναμικό με την συμμετοχή των αλλοδαπών.
- Αύξησαν τα έσοδα των ασφαλιστικών ταμείων διότι οι 3.483 αλλοδαποί που είναι ενταγμένοι στα ασφαλιστικά ταμεία του νομού Πρέβεζας έχουν σημαντική συνεισφορά.
- Η θέση των αλλοδαπών στην αγορά εργασίας διαχέεται σε τομείς όπως στον οικοδομικό, στον αγροτικό, στον επαγγελματικό τομέα. Ειδικά στον επαγγελματικό τομέα έχουμε δραστηριότητα αλλοδαπών συναγωνιστική προς τους Έλληνες επαγγελματίες. Δηλαδή ασχολούνται με επαγγέλματα που ασχολούνται και οι Έλληνες. Δεν μπορούμε να πούμε ότι συμβαίνει το ίδιο στον οικοδομικό και αγροτικό

τομέα όπου εκεί δουλεύουν ως εργατικό δυναμικό σε θέσεις που οι Έλληνες δεν πηγαίνουν να δουλέψουν.

- » Ένα σύνηθες πρόβλημα είναι η επίπτωση της μετανάστευσης στο δήμο και νομό Πρέβεζας επί των μισθών και μεροκάματων των αυτοχθόνων εργαζομένων. Πολλές μελέτες δείχνουν ότι η μετανάστευση ασκεί πίεση επί των μισθών και των ημερομισθίων, αλλά επίσης ότι αυτό αφορά τον μισθό των ιδίων των μεταναστών. Βεβαίως οι επιπτώσεις είναι διαφορετικές ανάλογα με το τμήμα της αγοράς εργασίας στο οποίο εντάσσονται οι μετανάστες. Για τον κλάδο της οικοδομής πολλοί Έλληνες εργαζόμενοι στον κλάδο στο δήμο Πρέβεζας διατείνονται ότι η παρουσία των μεταναστών έχει ασκήσει πίεση για μικρότερα ημερομίσθια των ήδη εργαζομένων στον κλάδο, είτε αυτοί είναι αλλοδαποί είτε είναι Έλληνες. Βέβαια ήδη στον κλάδο της οικοδομής στην Πρέβεζα υπάρχουν αλλοδαποί (λίγοι αλλά με τάσεις αύξησης) που ξέφυγαν από το μεροκάματο του εργάτη και εξελίχθηκαν σε εργολάβους οικοδομικής δραστηριότητας.
- » Για τον κλάδο της γεωργίας που διαπιστώνεται μια αύξηση της παραγωγής στα κηπευτικά προϊόντα, αύξηση των σχεδίων βελτίωσης και ιδίως καλυμμένων εκτάσεων (θερμοκηπίων) οι αλλοδαποί εργαζόμενοι στην Πρέβεζα έχουν «εκτοπίσει» τους Έλληνες εργάτες γης.

Φαίνεται ότι έγινε μια μετατόπιση. Υπήρχε και υπάρχει μια απροθυμία των Ελλήνων εργατών να δουλέψουν στον γεωργικό τομέα και ιδίως σε θερμοκηπιακές εγκαταστάσεις.

Με την είσοδο αλλοδαπών εργατών, ο Έλληνας παραγωγός αύξησε τις καλλιεργούμενες καλυμμένες εκτάσεις του και ενώ η αγροτική επιχείρηση ήταν οικογενειακής μορφής (δούλευαν τα μέλη της οικογένειας) άρχισε να γίνεται μια επιχείρηση με μεγαλύτερες εκτάσεις και περισσότερα φυτά και επομένως με περισσότερα εργατικά χέρια. Αυτά τα περισσότερα εργατικά χέρια είναι τα χέρια των αλλοδαπών εργατών γης. Δηλαδή, η μετατόπιση είναι η εξής: η ελληνική γεωργική επιχείρηση στο δήμο Πρέβεζας αρχίζει να ξεφεύγει από την οικογενειακής μορφής εκμετάλλευση. Ο Έλληνας παραγωγός κηπευτικού προϊόντος μετατόπισε το ενδιαφέρον του από τη δουλειά στο θερμοκήπιο στον γενικότερο έλεγχο της επιχείρησης. Τις νέες θέσεις εργατικών χεριών «κατέλαβαν» αλλοδαποί εργαζόμενοι και οι Έλληνες εργάτες γης που ήδη ήταν λίγοι και πριν την είσοδο των μεταναστών λιγότεψαν ακόμη περισσότερο.

Δηλαδή, στον δήμο Πρέβεζας στον τομέα των κηπευτικών κυρίως προϊόντων δεν μπορούμε να πούμε ότι οι αλλοδαποί εργάτες γης πήραν τη θέση των Ελλήνων με βάση το ανταγωνιστικό κριτήριο. «Κατέλαβαν» νέες θέσεις εργασίας από την αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων και από την απροθυμία των Ελλήνων

εργατών να απασχοληθούν στον τομέα αυτό. Ο πίνακας του Ο.Γ.Α. του δήμου Πρέβεζας δείχνει ότι 200 περίπου άτομα (δεν λογαριάζονται οι παράνομοι), δηλαδή το 19,25% που απασχολούνται στο γεωργικό τομέα σαν εργάτες γης, είναι ένα ποσοστό αρκετά μεγάλο αν λάβουμε υπόψη μας ότι στο σύνολο των 1.037 ασφαλισμένων στον Ο.Γ.Α. είναι όλοι όσοι έχουν αγροτικές εκμεταλλεύσεις και οι εργάτες γης.

Επίσης, φαίνεται ότι η είσοδος των αλλοδαπών εργατών στον τομέα των κηπευτικών προϊόντων και γενικότερα στον γεωργικό τομέα στο δήμο Πρέβεζας επιτρέπουν στην γεωργική οικονομία να παραμένει ανταγωνιστική σε σχέση με τις άλλες περιοχές της Ελλάδας και επιτρέπουν να ανοίξει ένα άλλο κεφάλαιο που λέγεται αύξηση της παραγωγής σε συνδυασμό με την καλύτερη ποιότητα των αγροτικών προϊόντων για να γίνει κατορθωτό το επόμενο διάστημα μιας προσέγγισης των ποιοτικών κριτηρίων της παραγωγής που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου τα αγροτικά προϊόντα και ιδίως τα κηπευτικά να πληρούν τα ποιοτικά κριτήρια για να μπορούν να εισέλθουν στην Ευρωπαϊκή αγορά εξασφαλίζοντας έτσι ένα σταθερό εισόδημα στους Πρεβεζάνους παραγωγούς αγροτικών προϊόντων και σταθερή δουλειά με ασφάλεια στους αλλοδαπούς εργάτες γης.

➤ Υπάρχει εργασιακή κινητικότητα στους αλλοδαπούς που βρίσκονται στο νομό Πρέβεζας και κυρίως στο δήμο Πρέβεζας;

Φαίνεται ότι οι τελευταίοι εισερχόμενοι μετανάστες καταλαμβάνουν υποδεέστερες εργασίες, πρόσκαιρες και αμειβόμενες χαμηλά. Ένα μικρό ποσοστό των παλαιότερων μεταναστών μετακινείται προς το πάνω μέρος της εργασιακής κλίμακας. Οι νεοεισερχόμενοι μετανάστες στο δήμο Πρέβεζας κυρίως απασχολούνται στην αγροτική παραγωγή. Το ποσοστό που μετακινείται προς τα πάνω της εργασιακής κλίμακας κυρίως μεταφέρεται στην οικοδομική δραστηριότητα ως εργάτες οικοδομών και ορισμένοι ως εργολάβοι οικοδομικών εργασιών ή ως εργαζόμενοι σε μικροβιοτεχνίες, βιοτεχνίες και καταστήματα της πόλης. Ένα μεγάλο μέρος των αλλοδαπών εργαζομένων παραμένει για μεγάλο χρονικό διάστημα στον τομέα εργασίας που από την αρχή ξεκίνησε. Εδώ βέβαια δεν βρέθηκαν μετρήσιμα στοιχεία διότι δεν υπήρχαν διαθέσιμα τέτοια στοιχεία. Μελετώντας τους πίνακες των ασφαλιστικών ταμείων της Πρέβεζας και τα άλλα διαθέσιμα στοιχεία από ΙΝΕ ΓΣΕΕ – ΟΑΕΔ – Γραφείο Αλλοδαπών και μετανάστευσης του δήμου Πρέβεζας, εξάγουμε το παραπάνω συμπέρασμα σχετικά με την εργασιακή κινητικότητα των αλλοδαπών εργαζομένων.

➤ Εξετάζοντας την διάρθρωση των αλλοδαπών που ζουν και εργάζονται στην Πρέβεζα από τους πίνακες του Ο.Γ.Α. και του Ι.Κ.Α. φαίνεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία των μεταναστών αναλαμβάνουν εργασίες για τις οποίες οι Έλληνες δεν δείχνουν το παραμικρό ενδιαφέρον. Υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό που καταλαμβάνουν θέσεις εργασίας τις οποίες υπό κανονικές συνθήκες θα καταλάμβαναν Έλληνες εργαζόμενοι. Έτσι, υπάρχει στην Πρέβεζα μια πολύ μικρή

μετατόπιση Ελλήνων από αλλοδαπούς. Φαίνεται ότι οι μετανάστες που αναλαμβάνουν εργασίες για τις οποίες οι Έλληνες δεν δείχνουν ενδιαφέρον (η συντριπτική πλειοψηφία) όχι μόνο δεν δημιουργούν ανεργία, αλλά αυξάνουν την απασχόληση. Διότι η εργασία τους δημιουργεί εισοδήματα, όχι μόνο για τον εαυτό τους αλλά και για τους επαγγελματίες, τους αρχηγούς των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και τους εργολάβους οικοδομικής δραστηριότητας. Η αύξηση της παραγωγής επιφέρει αύξηση της απασχόλησης και των Ελλήνων, η αύξηση της απασχόλησης και των Ελλήνων δημιουργεί και πάλι νέα εισοδήματα που δαπανώνται και αυξάνουν την παραγωγή και ο κύκλος συνεχίζεται.

5.2. Τελικό συμπέρασμα

Θετική η συνεισφορά των αλλοδαπών στην οικονομική δραστηριότητα της Πρέβεζας.

Εντοπίζουμε ορισμένα κομβικά σημεία και καταλήγουμε:

- Η δραστηριότητα των οικονομικών μεταναστών αυξάνει την απασχόληση στην Πρέβεζα, δηλαδή μεταβάλλει θετικά την απασχόληση, δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας και για τους Έλληνες εργαζόμενους.
- Η δραστηριότητά τους κυρίως στον αγροτικό τομέα της πόλης (ιδίως στα κηπευτικά προϊόντα) αύξησε την παραγωγή και δημιούργησε μεγαλύτερες αγροτικές εκμεταλλεύσεις.
- Στον ιδιωτικό τομέα και κυρίως στην οικοδομική δραστηριότητα έχουν μεγαλώσει οι εργολαβικές εργασίες με διευρυμένα συνεργεία εργασίας σε όλους τους τομείς των οικοδομικών εργασιών στην ευρύτερη περιοχή του δήμου Πρέβεζας. Έτσι, έχει αυξηθεί ο κύκλος εργασιών του οικοδομικού τομέα και η εργασία των αλλοδαπών είναι ένας από τους παράγοντες που στήριξαν αυτή την αύξηση της οικοδομικής δραστηριότητας και της δραστηριότητας ευρύτερα του ιδιωτικού τομέα. Είναι γεγονός ότι χάρη στη δουλειά των μεταναστών στον ιδιωτικό τομέα περισώζεται αρκετές φορές και η δουλειά του εργοδότη που χωρίς τον μετανάστη θα αναγκαζόταν να σταματήσει την λειτουργία της επιχείρησής του.
- Υπάρχει ένα δυναμικό αλλοδαπών που ζει και εργάζεται ακόμη παράνομα στην περιοχή του Δήμου Πρέβεζας. Αυτό το δυναμικό δεν μπορεί να προσδιοριστεί ακριβώς αριθμητικά. Όμως είναι ένα δυναμικό που προσφέρει φτηνά εργατικά χέρια σε μικρές και μεσαίες

αγροτικές εκμεταλλεύσεις και μικρομεσαίες επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα. Αποτέλεσμα αυτής της «προσφοράς» είναι η αναζωογόνηση αυτών των επιχειρήσεων, η συνέχιση της οικονομικής της δραστηριότητας και σε πολλές περιπτώσεις η διεύρυνση του κύκλου εργασιών, η αύξηση της παραγωγής και του τζίρου.

- » Ο «οικονομικός ρατσισμός» των Ελλήνων και επομένως και αυτών που κατοικούν στην Πρέβεζα βασίζεται στην παραδοχή ότι ο αριθμός των θέσεων εργασίας είναι σταθερός και αμετάβλητος και ότι καθορίζεται από την Ελληνική οικονομία. Αυτό όμως δεν είναι σωστό διότι ο αριθμός των θέσεων εργασίας καθορίζεται από την οικονομική πολιτική και την πολιτική εξουσία. Ο «οικονομικός ρατσισμός» των Ελλήνων βασίζεται επίσης στην ιδέα πως οι μετανάστες επωφελούνται από την ελληνική οικονομία. Ούτε αυτό είναι σωστό, διότι μικροί και μεγάλοι Έλληνες εργοδότες και νοικοκυριά εκμεταλλεύονται την εργασία των μεταναστών. Η εργασία των μεταναστών κάνει κατά πολύ πλουσιότερους τους Έλληνες από ότι κάνει τους ίδιους τους μετανάστες. Σε τι αναλογία επιμερίζεται το προϊόν της εργασίας του μετανάστη σε αμοιβή του ίδιου και σε όφελος του εργοδότη; Σε αναλογία που δεν τολμούσε να ονειρευτεί κανένας εργοδότης πριν δεκαπέντε, είκοσι χρόνια. Σύμφωνα με εργασία για τις επιπτώσεις της μετανάστευσης και ιδίως της παράνομης στην ελληνική οικονομία (Sarris Zografakis 1999), έδειξε ότι τα 2/3 του πληθυσμού επωφελείται οικονομικά από την παρουσία των οικονομικών μεταναστών, έναντι του 1/3 που «ζημιώνει». Αυτό επιβεβαιώνεται και στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Πρέβεζας όπως έδειξε και η εφαρμογή του «πολλαπλασιαστή» με τα διαθέσιμα τοπικά στοιχεία. Στην περίπτωση της ιδιαίτερης δικής μας εφαρμογής φαίνεται ότι τα ¾ του πληθυσμού επωφελείται και το ¼ «ζημιώνει».

Το τελικό συμπέρασμα είναι ότι η οικονομική δραστηριότητα στην Πρέβεζα διατηρείται σε ένα επίπεδο σταθερότητας που αυτό οφείλεται βασικά στην εργασία των αλλοδαπών εργαζομένων. Δυο συγκεκριμένα αποτελέσματα για την τοπική κοινωνία της Πρέβεζας όπως έδειξε η μικρή μας έρευνα και οι οικονομικοί μας υπολογισμοί είναι:

[A] 494 νέες θέσεις εργασίας από την οικονομική και εργασιακή δραστηριότητα των μεταναστών.

[B] Συνολικά ετήσια αύξηση της ζήτησης 40.000.000€.

Αυτή η νέα οικονομική και εργασιακή πραγματικότητα που παρατηρείται στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Πρέβεζας πρέπει να γίνει αντικείμενο νέων γενικότερων και ειδικότερων επεξεργασιών έτσι ώστε η παρουσία των οικονομικών

μεταναστών να εξελιχθεί θετικά και για την ανάπτυξη της περιοχής και για την αρμονική συνύπαρξη μεταναστών και ντόπιου πληθυσμού προϋπόθεση για την αποκόμιση κοινωνικοοικονομικών οφελών για το σύνολο του πληθυσμού σε μια διαχρονική πορεία και εξέλιξη.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
ΕΠΙΛΟΓΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι μετακινήσεις πληθυσμών συνιστούν ένα σύγχρονο φαινόμενο της παγκόσμιας ιστορίας και αυτό διαπιστώνεται σ' όλο τον πλανήτη. Η προσπάθεια εξήγησης του φαινομένου μέσω της παγκοσμιοποίησης, της απελευθέρωσης των αγορών και τις μισθολογικές διαφορές και ανισότητες είναι αποσπασματικές και εν μέρει μπορούν να συμβάλουν στην γενικότερη ανάλυση του θέματος.

Η μετανάστευση είναι τόσο παλιά όσο και νέα. Οι μετακινήσεις ανθρώπων από περιοχή σε περιοχή και από τόπο σε τόπο προκαλούσαν πάντοτε προβλήματα. Οι κοινωνίες που δέχονται μετανάστες μέχρι σήμερα δεν κατόρθωσαν να αντιμετωπίσουν ολοκληρωμένα τα μεταναστευτικά ρεύματα.

Έχουν περάσει σχεδόν 14 χρόνια από τότε που οι πρώτες προσεγγίσεις της ζωής των μεταναστών στην Ελλάδα έκαναν την εμφάνισή τους τόσο για τις κοινωνικές προεκτάσεις της εργασίας επίσημου και ανεπίσημου μεταναστευτικού δυναμικού στην Ελληνική κοινωνία, όσο και των τακτικών αντίστασης και διαμόρφωσης ενός λόγου από τους ίδιους τους μετανάστες.

Η λογική της ενσωμάτωσης δεν μας εκφράζει. Η ισότιμη ένταξη των μεταναστών στην κοινωνικο-οικονομική και πολιτική πραγματικότητα της χώρας ο σεβασμός της πολιτιστικής τους κληρονομιάς είναι το άμεσο στη σημερινή φάση ανάπτυξης της ελληνικής κοινωνίας. Το μεταναστευτικό μπορεί να μεταμορφωθεί από πρόβλημα ελέγχου και περιορισμού της δυνατότητας εισόδου και εγκατάστασης σε θέμα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ήδη εγκαταστημένων μεταναστών και σεβασμού των εργασιακών δικαιωμάτων και σχέσεων των αλλοδαπών που δουλεύουν σ' όλους τους κλάδους της παραγωγής. Είναι γνωστό ότι η απασχόληση των μεταναστών σε διάφορους τομείς έχει θετικά αποτελέσματα για την οικονομία με την έννοια ότι παράγεται προϊόν που δεν θα παραγόταν διαφορετικά και μάλιστα συχνά σε γεωγραφικές περιοχές και κλάδους που είναι σε κρίση. Οι μετανάστες αυξάνουν το ΑΕΠ, δημιουργούν νέες θέσεις απασχόλησης, οι οποίες υπερκαλύπτουν και όσες πρόσκαιρα υποκατέστησαν και σε τελευταία ανάλυση μειώνουν την ανεργία. Είναι φανερό ότι η ελληνική κοινωνία κινείται στη δυναμική μιας πολύ-πολιτισμικής κοινωνίας που το «κλειδί» για την ομαλή λειτουργία της θα είναι η κοινωνική δημοκρατική ένταξη των μεταναστών με σεβασμό στις ιδιαιτερότητες που τους χαρακτηρίζει.

Κριτήρια που η Ελλάδα πρέπει να λάβει υπόψη της ώστε να καταρτίσει και να ασκήσει αποτελεσματική μεταναστευτική πολιτική είναι η ιδιότητά της ως μέλος της Ε.Ε., του Συμβουλίου της Ευρώπης, του ΟΑΣΕ και του ΟΗΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Σταύρος Π. Γαβρόγλου.** Κεφάλαιο 3 του βιβλίου «*Μετανάστες και μετανάστευση*», οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές πτυχές, Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ Μετανάστευση και ακροδεξιά αντίδραση στην Ευρώπη: Συγκριτική επισκόπηση. Η μετανάστευση στην Ευρώπη
2. **Ηλίας Ιωακείμογλου.** Τίτλος εργασίας: «*Οι μετανάστες και η απασχόληση*», σελ. 87-91 του βιβλίου «*Μετανάστες στην Ελλάδα*», Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»
3. «*Μετανάστες και πρόσφυγες στις χώρες της Ε.Ε.*» Μελέτη που παρουσιάστηκε στις 26 Ιουλίου 2002. βρέθηκε στο διαδίκτυο <http://www.Enn.gr/Meletes/metanastesprosfygesee.htm>
4. «*Μετανάστευση: Η παγκόσμια πραγματικότητα με αριθμούς*» Εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ», 22 Σεπτεμβρίου 2003
5. «*Η σημερινή πραγματικότητα της μετανάστευσης στην Ελλάδα*», εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 6/12/2003
6. Έρευνα «*Αλλοδαποί 7 στους 100 μαθητές*». Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 15/10/2003
7. **Νόμος 4310/1929**, σχετικά αποσπάσματα βρέθηκαν σε κείμενα του Στράτου Γεωργούλα «*Η νέα μεταναστευτική κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα και η νομιμοποίησή τους*», σελ. 206 του βιβλίου «*Μετανάστες στην Ελλάδα*», Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»
8. **Νόμος 1975/1991**, σχετικά αποσπάσματα βρέθηκαν σε κείμενα του Στράτου Γεωργούλα «*Η νέα μεταναστευτική κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα και η νομιμοποίησή τους*», σελ. 27 του βιβλίου «*Μετανάστες στην Ελλάδα*», Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»
9. **ΠΔ 358/1997** «*Προϋποθέσεις και διαδικασία για νόμιμη παραμονή και εργασία αλλοδαπών στην Ελλάδα, που δεν είναι υπήκοοι των κρατών μελών της Ε.Ε.*». Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, ΦΕΚ Α΄ 240/28-11-1997
10. **Π.Δ. 359/1997** «*Χορήγηση της Κάρτας Παραμονής περιορισμένης χρονικής διάρκειας σε αλλοδαπούς*» Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, ΦΕΚ Α΄ 240/28-11-1997
11. **Νόμος υπ' αριθ. 2910** «*Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική επικράτεια. Κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις*» Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας. Πρώτο τεύχος αριθμός φύλλου 91, 2 Μαΐου 2001

12. **Νόμος υπ' αριθ. 3013** «Αναβάθμιση της πολιτικής προστασίας και λοιπές διατάξεις» Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας. Πρώτο τεύχος – Αριθμός φύλλου 102. 1 Μαΐου 2002
13. **1027/2002** απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας
14. **551/2003** απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας.
15. Πηγή πληροφοριών και στοιχείων Γραφείο Μετανάστευσης και Πολιτογράφησης του Δήμου Πρέβεζας.
16. Πηγή πληροφοριών και στοιχείων, Γραφείο Μετανάστευσης και Πολιτογράφησης της Νομαρχίας Πρέβεζας.
17. Πηγή πληροφοριών και στοιχείων, Περιφερειακή διοίκησης Πρέβεζας
18. Πηγή πληροφοριών και στοιχείων ΙΝΕ – ΓΕΣΣΕ παράρτημα Ηπείρου και Εργατικό Κέντρο Πρέβεζας
19. Πηγή πληροφοριών και στοιχείων Ο.Α.Ε.Δ. Νομού Πρέβεζας.
20. Πηγή πληροφοριών και στοιχείων Ι.Κ.Α. Νομού Πρέβεζας
21. Πηγή πληροφοριών και στοιχείων Ο.Γ.Α. Δήμου Πρέβεζας
22. Πηγή πληροφοριών και στοιχείων Τ.Ε.Β.Ε. Νομού Πρέβεζας

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

¹ **Οικονομικός Ταχυδρόμος**, 28 Αυγούστου 2003, σελ. 21

² **Γαβρόγλου Σταύρος**, *Μετανάστες και Μετανάστευση*, Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ, σελ. 76

³ **Γαβρόγλου Σταύρος**, *Μετανάστες και Μετανάστευση*, Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ, σελ. 80

⁴ Ν2910/01 άρθρο 66, παρ. 1α

⁵ Ν2910/01 άρθρο 66, παρ. 1β

⁶ Ν2910/01 άρθρο 66, παρ. 1δ

⁷ Ν2910/01 άρθρο 19, παρ. 1

⁸ **Στράτου Γεωργούλα** «*Η νέα μεταναστευτική κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα και η νομιμοποίησή τους*», σελ. 206 «*Μετανάστες στην Ελλάδα*», Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

⁹ **Στράτου Γεωργούλα** «*Η νέα μεταναστευτική κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα και η νομιμοποίησή τους*», σελ. 206-207 «*Μετανάστες στην Ελλάδα*», Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

¹⁰ **Στράτου Γεωργούλα** «*Η νέα μεταναστευτική κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα και η νομιμοποίησή τους*», σελ. 207 «*Μετανάστες στην Ελλάδα*», Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

¹¹ ΠΔ 358/97 άρθρο 3

¹² ΠΔ 359/97 άρθρο 2 παρ. 3

¹³ Πίνακας εθνοτήτων. Πηγή ΙΙΝΕ – ΓΣΕΕ Παράρτημα Ηπείρου.

¹⁴ Πίνακας Ι.Κ.Α. Νομού Πρέβεζας. Πηγή Ι.Κ.Α. νομού Πρέβεζας

¹⁵ Πίνακας Τ.Ε.Β.Ε. Νομού Πρέβεζας. Πηγή Τ.Ε.Β.Ε. Νομού Πρέβεζας

¹⁶ Πίνακας γραφείου ΟΓΑ Δήμου Πρέβεζας. Πηγή Ο.Γ.Α. Δήμου Πρέβεζας

¹⁷ Πίνακες Ο.Α.Ε.Δ. νομού Πρέβεζας. Στοιχεία τέλος 2002

¹⁸ Γραφείο Αλλοδαπών και μετανάστευσης δήμου Πρέβεζας

¹⁹ Πρόκειται για τον πολλαπλασιαστή του Keynes.

Χάρτης με τις οικονομικές δραστηριότητες στην περιοχή της Πρέβεζας

